

Poljina plačana v gotovini

SLOVENSKI

50

ČEBELAR

50. LETNIK

1948

1.-2. ŠTEV.

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKE ZADRUGE ZA SLOVENIJO

1. in 2. številka

V Ljubljani 1. marca 1948

50. letnik

Vsebina:

Jubilej	1	Ing. Rihar Jože: Obveščevalne po- staje	34
Debevec Leopold: Ob 50. letniku Slo- venskega čebelarja	5	Mali kruhek Slabe in dobre čebelarke letine. Kako sem pregnal roparice. Pogoji za dobro prezimovanje čebel. Rast čebelje zalege. Bližina železniških prog. Naše žive meje. Čebele obi- rajo tudi popje sadnega drevja	37
† Znidaršič Anton: Rojstvo Sloven- skega čebelarja	12	Naša organizacija Dopisi: Iz Dobove. Iz Srbije. Iz Medjimurja. Občni zbor čebel- arske družine Ljubljana	39
Savinjska: Prijatelju ob petdesetlet- nici	15	Zapisnik I. redne skupščine ČZ	41
Dr. France Bezljaj: Drobci iz pra- davnine	14	Delovanje izvršnega odbora ČZ	46
Mihelič Stane: Kako so opazovali praho matice leta 1769	22	Zadružni vestnik	48
U. R.: Ob krsti našega predsednika R. J.: Od izzimpljenja v spomladanski razvoj	27	Na ovitku: Mali oglasi. Vzrejna knji- žica	
R. J.: Pridelovanje facelije za seme Janko Belec: Naša poskušnja s fa- celijo	29		
R. J.: Pridelovanje facelije za seme Janko Belec: Naša poskušnja s fa- celijo	31		
Zunko Ivan: Letvica	33		

List izhaja mesečno. Glavni in odgovorni urednik: Rojec Vlado. Izdaja Čebelarška zadruga za Slovenijo. Tiska Triglavska tiskarna v Ljubljani. Letna naročnina za zadružnike 75 din, za nezadružnike 100 din, posamezna številka 10 din. V inozemstvu stane list 120 din.

Čebelarška družina Višnja gora

priredi v nedeljo 4. aprila dan čebelarjev. Dopoldne ob 11. uri bo strokovno predavanje s skioptičnimi slikami in poučnim filmom o čebelarstvu, popoldne ob 3. uri pa igra »Visoka čebelarška šola pri Polžu«. Po igri bo ljudska veselica. Vstop je prost na vse prireditve. Iz čistega dobička veselice bo družina nabavila razne čebelarške potrebščine. Vabljeni so vsi čebelarji in prijatelji čebelic.

Čebelarji goriškega okraja — pozor!

Sestanek vsch čebelarjev goriškega okraja bo v ponedeljek dne 29. marca 1948 ob 10. uri dopoldne v Ajdovščini. Ker bomo razpravljali o likvidaciji zadruge in ustanovitvi podružnice, pridite vsi! Sestanka se bodo udeležili tudi zastopniki Čebelarške zadruge za Slovenijo v Ljubljani.

Čebelarška družina Ljubljana

obvešča svoje člane, da je rok prijave za postavitev čebel na pomladansko pašo v Senožeti do 11. aprila 1948. Prijave je

oddati v čebelarni ali pa na redni odborovi seji, ki bo 11. aprila 1946 ob 17. uri popoldne v zadružnih prostorih, Tyrševa cesta 21. Odbor čebelarške družine.

Matičnjak za 12 rezervnih družinic

na tri sate za postavitev na planem, dvoštenast, praktičen, skoraj nov, prodam. Bukovec A. v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje 14.

Prodaj

tri dobro ohranjene panje, naseljene s prvovrstnimi družinami. Cena po dogovoru. Adamčič Martin, Smartno pri Litiji.

Dobro ohranjeno točilo

na 4 sate Znidaršičeve mere potrebujem in kupim. Ponudbe je poslati na J. Lebar, Hotunje 26, p. Ponikva pri Celju.

Lep paviljon

s šestimi dobrimi družinami, ki imajo zadostno zimsko zalogo, ugodno prodam. Matice so enoletne, satovje dve leti staro. Kronvogel Srečko, Vodole 37, p. Sv. Peter pri Mariboru.

1359/1948

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKE ZADRUGE ZA SLOVENIJO

L. LETNIK

RAZEN 5. STEVILKE,
KI JO JE PRIPRAVIL ZA TISK UREDNIŠKI ODBOR,

UREDIL

ROJEC VLADO

LJUBLJANA 1948

IZDALA ČEBELARSKA ZADRUGA ZA SLOVENIJO
NATISNILA TRIGLAVSKA TISKARNA V LJUBLJANI

KAZALO

ČLANKI

Belec Janko:		Lampret Ignac:	
Naša poskušnja s facelijo	32	Matica v nenavadnem prenočišču	68
Bezljaj dr. France:		Leskovšek Janko:	
Drobci iz pradavnine 14.	57	Skribimo za dobre čebelje rodove	256
Iznajdba premičnega satovja	242	Lobnik Franc:	
Medena detelja	165	Doživljaji z maticami	184
Debevec Leopold:		Ločniškar Franc:	
Černe Valentin	247	Po našem Prekmurju	111
O čebelah in čebelarjih v borovniškem kotu	292	Mateljan Mario:	
Ob 50. letniku Slov. Čebelarja	5	Vsem prevaževalcem	248
Dolinar Ivan:		Mihelič Stane:	
Nenavaden roj	181	Kako so opazovali prabo matice leta 1769	22
Dražumerič Anton:		Močnik Peter:	
Stiskanje voščin	211	Devetdeset let satnice	241
Fuis Janez:		Izkoristimo neobdelana zemljišča	54
Zakaj čebelje družine poleti oslabe	209	Kako odstranimo brezpašno vrzel pred ajdo	170
Fyg W.:		Peternel Henrik:	
Umetno oplemenjevanje matice	215	AZ-panj kot matičnjak	66
Gospodsvetski Janez:		Pol za šalo, pol zares	312
O satnicah, narejenih na ročni stiskalnici	299	Polence Anton:	
Kako pridelujem vosek	258	Alarm pri čebelah	98
To in ono s kolovraškega vresišča	172	Premrl Anton:	
Hudovernik Simon:		Varujmo čebele pred mrazom in vročino!	159
Star začetnik	142	Raič Slavko:	
Huspin Jean:		Nenavaden začetek letošnjega čebelarkega leta	104
O nenavadnih pojavih med rojenjem	220	Petdesetletnica srbskega čebelarkega lista Pčelara	107
Janžekovič Lojze:		Ravnik Janko:	
Čebelarstvo v Halozah	221	Od izzumljenja v spomladanski razvoj	29
Nekaj iz Dalmacije	110	Rihar, ing. Jože:	
Jordan R.:		Pridelovanje facelije za seme	31
O umetnem oplemenjevanju matice	254	Zboljšanje čebelje paše, zemljišča za medeče rastline	49
Jug Fr. Donat:			
Seznam čebeljih pašnih virov	129, 161		

Rojec Vlado:		Vales Josip:	
Jubilej	1	Kratko navodilo za kuhanje medice	501
Trotavost čebel in rojenje	175	Zgornje žrelo pri panjih	72
Rome Franc:		Virmašan:	
Čebela, oprasčevanje in oplodnja rastlin	296	Ne tako!	108
Rožman M. L.:		Se o medeni detelji	251
Zazimovanje	261, 504	Zagrajski:	
Savinjska:		Se o panju	144
Matica-trotovka	105	Zupanc Josip:	
Prijatelju ob petdesetletnici	15	Pismo iz Westfalije	289
Roj v avgustu	70	Znideršič Anton:	
Svoboda, dr. ing. Jaroslav:		Rojstvo Slovenskega čebelarja	12
Kako ravnamo z medom	155	Zunko Ivan:	
Serbela Franc:		Ajda je odevetela	255
Začetniške težave	264	Hoja med	215
Trojičan:		Iz prakse	140
Trotovska vojna	180	Naši čebelnjaki	64
Trojiški:		To in ono	186
Družinski čebelnjak	157		

ZABAVNO ČTIVO IN PESMI

Deel:		Kako smo ozdravili črnovojnika, da ni več kradel medu	85
Mala pomota	280	Ko čebelar Jaka nima tobaka	109
Zgodnji roj	279	Nižinski:	
Klanšek Hinko:		O medenju bukve	268
Zgodbica iz kumskih gozdov	151	Poljec Drago:	
Lennan Mark:		Natančno delo	280
Voščeno kraljestvo	508	Znideršič Anton:	
Ločniškar Franc:		Prijaznost za prijaznost	229
Čebelarске resnice in bodice	75		

OSMR TNICE

Anžel Jožef	226	Lužar Franc	521
Baldensperger Philipp	195	Mlakar Jakob	84
Banič Alojz	84	Možu poštenjaku v spomin (Virmašan)	149
Barle Avguštin	85	Ob krsti našega predsednika (U. R.)	27
Ceferin Matevž (Virmašan)	84	Palič Ignac	196
Cigale Jožef	85	Rataj Jernej	149
Geinitz, dr. Bruno	321	Stanjko, dr. Marko (Belec Janko)	120
Hrastnik Franc	82	Smajdek Ivan	277
Hutar Maks	226	Stepec Jože	196
Jamnik Janez	119	Vehovec Jakob	82
Kemperšek Ivan (Putik Ivan)	119	Verbič Josip (R. S.)	102
Likar Andrej	195		

ČEBELARSKA POSVETOVALNICA

Ali je begalnica pri AŽ-panju umestna?	79, 147	Kako je treba ravnati z narejenci	116
Barvanje panjev	81, 116, 224	Kakšna naj bo begalnica v čebelnjaku	117, 148
Grši in lepši panj	194	Lastovica na zatožni klopi	274, 318
Izletavanje čebel ponoči	184, 225	Nepričakovani obisk	194, 225
Izmetavanje zalege	148, 195	Oblanje čebel	275

Prestavljanje kot sredstvo za preprečevanje rojev	225, 320	Več jajčec v isti celici	225, 320
Prezračevanje čebeljih družin med prevozom	117	V panju najden metulj	276, 320
Priprava za električno zažičevanje	117	Zagoneten pojav	81, 193
Ubežna matica	81, 147, 193	Zakaj je družina zapustila medeno satje	276

ORGANIZACIJA, POROČILA, OBVESTILA IN DOPISI

Cebelar Jožef Močan v Celju 75-letnik	110	Izvilleček iz sejnega zapisnika širšega upravnega odbora CZ	158
Cebelarska družina Ljutomer	123	Iz Zasavja	156
Cebelarska družina Mala Nedelja	254	Kako bomo zboljšali čebelarsko organizacijo	232
Cebelar, družina Središče ob Dravi	205	Letošnja čebelja paša na Goriškem	235
Cebelarska družina v Dravogradu	123	Mariborska podružnica	156
Cebelarska podružnica v Murski Soboti	125	Na Goriškem	154
Cebelarska podružnica v Slovenski Bistrici	124	Naši sestanki	325
Cebelarska podružnica v Zagorju ob Savi	125	Občni zbor čebelarske družine Ljubljane	40
Cebelarska podružnica za okraj Tolmin	123	Obveščevalne postaje 34, 77, 112, 145, 188, 222, 270, 314	314
Cebelarska podružnica za okraj Trebnje	123	Plemenilne postaje v letu 1947	74
Cebelarska slavnost pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah	199	Poročilo o članskem sestanku čebelarjev postojnskega okraja	124
Cebelarji zadrugarji ptujskega okraja	202	Resnična in odkrita beseda o našem delu	230
Delovanje čebelarske podružnice v Ljutomeru	88	Skrajna surovost	126
Delovanje izvršnega odbora CZ 46, 95, 127, 159, 206, 239, 287, 327	327	S Ptujkega polja	202
Druga plat zvona	282	Ustanovni članski sestanek podružnice v Križevcih	124
Iz delovanja ljutomerske čebelarske podružnice	126	Ustanovni občni zbor čebelarske podružnice v Brežicah	201
Iz Dobove	39	Vabilo na II. redno skupščino CZ	152
Iz Kostanjevice	155	Vključitev čebelarjev v kmetijske zadruge	152
Iz Medjimurja	40, 325	Zadružni vestnik 48, 96, 128, 160, 208, 240, 288, 328	328
Iz Prekmurja	201	Zapisnik I. redne skupščine CZ 41, 88	88
Iz Srbije	39	Zapisnik II. redne skupščine CZ 203, 236	282
Iz Središča ob Dravi	326	Zapisnik ustanovnega občnega zbora CZ za glavno mesto Ljubljana	286
Iz Vipavske	281	Zasavje se dviga	87

DROBIŽ

Ali prenašajo čebele jajčeca?	322	Dim iz tovarniških dimnikov	86
Avguštin Bukovec — sedemdesetletnik	227	Dren	85
Beseda o medu	197	Dve matici	197
Bližina železniških prog	38	Dve vrsti voska	324
Bolezen ali zastrupljenje	150	Indijske čebele	278
Cebelam človekov vonj ni prijeten	86	Iskanje matice s slušalkami	278
Čebele na pasišču	228	Kako lahko uporabimo zadelovino	323
Čebele nimajo tako dobrega okusa, kot se splošno domneva	86	Kako sem pregnal roparice	37
Čebele obirajo tudi popje sadnega drevja	38	Kakšen pomen imajo čebele v narodnem gospodarstvu	121
Čebele v polarnih krajih	323	Kakšna bo zima	279
Čmrlji	121	Letvica	33
Čuden pojav	121	Lev Nikolajevič Tolstoj	227
		Listna mana	151
		Medenje rži	150

Narejeni roj iz kranjiča	325	Skrb za obnovo in razvoj čebelarstva v ZSSR	121
Naše žive meje	38	Slabe in dobre čebelarke letine	37
Nova metoda za dodajanje matice trotavi družini	324	Sovražniki čebel	122
Odstranjujemo protislovja!	198	Staro zdravilo proti angini	86
O dzierzonovcu	278	Svetovna produkcija medu in voska	122
O zdravilnosti medu	322	Se en preprost način ugotavljanja hude gnilobe	151
Pelod je za čebele kruhek	122	Se o zažičevanju	121
Pogoji za dobro prezimovanje čebel	37	Učinkovitost in množina čebeljega strupa	85
Prepih pred čebelnjakom	86	Vitaminski med	85
Prezimovanje v zamašenih panjih	279	Vpliv toplote na življenjsko energijo čebel	324
Rast čebelje zalege	38	Zagonetka	279
Sadjarji kot uničevalci čebel	150	Zgodnji roj	198
S čim vse lahko krmiš čebele	228		
Semenska mošnjica enoletne matice	71		
Skisan med	121		

NA OVITKU

Cenik čebelarških potrebščin IX, X, XI, Na višku vzrejne sezone VI, Ob zaključku vzrejne sezone VII—VIII, Očistimo sadno drevje! X—XI, Oglasi in obvestila I—II, III—IV, VI, VII—VIII, IX, X—XI, XII, Pojasnila k vzrejni knjižici III—IV, Poročilo o delu na izboljšanju čebelje

paše (vzorec) V, Pravilnik za organizacijo izboljševanja čebelje paše V, Preprečujemo požare! IX, Shema vključitve CZ v Republiško poslovno zvezo VI, Vzava Slovenskega čebelarja III—IV, Vprašalna pola o delovanju plemenitnih postaj XII, Vzrejna knjižica I—II.

STVARNO IN IMENSKO KAZALO

- Acherontia atropos 276, 320.
Ajda — kot medonosnica 163, brezpašna vrzel pred a, 170, je odcvetela 255.
Alarm pri čebelah 98.
Armbruster, dr. Ludwig 14, 18, 60, 176, 295.
Atavizem 179.
AZ-panj kot matičnjak 66.
- Baldensperger Philipp 195.
Barva panjev — čuden vpliv ob trebljenju 121.
Barvanje panjev 81, 116, 224.
Begalnica — ali je pri AZ-panju umestna 79, 147, v čebelnjaku 117, 148.
Berlepsch 241, 242.
Bolezen ali zastrupljenje 150.
Bukovec Avguštin 5, 7, 8, 10, 12, 227.
Buttel-Reepen 71.
- Cetonia aurata 117.
Columella 60.
Cueva de la Arania 14, 16.
Cvet — oprashevanje in oplodnja po čebelah 296.
Cvetni prah 121, 122, 296.
- Čebelarke resnice in bodice 75.
Čebelarstvo — v borovniškem kotu 292, v Halozah 221, v Dalmaciji 110, v Prekmurju 111, 201, v Westfaliji 289, v Medjimurju 40, 325, v Srbiji 59, na Vipavskem 281, na Goriškem 154, v Zasavju 87, 156, na Ptujskem polju 202, v ZSSR, skrb za obnovo in razvoj 121, razširjenost 21, gozdno 57.
Čebele — izletavanje ponoči 184, 225, oblanje 275, na pasišču 228, obirajo popje sadnega drevja 58, v polarnih krajih 325, indijske 278, pomen v narodnem gospodarstvu 121, 296, pogoji za dobro prezimovanje 57, sovražniki 122; udomačenje 18, spol 59, oprashevanje in oplodnja rastlin po čebelah 296
Čebelnjak — družinski 157, kakšen ne sme biti 64, preprič pred č. 86, begalnica v č. 117, 148
Černe Valentin 247.
Čmrlji 121.
Čuden pojav 121.
- Dalmacija — čebelarstvo 110.
Detelje — medene 165, 251, razne 161.
Dim iz tovarniških dimnikov 86.
Dren 55, 85, 130.
Družina (čebelarstva) — Ljutomer 125, Mala Nedelja 250, Dravograd 123, Dobova 59, Kostanjevica 155, Ljubljana 40, Senožeti 282, Središče ob Dravi 203, 326, sestanki 325.
Družina (čebelja) — slabljenje 209, zapustila medeno satje 276, spomladanski razvoj 29, ob železniški progi 38, simbol države 59, brezmatična 227.
Dzierzon Johan 6, 242.
Dzierzonovec 278.
- Engels Friedrich 62, 296.
Ewert, dr. R. 298.
- Facelija — poskušnja z njo 32, pridelovanje za seme 31.
Fenološka opazovanja 164.
Freudenstein, dr. K. 275.
Frisch, dr. K. 81, 86, 98, 116, 117, 224.
- Geinitz, dr. Bruno 321.
Gerstung 6, 7, 246.
Glavar Peter Pavel 22, 60, 247.
Gniloba, huda — ugotavljanje 151.
Goriška — čebelarstvo 154.
Götze, dr. G. 179, 254.
Gubin, prof. dr. 118.
- Haloze — čebelarstvo 221.
Hernandez E. Pacheco 15.
Hoja — medenje 152, 215.
Howard 216.
Huber François 216, 242.
Humek Martin 4, 7, 10.
- Indijske čebele 278.
Izletavanje čebel ponoči 184, 225.
Izmetavanje zalege 148, 195.
Jager 216.
Jajčeca — prenašanje po čebelah 322, več v isti celici 225, 320.
Janša Anton 5, 22, 60, 247.
Jubilej 1.
Jurančič J. 6, 7.

- Kmetiške in rokodelske novice** 2, 6.
Kmetovalec 2, 6, 12.
Končnice — panjske 5.
Kozlov 216.
Krammer, dr. Ulrich 74, 216.
Krmljenje čebel 228.
Kum — zgodba izpod K. 151.
- Laidlaw** 216.
Lastovica na zatožnj klopi 209, 274, 318.
Letine — slabe in dobre 37.
Leto — nenavaden začetek čebelarstva
 l. 104.
Letvice satnika 33, 241, 242.
- Mackensen** 216, 254.
Maeterlinck Maurice 280.
Mališev 216.
Mana 151, 162.
Matica — umetno oplemenjevanje 215,
 254, v nenavadnem prenočišču 68, vzreja
 256, doživljaji z m. 184, opazovanje
 prahé iz 1769. l. 22, trotovka 185, ubež-
 nana 81, 147, 193, dve v istem panju 197,
 iskanje s slušalkami 278, dodajanje
 trotavi družini 324, semenska mošnjica
 enoletne m. 71, besedni pomen 62, 63.
Matičnjak — narejen iz AZ-panja 66.
Med — ravnanje z njim 133, tatvina m.
 85, lastnosti 197, zdravilnost 322, ski-
 san 121, kot zdravilo proti angini 86,
 svetovna produkcija m. 122, vitamin-
 ski 83, s stališča filologije 17, kot sred-
 stvo za balzimiranje trupel 19, pride-
 lovanje pri starih Slovanih 57.
Medenje hoje 213, ajde 170, 253, bukve
 268, rži 150.
Medica — navodilo za kuhanje 301, naj-
 starejša pijača 19.
Medovite rastline 31, 52, 59, 49, 54, 129,
 161, 165, 170, 251.
Mehring Janez 241.
Mihajlov 38, 216.
Minica, zlata 194, 225.
Mráz — varujmo čebele pred m. 193.
Muzalevski 216.
- Narejeni roj — kako je treba ravnati z**
 njim 116, iz kranjčica 323.
Natančno delo 280.
Nolan 216.
Nördlinge Bienenzeitung 6.
- Oblanje čebel** 275.
Okus čebel 86.
Oplemenjevanje matic (umetno) 215, 254.
Opraševanje in oplodnja rastlin 296.
Organizacija (čebelarstva) — zboljšanje
 232.
Osa — zamenjava s čebelo 280.
Osvetljeni panji in zgornje žrelo 72.
- Panj — kot matičnjak** 66, oblikovne iz-
 premembe 144, barvanje 81, 116, 224,
 grši in lepši 194, prezračevanje med
 prevozom 117, kriv preseljevanja če-
 bel 81, 193, stari nazivi 57, 144, osvet-
 ljeni 72.
Paša — seznam pašnih virov 129, 161,
 na Goriškem 255, zboljšanje 49, 170.
Pelod 122, 296.
Petdesetletnica Slov. čebelarja 1, 5, 12,
 13, Pčelara 107.
Petletni plan 4.
Pirc Gustav 2, 6, 17.
Poch J. 14.
Podružnica (čebelarstva) — Brežice 201.
 Križevci 124, Ljutomer 88, 126, Mari-
 bor 156, Murska Sobota 125, Ptuj 202,
 Slovenska Bistrica 124, Postojna 124,
 Tolmin 123, Trebnje 123, Zagorje ob
 Savi 123.
Polarni kraji — čebele v p. k. 323.
Postaje — obveščevalne 34, 77, 112, 145,
 188, 222, 270, 314, plemenilne 74.
Pračebela 14, 58.
Pradavnina — drobci iz p. 14, 57.
Praha — opazovanja iz 1769. l. 22.
Prekmurje — čebelarstvo 111, 201.
Prell 216.
Prestavljanje kot sredstvo za prepreče-
 vanje rojev 225, 320.
Prevaževalcem 248.
Prezimovanje — pogoji 37, v zamašenih
 panjih 279.
Prijaznost za prijaznost 229.
Prokopovič Peter Ivanovič 243.
Protislovja 198.
- Razvoj čebelje družine** 29.
Resnična in odkrita beseda o našem de-
 lu 230.
Roberts 216, 254.
Rod, čebelji — skrbimo za dobre č. r.
 256.
Roj — narejen 116, nenavaden 181, pod
 dežnikom 312, v avgustu 70, zgodnji
 198, 279, uhajac 279.
Rojenje — nenavadni pojavi 220, trota-
 vost čebel in r. 175, znaki r. 140, pre-
 prečevanje 225, 320.
Rojina Frančišek 1, 6, 7, 8, 10, 12, 172.
Rösch 176.
Ropanje — preprečevanje 37.
- Sadjarji — uničevalci čebel** 150.
Sadno drevje, obiranje popja po čebe-
 lah 58.
Satnice — narejene na ročni stiskalnici
 299, devetdeset let s. 241, zažičevanje
 117, 121.
Satnik — velikost 144, letvice 33.
Satovje — iznajdba premičnega s. 242,
 družina zapustila medeno s. 276.
Semenska mošnjica enoletne matice 71.

- Sestanki (čebelarski) 125, 325.
 Sklenar Guido 322.
 Skrajna surovost 126.
 Slabljenje čebeljih družin 209.
 Slavnost pri Sv. Trojici v Slov. goricah 199.
 Slovenska čebela 1, 5.
 Slovenski čebelar in sadjerejec 1, 5, 295.
 Slovenski čebelar — petdesetletnica 1, 5, 12, 13.
 Smrtoglavec 276, 320.
 Sovražniki čebel 122.
 Spomini (čebelarski) 142, 186, 264, 289, 312.
 Sprengel Christian Konrad 296.
 Strup (čebelji) — učinkovitost in množina 85.
 Swammerdam Jan 60.
 Šmajdek Ivan 277.
 Taranov 263.
 Temov V. A. 322.
 Tjunin 175.
 Tolstoj Lev Nikolajevič 227.
 Toplota — vpliv na življenjsko energijo čebel 324.
 Trotavost čebel in rojenje 175.
 Trotovka — matica 105.
 Trotovska vojna 180.
 Verbič Josip 75, 89, 102.
 Vitaminski med 85.
 Vojna, trotovska 180.
 Vonj človekov čebelam ni prijeten 86.
 Vosek — pridelovanje 258, dve vrsti 324, svetovna produkcija 122.
 Voščeno kraljestvo 308.
 Voščine — stiskanje 211.
 Vresišče — kolovraško 172, lüneburško 289.
 Vročina — varujmo čebele pred v. 179.
 Wankler 216, 254.
 Watson 216, 254.
 Westfalija — čebelarstvo 289.
 Začetnik — star 142, težave z. 264.
 Zadelovina uporaba 323.
 Zadruga — delovanje izvršnega odbora 46, 95, 127, 159, 206, 239, 287, 327, vabilo na II. redno skupščino 152, vključitev v Republiško poslovno zvezo 152.
 Zalega — izmetavanje 148, 193, rast 38.
 Zander, dr. Enoch 38.
 Zapisnik širšega upravnega odbora CZ 156, I. redne skupščine CZ 41, 88, II. redne skupščine CZ 203, 236, 282, ustanovnega občnega zbora CZ za glavno mesto Ljubljano 286.
 Zazimovanje 261, 304.
 Zazičevanje satnic 121.
 Zemljišča — izkoristimo neobdelana z. 54, za medeče rastline 49.
 Zima — kakšna bo letos 279.
 Zlata minica 194, 225.
 Žive meje 38.
 Žnideršič A. 4, 6, 7, 27, 107, 260, 261, 303.
 Zrelo — zgornje 72.

Jubilej

Troje obletnic se je letos strnilo v en sam jubilej, v jubilej slovenskega čebelarškega periodičnega tiska. Poleg Slovenskega čebelarja, ki je v teh dneh dosegel Abrahamovo starost, starost, s kakršno se more ponašati le malokateri slovenski strokovni list, obhajata važni obletnici svojega rojstva še oba njegova prednika, ki jima sicer ni bilo tako dolgo življenje, kakor sedanjemu glasilu, a sta kljub neprilikam, v katerih sta delovala, vendarle mnogo storila za izpopolnitev našega čebelarstva. Preko vseh treh jubilarov je slovenska čebelarška beseda stremela k svojemu višku, zorela in pridobivala na svoji izrazni moči.

15. julija bo minulo 75 let, odkar je plaho razprostrla svoja krila »Slovenska čebela« in poletela med čebelarje, da jih pozove k vzajemnemu delu za napredek čebelarstva. Toda njen glas je bil prešibak, da bi se mogel uveljaviti. Podpirali so jo le nekateri naborniki iz vrst duhovništva in učiteljev v enem izmed svojih poslednjih opominov. Na vse kriplje si prizadeva, da bi podaljšal življenje svoji varovanki »Slovenski čebeli«. A zanjo ni bilo več rešitve. Vidno je hirala in pojemala. V večni borbi z gmotnimi težkočami je končno v desetem letu svojega obstoja prenehala izhajati. Omagala je baš tedaj, ko se je začel z okornimi koraki Gorenjca odpravljati v svet njen pobratim »Slovenski čebelar in sadjerejec«.

Maja 1885. so gorenjski čebelarji ustanovili v Lescah pri Radovljici novo društvo in pritegnili v svoj krog še sadjarje, da bi s tem povečali število naročnikov,

Frančišek Rojina,
prvi urednik Slovenskega čebelarja

stava, medtem ko je stala pretežna večina kmečkih čebelarjev ob strani in ni pokazala nikakega smisla za njene bodrilne besede. Čeprav je bilo v tistih časih samo na bivšem Kranjskem okrog 5000 čebelarjev, ni nikdar mogla najti med njimi več kot 250 naročnikov. Borih 5 %, ki se jim je tu in tam približala, naravnost porogljivo osvetljuje nezavednost tedanjih kranjskih »muharjev«. Zaman so bile tožbe uredništva, zaman obupni klici na pomoč. »Pri nas vse spi, nas prezira in se nam posmehuje«, ugotavlja urednik Jerić

strokovnega glasila, ki so ga nameravali izdajati. Prva številka je izšla v oktobru ustanovnega leta. Letos proslavljamo potemtakem tudi 65-letnico rojstva našega drugega čebelarkega lista, ki pa mu je bila usoda prav tako malo naklonjena kakor prvemu. Zivotaril je od vsega početka in že po šestih letih dokaj nerednega izhajanja za vedno umolknil.

V večnost je zatonilo nadaljnjih 8 let. V tem času si naprednejši čebelarji skoraj niso upali misliti na obnovev strokovnega glasila. Bridke izkušnje s prejšnjima dvema so ležale nad njimi kakor mōra in dušile progresivna hotenja. Da ni manjkalo ljudi, ki bi lahko list zalagali s svojimi prispevki, pričajo čebelarški članki v Kmetiških in rokodelskih novicah, odnosno v Kmetovalcu. To pa seveda ni bil nikak resen strokovni pouk, nikako sistematično delo. To so bili samo medli utripi posameznikov, ki so predobro čutili, da jim je potrebno mnogo več kot priložnostna gostaščina v hiši političnih in splošno gospodarskih časopisov. Da, mnogo več! Toda le kdo bi si upal osnovati novo čebelarško društvo in izdajati čebelarški list brez vsake gmotne podlage? Kar naj poizkusi, če se hoče osmešiti!

Nastopilo je stanje, ki bi ga najlaže označili z besedami pesnika Župančiča:

»Opolnoči nihče ni vedel kam ne kod...
Vse misli so glavó vteknile pod perot —«

A glej! Kakor deus ex machina se je pojavil na čebelarški pozornici ravnatelj Kmetijske družbe Gustav Pirc. V njegovi blagajni so se kopičili stotaki, ki jih je deželna vlada leto za letom poklanjala družbi v čebelarške namene. In Pirc ni vedel, kako naj jih porabi, ko pa čebelarji niso bili včlanjeni v družbi kot upoštevajna vredna celota. Z denarjem pa je bilo treba vsekakor nekaj ukreniti. Po posvetoivanju z nekaterimi ljubljanskimi čebelarji se je odločil, da skliče širši čebelarški sestanek, na katerem naj bi udeleženci sklepali o ustanovitvi samostojnega društva. Pripravljalni shod je bil 8. novembra 1897, prvi občni zbor 24. januarja 1898. Nekaj tednov kasneje je izšla prva številka Slovenskega čebelarja, ki jo je uredil Frančišek Rojina, nadučitelj iz Šmartnega pod Smarno goro, in tako rekoč sam napisal od prve do zadnje strani.

Če si ogledaš prvo številko Slovenskega čebelarja, te nehote odbije naslovna vinjeta. V njej je prav malo tiste stare kranjske domačnosti, ki je bila med čebelarji že od nekaj trdno zakoreninjena. Tuja pokrajina in slamnat koš, ki je bil celo v takratni dobi zlasti v zapadnih predelih Slovenije redek pojav, ti takoj izdata tvorca jekloreza, nemškega tiskarniškega strokovnjaka, ki se kljub dolgoletnemu bivanju med nami ni mogel nikdar prilagoditi naši miselnosti. Toda nepotvorjena slovenska beseda in toplina, ki veje iz uvodnega članka urednika, te kmalu potolažita in prepričata, da je list v pravih rokah. V uvodniku Rojina najprej razloži, zakaj in kako je bilo društvo ustanovljeno, nato pa pozove čebelarje k sodelovanju pri listu s temile besedami: »Imamo toraj Slovensko čebelarško društvo, h kateremu naj pristopijo vsi čebelarji in prijatelji čebelarstva iz vseh krajev slovenske zemlje. Združimo se v skupno delovanje za povzdigo te plemenite, že našim pradedom tako priljubljene stroke, kot delajo čebele skupno za blagor svojega panja. Kot skrbe one za svojo matico, ki jo pitajo z najboljšo hrano, tako skrbimo tudi čebelarji za svoj list in mu pošiljajmo članke o naprednem čebelarstvu...«

Uvodnemu članku slede društvena pravila, kratko kramljanje o naprednem čebelarstvu, nekaj drobnih stvari — in 8 strani velike osmerke je napolnjenih do zadnjega kotička.

Kakor je prva številka na splošno suhoparna in strokovno prav malo pomembna, pa se vsebina lista v naslednjih številkah hitro dviga. Prednjačijo kajpada članki urednika. V vsaki številki je kateri in v vsakem je kaka posebna domislica. Njegova duhovitost, njegova neprisiljenost, šegavost in tanek sluh za pristnost slovenskega izraza so vrline, ki so dičile le malokaterega urednika. Edino Bukovec ga je morda dosegel, čeprav je med njima nekaj razlik. Bukovec je ostrejši, včasih tehtnejši, kar se tiče pravilnosti slovenske pisave pa prav nič manj dosleden kakor njegov vzornik Rojina. Rajnki Levec je nekoč dejal, da je Slovenski čebelar edini strokovni list, ki je pisan v užitni slovenščini. Visoko priznanje vodilnega slovenskega slovstvenika je bilo prav gotovo zaslužno. Saj sta polagala temelje slovenskemu čebelarskemu izrazoslovju Rojina in Bukovec, ki sta imela ušesa na pravem mestu in sta vedela, kako je treba pripovedovati in učiti, da te razume zadnji gorjanski kmet. Sploh imata ta dva urednika, kar pokaže že površna analiza, marsikaj skupnega.

Vsak izmed njiju je urejal list kar dvoje desetletij. Rojina ga je srečno pripeljal skozi viharje prve svetovne vojne, Bukovec skozi še hujšo uimo drugega svetovnega klanja, oba pa sta odložila uredniški peresi takoj, ko je nastopilo zatišje. Tako je odpadlo na ostale tri urednike, ki so jima sledili, eno samo pičlo desetletje.

A to še ni vse. Obema je skupna, lahko bi rekli, že skoraj nekoliko pretirana samokritičnost. Zato so vsi njuni spisi kakor izcizelirani, stilno in vsebinsko kar najlepše zaokroženi. Oba sta predstavljala Janšo. Rojina je pretil v slovenščino njegov »Popoln nauk o čebelarstvu«, Bukovec pa »Razpravo o rojenju čebel«. Oba sta objavljala svoje čebelarske spomine, a jih nobeden ni dokončal. Oba sta napisala toliko člankov, da bi jih bilo za dokaj obsežno knjigo. V njih sta obravnavala vsa mogoča čebelarska vprašanja in menda ga ni takega, ki bi se ga ne dotaknila. Vsak zase bi jih lahko z majhnim trudom zbral v zanimivo pisan čebelarski priročnik, a niti eden niti drugi ni storil tega. No — o Bukovcu ta sodba ni dokončna. Kljub sedmim križem, h katerim bo 22. septembra naložil na ramo še osmega, je dovolj krepak, da zbere raztresene ude svojega pisanja in nam poda čebelarski testament, ob katerem se bodo učili in navduševali še pozni zanamci. (Vsi njegovi znanci in nešteti prijatelji mu ob 70-letnici že sedaj čestitamo. Želimo mu, da bi razdrhl še marsikatero možato in jo prav po gorenjsko hudomušno zarobil.)

Rojina in Bukovec sta bila glavna opornika Slovenskega čebelarja. Na njunih ramah je slonela in sloni še danes vsa mogočna stavba čebelarskega znanja, ki je nakopičena v devetinštiridesetih letnikih. Ko proslavljalo 50-letnico našega strokovnega glasila, bi morali prav za prav proslavljati vztrajnost in marljivost njegovih dveh najboljših urednikov. A si ju kar nič ne upamo hvaliti. Bukovcu najbrž že naše dosedanje ugotovitve ne bodo preveč pogodu. Prav lahko si ga predstavljamo, kako bo mrdal s košatimi brki in se s sršenastim pogledom spotikal ob tehle vrsticah, ko mu bodo prišle v roke. Za Rojino pa se bojimo, da se bo začel obračati v grobu, če mu homo preveč kadili. Obema je bilo vedno prav malo do hvale in časti. Oba sta se predobro zavedala, da sta storila samo svojo dolžnost, ko sta se z dušo in telesom udinjala stroki, ki ju je bolj privlačevala kakor katera koli druga. Odlične zmožnosti, ki sta jih pri tem pokazala, so pospeševalno vplivale na razvoj našega čebelarstva. Dve generaciji čebelarjev, ki sta jih vzgojila, gledata danes s ponosom in hvaležnostjo na njuno delo. S tem delom sta si postavila trajen spomenik, ki ga ne bodo razrušile vojne, ne druge nezgode.

Rojina je bil listu vodnik od 1898. do 1918. leta, Bukovec od 1925. do 1943. Razen tega je Bukovec uredil »Čebelarski zbornik«, ki je med okupacijo leta 1944. izšel namesto Slovenskega čebelarja. Vmesna šestletna doba (1919—1924) odpade na ured-

nika Martina Humka. Za dobo so značilne ostre borbe, ki so jih tedaj bili naši čebelarji okrog AZ-panja. Humek je bil eden glavnih zagovornikov novega panja. Brez dvoma ima mnogo zaslug, da je prodril na široki črti.

Po drugi svetovni vojni je razrahljane temelje lista utrdil takratni predsednik zadruga Stane Mihelič. Zaradi prezaposlenosti pa je leta 1946. prepustil urejevanje Vladislavu Rojcu.

Z urednikom samim, dasi najboljšim, pa seveda še nikakor ni zagotovljen listu obstoj. Poleg urednika so potrebni tudi sotrudniki in dopisniki. List brez primerne kadra sodelavcev je prav tako zapisan propadu kakor list brez dobrega urednika. Veličina kolektivnega dela prihaja baš pri periodičnem tisku do polnega izraza.

Slovenski čebelar se ni mogel nikdar pohvaliti, da mu gradivo preostaja. Vendar so se vedno našli med čebelarji posamezniki, ki so imeli smisel za pisanje, ki so list zalagali s svojimi prispevki in ga tako vzdržali na dostojni višini. Če prelistas vseh 49 letnikov »Čebelarja«, se nanizajo pred tabo njih imena v dolgo, nepregledno vrsto. Nekatera se pojavljajo kakor zvezdni utrinki na nočnem nebu, druga se ponavljajo in vzdržujejo skozi leta in leta. Od začetnih sotrudnikov naletiš v zadnjem letniku samo še na ime Antona Znideršiča. Ta bi letos obhajal 50-letnico sodelovanja pri Slovenskem čebelarju, če bi ga nemila usoda tako kruto in nepričakovano ne iztrgala iz naših vrst.

V jubilejnem letu čebelarskega periodičnega tiska se vsem tem sotrudnikom iz srca zahvaljujemo. Vsak izmed njih je nekoliko pripomogel, da je naše sedanje glasilo doseglo tako lepo starost. Tiste, ki so dočakali z njim to važno obletnico, prosimo ob tej priliki, da mu ostanejo še nadalje zvesti in da se ga čim večkrat spomnijo s primernimi sestavki. Obenem vabimo v njih krog nove sodelavce. Naj se stari gardi pridruži tudi najmlajša generacija, ki naj popelje našega slavljence v njegov 100-letni jubilej.

Tretja, morda najmočnejša sila, ki oblikuje list in mu daje življenjski pogon, so naročniki. Slovenski čebelar je imel v ustanovnem letu 380 naročnikov, že v tretjem letu pa jih je imel še enkrat toliko. V sedmem letu je dosegel prvi tisoč naklade, tik pred zadnjo svetovno vojno četrty tisoč. Danes se tiska v 7000 izvodih, a kakor vse kaže, bo morala biti uprava zelo previdna, če bo hotela ustreči vsem, zlasti novo pristopajočim članom, ki se javljajo zadnji čas največ s Primorske. To stalno naraščanje števila naročnikov kaže, da je bil list vedno sodoben in pravilno usmerjen. Okrog sebe je zbiral k napredku stremeče čebelarje ter jim bil spreten vodnik in informator v vseh važnih pojavih v čebelarstvu doma in v tujini. 49 let je vestno vršil svoje delo, v petdesetem pa ga bo še poglobil. Saj mu to ne narekuje zgolj odgovornost do naročnikov, temveč tudi današnji čas, ki zahteva čim intenzivnejšega dela na vseh področjih našega narodnega gospodarstva. S petletnim planom smo si zadali visoke naloge, ki jih bomo skušali ne le izpolniti, ampak celo preseči. V splošni tekmi za doseg vzvišenih ciljev, ki jih postavlja petletni plan pred nas, bo Slovenski čebelar izrabil vse svoje sile, da doprinese čim večji delež k naši skupnosti in novi stvarnosti.

Petletni plan je povezal vse delovne ljudi naše države v eno samo edinstveno celoto. Zato je važno, da ne samo naši vodilni ljudje in ne samo naši funkcionarji in vodilni tovariši poznajo plan in žive z njim, ampak da sleherni naš delovni človek pojmi, da je od njegovega dela odvisen uspeh plana in da je od uspeha plana odvisna stopnja njegove blaginje in njegova bodočnost.

Iz govora podpredsednika zvezne vlade tov. E. Kardelja.

Debevec Leopold:

Ob 50. letniku Slovenskega čebelarja

Ko stopa letos naš »Čebelar« v polnem razmahu svojih sil, delaven kakor vedno in ves pomlajen, v svoje petdeseto leto, je prav, da tak imeniten čebelarski praznik primerno proslavimo, da ob tej priliki vsaj z nekaterih strani osvetlimo delo, ki ga je opravil, ter poudarimo njegov pomen za naše čebelarstvo in slovensko kulturo sploh. Dasi utriplje danes življenjski ritem mnogo hitreje kot kdaj koli prej in ne preostaja časa za obširne jubilejske spomine, bi nam bil vendarle za to redko priliko potreben podroben opis razvoja »Slovenskega čebelarja«. Dobrodošel bi bil zlasti mlajšemu čebelarskemu pokolenju že zaradi tega, ker to ne bi bila zgolj razprava o razvoju našega časopisa, ampak prava pravcata čebelarska zgodovina. Ker pa take razprave v doglednem času ni pričakovati, bom v naslednjem poskušal vsaj v glavnem in površno prikazati značaj in zunanje lice našega jubilanta v preteklih letih.

PREDHODNIKI

Korenine »Slovenskega čebelarja« so pognale iz starega in čvrstega čebelarskega rodu. Njegove predhodnike lahko zasledujemo dolga stoletja nazaj. Že od pradavnih časov je naš čebelar skrbno opazoval svojo žival, si iz drobnih opazovanj nabiral dragocenih izkušenj, jih povezoval v celoto in izročal dalje svojemu čebelarskemu naraščanju. Čebelarske resnice so po u s t n e m izročilu prehajale od rodu do rodu in se tako ohranile vse dotlej, ko jih je bilo mogoče v pisani besedi predati nadaljnjim pokolenjem.

Mnogo pozneje, v 18. stoletju, ko je bilo naše čebelarstvo že na razmeroma zelo visoki stopnji, so se začele po naših čebelnjakih pojavljati poslikane panjske končnice. Na pročeljih čebelnjakov se je izživila domišljija in ovekovečila marsikateri dogodek ne samo iz vsakdanjega, temveč tudi iz čebelarskega življenja. Zato lahko te ljudske slikanice docela upravičeno štejemo med predhodnike našega »Čebelarja«.

Naslednji, tokrat pa že pravi, tiskani prednik se pojavlja dobrih sto let pozneje, leta 1875., prav v dobi, ko je poslikavanje panjskih končnic doseglo svoj višek. Bilo je to glasilo Kranjskega (po letu 1875. Slovenskega) društva za umno čebelarstvo, »Slovenska Čebela, društveni list za prijatelje čebelarstva po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem«, mesečnik, ki je prvi s pisano besedo zaoral v trdo slovensko čebelarsko ledino. In prav letos je minulo 75 let, odkar je »Slovenska Čebela« prvič pozdravila naš čebelarski svet. Za slovensko čebelarstvo je to izredno važen dogodek in dokaz, da Slovenci za nikomer ne zaostajamo, kajti tudi pri največjih narodih so v splošnem šele tista leta pričeli izhajati prvi čebelarski časopisi. Žal da je »Slovenska Čebela« že po desetih letih omagala, ker jo je moral voditi in pisati en sam človek, ki je bil vrh tega še drugod močno zaposlen.

Pričeto delo je takoj naslednje leto nadaljeval nov list, katerega 65letnica prav tako poteka letos. »Slovenski čebelar in sadjereje« (1885—1889), glasilo »Čebelarskega in sadjerejskega društva za Kranjsko na Jesenicah«, je sicer nekoliko močnejše razgibal čebelarske vrste, doživel pa je podobno usodo kot njegova predhodnica »Slovenska Čebela«.

Dasi oba lista nista uspela, sta vendarle veliko storila za propagando umnejšega čebelarjenja in čebelarskega sodelovanja.

ROJSTVO

Pričetek izhajanja »Slovenskega čebelarja« pada v zadnja leta 19. stoletja, v ono dobo, ko so na vseh področjih javnega udejstvovanja vedno močnejše in uspešnejše nastopale mlade sile, dosledno in povsod rušile še zadnje ostanke zaostalega mračnjaštva in utrjevale pridobljene postojanke svobodnejšega razvoja. Med Nemci se je baš tedaj srdito bila obnovljena bitka za parthenogenezo in ob njej je polagoma dogorevala življenjska lučka znameniti »Nördlinger Bienenzeitung«, glasilu in trobilu stare Dzierzonove garde. Na čebelarskem obzorju je že vzhajala nova zvezda: Gerstung in njegova teorija sta se vse bolj uveljavljala. Na Slovenskem pa so si »Novice«, ko so jim mlajši tekmeci iztrgali iz rok časniško prvenstvo, prizadevale prikleniti nase čebelarje in sadjarje. Poleg »Novic« je skušal po svoji moči zastopati interese čebelarjev, ki so celo desetletje ostali brez svojega časopisa, tudi »Kmetovalec«, strokovni list Kmetijske družbe v Ljubljani. Zlasti tajnik družbe Gustav Pirč je bil velik prijatelj čebelarjev. Njegovemu zavzemanju se moramo predvsem zahvaliti, da se je dne 8. novembra 1897 zbralo nekaj čebelarjev na posvet in sklenilo ustanoviti svoje društvo, ki naj bi izdajalo tudi svoj časopis. Temelj za bodočo čebelarsko organizacijo je bil položen.

PRVA ŠTEVILKA

Dne 24. januarja 1898 je ustanovni občni zbor »Slovenskega čebelarskega društva za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko se sedežem v Ljubljani« na sestanku čebelarjev storjeni sklep potrdil. Februarja mesca pa je že zagledala beli dan prva številka novega časopisa, ki je nosila ime »Slovenski Čebelar«. Bila je dokaj skromna, tiskana na polovici pole, niti sešita niti obrezana ter brez ovitka. Naslovna vinjeta je bila nekam tuja in ni kazala nobene domače poteze (nemški koš!). Urednik Fr. Rojina, učitelj v Šmartnem pod Šmarno goro, je javil v uvodnem članku ustanovitev društva in spremil z nekaj besedami novorojenčka na njegovo življenjsko pot. Med drugim pravi tam: »Kot skrbe čebele za svojo matico, ki jo pitajo z najboljšo hrano, tako skrbimo tudi čebelarji za svoj list in mu pošiljajmo članke o naprednem čebelarstvu. V listu se bomo pomenili in posvetovali, kako nam bo umno čebelariti, da bomo imeli od čebel ne samo veselje in zabavo, temveč tudi kolikor mogoče velik dobiček.« V nadaljevanju poziva zlasti učitelje in duhovnike, naj čebelarjem razložijo pomen in namen društva in jih pridobijo za člane, češ da bo ravno od delavnosti teh dveh stanov odvisen neoviran obstoj in napredek mladega društva. Sledijo nato društvena pravila in članek »O naprednem čebelarstvu«, kjer poroča urednik o mednarodnem čebelarskem kongresu v Bruslju, katerega se je udeležil kot delegat Kmetijske družbe.

Poleg raznoterosti in društvenih vesti ima prva številka že tudi stalni rubriki »Vprašanja in odgovori« ter »Dopisi«.

RAZVOJ

Okrog »Čebelarja« se je kmalu zbrala mala, vendar navdušena skupina sotrudnikov, ki je potem dolgo vrsto let odločilno posegala v naše čebelarske razmere. Že v drugi številki je nastopil J. Jurančič, v deseti pa A. Žnideršič.

V svojem prvem članku »Naše čebelarjenje« priporoča enotno mero, zavrača ameriški panj ter priporoča Gerstungove panje in nauke. Že prvi letnik časopisa je dokazal, da ima »Čebelar« dovolj možnosti za neoviran razvoj in napredek.

V drugem letniku je H. Likar, poleg urednika, Žnidaršiča in Jurančiča najodličnejši »Čebelarjev« sotrudnik, razen drugih člankov objavljal mesečna navodila za čebelarska opravila. Navodila so čebelarjem zelo ugajala in so jih vedno znova zahtevali. Nič manj kot 33 krat jih je »Čebelar« prinesel, pisal pa jih je zaradi spremembe vsakokrat drug sotrudnik. V istem letu je Jurančič že drugič popisal svojega ljubljenca, dunajski panj (prvič 10 let prej v »Slovenskem čebelarju in sadjerejcu«) ter v članku »Mera in razmerje« nastopil proti Gerstungu, za katerega se je pa takoj potegnil Žnidaršič in na vsej črti zmagal. Take debate in zanimive urednikove pripombe so vzbudile pozornost pri naročnikih in razgibale njihove vrste. Delo za naš čebelarski preporod je oživel in se kmalu izredno razmahnilo. Že ob sklepu četrtega letnika urednik upravičeno poudarja: »List nepreduje ... V primeri z avstrijskimi čebelarskimi listi lahko rečemo, da ne zaostaja za nobenim drugim in ima celo več strokovne vsebine kot večina drugih ... Dobro pa vemo, da Čebelar še ni popoln. Pričeli smo prav pri temelju in na člankih se pozna, kako se razširja obzorje slovenskih čebelarjev ...« Ob sklepu naslednjega letnika pa ugotavlja: »Od zrna do zrna — prav kakor pravi pregovor — tako se zbirajo in kopičijo v Čebelarju strokovni članki in nebroj zanimivosti iz raznih krajev, ki sicer polagoma, a vendar za gotovo dvigajo naše čebelarje na višjo stopnjo.«

Javljajo se novi sotrudniki, ki sodelujejo krajšo ali daljšo dobo: Lapajne, Lampe, Pater, Lakmayer, Kurbus, Kosi, J. N. Babnik, Bukovec, Zirkelbach, Humek, Vodopivec, Strgar, Černež, Kašca, Lukman, Peternel, Ločniškar, Vidmar, Šega in še mnogi, mnogi ... Ne manjka tudi priložnostnih sotrudnikov in dopisnikov. Njihovi članki in dopisi vso dobo izredno poživljajo mnogotere strani »Čebelarja«.

»Slovenski čebelar« je zlasti prva leta pomagal utrjevati čebelarsko organizacijo ter kot veren glasnik društvenih prizadevanj tvoril odlično duhovno vez med društvenim odborom in člani. Priporočal je že od početka novodobne panje in veliko mero. V zvezi s tem so se pojavljala vedno nova vprašanja — problemi iz teorije in prakse. In »Čebelar« je bil vedno na mestu. Nesebično je zastopal koristi čebelarjev, učil, bodril in svaril neobogljenega začetnika in izkušenega čebelarja. Zlasti njegov urednik Rojina je bil pravi čarovnik. Od svojih člankov, šegavih opomb in domislic pod črto pa do hudomušnih odgovorov v listnici uredništva je vsako priliko, ki se mu je ponudila, spretno porabil za pouk in razvedrilo.

Največ zaslug pa si je »Čebelar« nedvomno pridobil s širjenjem AŽ-panja, čigar prvi popis je objavil leta 1910. Obe naslednji desetletji ga je vztrajno in neumorno priporočal ter vselej in povsod vneto zagovarjal, kadar koli se je oglasil kak nasprotnik ali nezadovoljnejč. V času med obema vojnama je posvečal posebno pozornost vprašanju o vzreji matic, plemenskem odbiranju in prevažanju čebel na pašo.

Po osvoboditvi je novoustanovljena Čebelarska zadruga za Slovenijo »Čebelarja«, ki leta 1944, ni izhajal, oživila ter ga kot svoje glasilo vključila v delo za obnovo in dvig slovenskega čebelarstva v zvezi z nalogami, ki si jih je postavila in ki jo še čakajo v bodočnosti.

Skupno 8810 strani ali letno povprečno po 180 strani zdrave čebelarске hrane je doslej prišlo med čebelarje. Če človek pregleduje skladanico »Čebelarjevih« letnikov, to ogromno zakladnico zapisanih misli, izkušenj, modrovanj in šegave hudomušnosti, si komaj predstavlja, koliko naporov, težav in ovir je bilo treba prebroditi, da je bilo vse to delo opravljeno in da je »Čebelar« lahko tako uspešno opravljal svojo nalogo in vodil čebelarje naprej, vedno naprej...

OPREMA

Prvih deset let je »Čebelar« izhajal v isti skromni opremi, v kakršni je nastopil s prvo številko. Drugo desetletje pa je po zaslugi tedanjega društvenega tajnika Bukovca dobil novo naslovno vinjeto; v notranjosti lista je imel še štiri druge, ki so bile namenjene za stalne rubrike: Dopisi, Drobiž, Vesti iz podružnic in Iz slovanskih in drugih pokrajin. Vinjete je za 80 K narisal slikar H. Smrekar. S ponosom je urednik Rojina predstavil osveženi list čebelarjem: »Kakor vidite, je današnji Čebelar prav lepo opremljen s slikami in tak bo tudi v prihodnje. Motivi za slike so vzeti iz čebelarjevih opravil. Na prvi sliki pase čebelarski starina s čedro v ustih svoje muhe. Z obraza se mu bere, da mora biti paša dobra, kakor bi ravno vzkliknil, kako dobro leti žival. Kakor sam, originalen je tudi njegov čebelnjak. Pa le sami si oglejte prelepe slike, vsaka je pomembna. Posebno opozarjam na one, ko čebelar dopisuje Čebelarju. Prosim, posnemajte ga v obilnem številu, da bo imel oni pri gorki peči kaj brati.«

Dasi je »Čebelar« povzročal založniku, Slovenskemu čebelarskemu društvu, največ skrbi in stroškov, je vendar treba priznati, da niti društvo niti sedanja zadruga nista nikdar skoparila, kadar je šlo za polepšanje in boljšo opremo »Čebelarja«. V barvast ovitek so »Čebelarja« oblekli šele leta 1915., ko so ga obenem polepšali še s štirimi vinjetami za rubriko Naše opazovalnice (štirje letni časi). Na lepo zunanjo in notranjo opremo, katero je večkrat spreminjal, je posebno pazil urednik Bukovec. Pod njegovim spretnim vodstvom je postal list na splošno izredno živahen, razgiban in zanimiv. Ne bom trdil preveč, če rečem, da nekdanji in sedanji »Čebelar« po zunanji in notranji opremi kakor tudi po vsebini lahko mirno vzdrži vsako primerjavo s katerim koli čebelarskim časopisom doma ali v tujini.

Kot posebna priloga »Čebelarja« je leta 1905. izšla Šmidova Zbirka čebelarskih izrazov. Znanstvena priloga Čebelarski obzornik je izhajala leta 1936., vzdržala pa je samo eno leto.

Za svojo 25-letnico si je »Slovenski čebelar« privoščil bogato opremljeno jubilejno številko; prav tako je izredno prazničen leta 1934. proslavil 200-letnico Janševega rojstva.

»Čebelar« je izhajal mesečno in navadno na eni tiskovni poli. Izjemo delajo leta prve in druge svetovne vojne, ko je zaradi pomanjkanja papirja in delavcev izhajal v skrčenem obsegu in združenih številkah. Do leta 1943. je izhajal v 4°, po osvoboditvi so mu zmanjšali format na V. 8°, zato pa povečali obseg.

Tiskale so »Čebelarja« tele tiskarne: Blasnikova od 1898. do 1912., od 1923. do 1924., od 1938. do 1943., Jugoslovanska od 1913. do 1922., od 1925. do 1937., Zadružna (Triglavska) od osvoboditve do danes.

Naročnina ali članarina je znašala od 1898. do 1912. 2 K, od 1913. do 1917. 3 K, 1918. 4 K, 1919. 14 K, od 1920. do 1921. 24 K, 1922 50 K, od 1923. do 1940. 40 din, 1941. 45 din, od 1942. do 1945. 35 lir, 1946. 40 din, 1947. 50 din, dočim so ga leta 1945. razpošiljali zadružnikom brezplačno.

UREDNIKI

Razvoj »Slovenskega čebelarja« bi lahko zasledovali in proučevali tudi po dobah »vladanja« njegovih urednikov, kajti konec koncev je časopis le to, kar iz njega napravi njegov urednik. Prednjači zlasti prvi urednik Fr. Rojina, ki je vodil uredniške posle 21 let. Za njim je list urejal 6 let zaslužni propagator AŽ-panja M. Humek; nadaljnjih 19 let se je z uredništvom ubijal A. Bukovec. Po osvoboditvi je letnik 1945 (5 šfevilke) uredil S. Mihelič in od tedaj opravlja to delo V. Rojce.

Če izvzamemo najnovejšo dobo, se mi zdita zelo pomembna in še posebej zaslužna dva »vladarja« iz dinastije »Čebelarjevih« urednikov, Rojina in Bukovec. Oba sta vložila v list mnogo svoje osebne note, in sicer prvi svojiske in šegave domačnosti, ki naš blagodejno spremlja skozi vseh prvih 21 letnikov, drugi pa dosledne stvarnosti, izredne kritičnosti in prijetne hudomušnosti; razen tega je še posebne hvale vredna Bukovčeva skrb za lepo opremo.

NAROČNIKI

Ker sem sotrudnike že prej omenil, bi zaradi popolnosti bila ob sklepu potrebna le še beseda o naročnikih.

Uspeh v čebelarstvu je odvisen od določenih pogojev v naravi in posebnih sposobnosti samega čebelarja. Vse to sili človeka, ki se s čebelami

»Slovenski čebelar« se je razpošiljal:							
Leto	Izvodov	Leto	Izvodov	Leto	Izvodov	Leto	Izvodov
1898	380	1911	1.299	1923	1.799	1935	3.174
1899	530	1912	?	1924	1.923	1936	3.256
1900	635	1913	1.261	1925	1.765	1937	3.554
1901	346	1914	1.558	1926	1.724	1938	3.908
1902	351	1915	?	1927	1.574	1939	3.910
1903	379	1916	?	1928	1.725	1940	3.721
1904	744	1917	?	1929	1.832	1941	1.027
1905	1.211	1918	1.037	1930	2.293	1942	1.148
1906	1.200	1919	3.305	1931	2.445	1943	1.210
1907	1.250	1920	3.240	1932	2.540	1944	—
1908	1.211	1921	2.818	1933	2.633	1945	2.800
1909	1.282	1922	2.694	1934	3.015	1946	5.458
1910	?					1947	6.605

ukvarja, k opazovanju in proučevanju. Zato so čebelarji v splošnem ukaželjni ljudje, radi berejo in menda tudi radi pišejo; saj je znano, da je čebela žival, o kateri obstoji najboljše literatura. Iz I. tabele, ki je sestavljena po podatkih v »Čebelarju«, lahko vsakdo sam vidi, kako so se

naši čebelarji v posameznih dobah zanimali za svoj časopis. Dasi je bila večina članov na list zelo navezana, vendar za preteklost v splošnem čebelarjem neke posebne vneme ravno ne moremo pripisovati, zato pa je tem bolj upravičena misel, da ni več daleč čas, ko bo sleherni naš čebelar vključen v sedanjo prerojeno čebelarsko skupnost.

Zanimiva je tudi II. tabela, kjer so naročniki razvrščeni po poklicih. Tabela nam zgovorno pove, da število čebelarjev duhovniškega in učiteljskega stanu pada, medtem ko naglo narašča število čebelarjev iz vrst delavcev in kmetov — znak,

da se življenjski in kulturni standard ljudskih množic dviga, znak, da je delo sedanje Čebelarške zadruge in »Čebelarja« usmerjeno pravilno. Zanimivo je, da sta duhovščina in učiteljstvo nekdanj v društvenem (tudi čebelarskem) udeleževanju imela vodilno vlogo, danes pa je nimata več. Pri prvem našem čebelarskem društvu in »Slovenski čebeli« sodelujejo edino duhovniki, pri drugem po malem

Poklic	1930	1939	1946
Kmetje, posestniki	854	2.411	2.773
Delavci	63	287	460
Železničarji	83	39	223
Uradniki	106	256	214
Učitelji	178	241	127
Duhovniki	50	49	28
Zdravniki, profesorji, sodniki	12	—	38
Obrtniki	245	280	852
Trgovci	—	92	131
Razni	693	255	612
Skupno	2 293	3.910	5 458

že nastopajo učitelji, uspehov in napredka tretjega našega društva in »Slovenskega čebelarja« v zadnjih 50 letih si pa brez sodelovanja učiteljstva niti misliti ne moremo. Prav podoben, samo razmeroma bolj zgođen razvoj vidimo pri Nemcih. V 18. stoletju so še vse čebelarske postojanke v rokah duhovščine, sredi 19. stoletja pa jih po večini že prevzema učiteljstvo.

*

Pol stoletja so naši najboljši tovariši polagali kamen do kamna ter neumorno gradili na stavbi čebelarstva in čebelarskega napredka. Dolžnost vseh sedanjih slovenskih čebelarjev je, da nedokončano delo nadaljujejo. Ob petdesetletnici »Čebelarja« naj se vsi brez izjeme zberejo okrog svojega lista in skupno z njim krenejo naprej k izpolnjevanju nalog, ki nas čakajo.

Zavedajmo se namreč, da te naloge niso majhne, tudi malo jih ni in vedno nove se bodo še pojavljale. Zato bo treba nam vsem, prav vsem visoko zavihati rokave, trdo prijeti za delo in pomagati naši prenovljeni organizaciji — Čebelarski zadrugi za Slovenijo, da bo mogla častno izvršiti zgodovinsko poslanstvo in uresničiti davne naše težnje, da se združijo vsi slovenski čebelarji v eno samo složno in močno družino ter postavi naše čebelarstvo na zdrave gospodarske temelje. Le na ta način bo čebelarstvo moglo zavzeti mesto, ki mu v gospodarskem planu naše ljudske države pripada.

Ob svojem jubileju se je »Slovenski čebelar« s ponosom in zadovoljstvom ozrl na opravljeno delo in sedaj tem bolj samozavestno usmerja svoj korak v bodočnost...

Rojstvo Slovenskega čebelarja

V duhu vidim še danes pred sabo majhno sobico v poslopju bivše Kmetijske družbe za Kranjsko, kjer se nas je dne 8. novembra 1897 zbrala šestorica kranjskih čebelarjev, da bi ustanovili čebelarsko društvo. Na sestanek nas je povabil tedanji tajnik Kmetijske družbe Gustav Pirc z oglasom v družbinem glasilu. Mislim, da je dal Pircu pobudo za ustanovitev društva Peter Pavlin. Kot uredniku Kmetovalca mu je prinašal članke, v katerih je opisoval čebelarjenje v ameriških panjih z veliko mero satnikov. Člankov Pavlin baje ni pisal sam, ampak je pripovedoval svoje skušnje nekomu, ki jih je potem opisal. Kako malo zanimanja je bilo tedaj za čebelarstvo, je bilo videti že iz pičlega števila udeležencev. Imen udeležencev si razen Petra Pavlina nisem zapomnil, vem le toliko, da so bili vsi ostali čebelarji, ako izuzamem sebe, iz Ljubljane ali iz ljubljanske okolice.

Pirc nas je pozdravil in povedal, da dobiva Kmetijska družba vsako leto od vlade subvencijo za pospeševanje čebelarstva, da pa je ostal v ta namen določeni znesek neizrabljen, ker odbor ni vedel, komu naj ga izroči. Če pa se bo ustanovilo čebelarsko društvo, se bodo v tej organizaciji gotovo našli možje, ki bodo znali to podporo pravilno izkoristiti.

Prisotni so se povsem strinjali s Pirčevim predlogom za ustanovitev društva in sklenili sklicati ustanovni občni zbor. Na zboru izvoljeni odbor naj bi povabil k sodelovanju čebelarje iz vse Slovenije, sprejemal člane, izvedel organizacijo ter izdajal svoje društveno glasilo. Tedaj je Peter Pavlin predlagal za urednika društvenega glasila nadučitelja Frančiška Rojino, ki je služboval v Šmartnem pod Šmarno goro. Kje in kako se je Pavlin seznanil z Rojino ter spoznal njegove pisateljske sposobnosti, mi ni znano; mislim pa, da ga je moral dobro poznati, če ga je predlagal za urednika.

To je bil rojstni dan našega Slovenskega čebelarja. Od tedaj je preteklo že petdeset let in skoraj dvomim, da je od nekdanjih udeležencev še kdo pri življenju razen mene. Bil sem namreč kot triindvajsetletni mladenič najmlajši med njimi; vsi drugi so bili starejši možje.

S to dvojno številko stopa Slovenski čebelar v petdeseto leto svojega obstoja. 50 let se zdi mladeniču, ki je komaj začel okušati življenje, dolga doba, a kako kratka je taka doba človeku, ko doseže višjo starost!

Kdor je prebral prve letnike Slovenskega čebelarja, se je lahko prepričal, kako klavrne so bile čebelarske razmere v tistih letih pri Slovencih. Vedno in vedno so se slišale pritožbe o propadanju čebelarstva, o zapuščenih čebelnjakih in o primitivnem čebelarjenju. Pa poglejmo danes! Vsa dežela je, skoraj bi rekel, natrpana s čebelami; bije se boj med prevaževalci in domačini za življenjski prostor njih čebeljih družin. V Ljubljani je sedaj 205 čebelarjev, ki čebelarijo s 1734 družinami, medtem ko je bilo leta 1905.. kakor mi je povedal bivši urednik Slovenskega čebelarja, prijatelj Bukovec, le 15 čebelarjev z 283 panji.

Mnogo, premnogo je Čebelarsko društvo storilo za razvoj in napredek našega čebelarstva, a mislim, da mi bo vsakdo, kdor pozna njegovo zgodovino, pritrtil, če rečem, da ima levji delež zaslug pri tem napredku prav naš list Slovenski čebelar. Prepričan sem, da takega napredka ne bi bili dosegli, če ne bi imeli čebelarji svojega posebnega strokovnega glasila.

Kdor prelista devet in štirideset letnikov Slovenskega čebelarja, kolikor jih je do sedaj izšlo, mora priznati, da so njegovi sotrudniki nesebično objavili iz svoje prakse vse, kar so ugotovili in preizkusili. Omenim naj še to, da do leta 1920. sotrudniki niso dobivali za prispevke nikakega honorarja.

Seveda ima naša sedanja organizacija vse druge, mnogo višje naloge, kakor jih je imelo društvo v prvih desetletjih, ko je propagiralo le panje s premakljivim satjem, uporabo točila, satnic itd. Danes gre vse to samo po sebi. Danes se z vsem tem čebelarska zadruga ne bavi več, pač pa priporoča racionalizacijo čebelarskega dela, izčiščenje čebelje pasme, zboljšanje paše, prevažanje na pašo, ureditev pasišč itd. O navedenih problemih pa prinaša naš list skoraj v vsaki svoji številki nasvete in pobude svojih vztrajnih sotrudnikov. Toda, kakor gledamo mi sedaj nazaj, prav tako bodo naši zanamci čez nadaljnjih petdeset let pomilovalno zrlili na naše današnje čebelarstvo, kajti kakor v vseh panogah človeškega gospodarstva bo šel odslej napredek gotovo še s hitrejšim tempom naprej.

Savinjska: Prijatelju ob petdesetletnici

Pozdravljen, tisočkrat pozdravljen, moj prijatelj Slovenski čebelar!

Pred tridesetimi leti si me prvokrat obiskal. Redki so bili takrat tvoji obiski, vsaj zame mnogo preredki. Prav v onem času je bilo moje skromno čebelarstvo na nekakem razpotju. Če bi ne bilo tebe, dragi prijatelj, če bi mi ti ne dal primernih strokovnih nasvetov, bi gotovo zašlo na kriva pota.

Po smešno nizki ceni in z najboljšimi priporočili so mi bili ponudeni v nakup malo rabljeni panji »dunajčani«. Toda moje hrepenenje se je že tedaj nagibalo k AŽ-panju. Vse mu je pelo slavo. Tudi ti si ga priporočal. In tvoja beseda je bila odločilna. Moje čebelarstvo se je usmerilo na pravo pot, na pot napredka in pridobitnosti.

Prihajal si potem vsako leto v drugi obleki, vsak mesec z novo dragoceno vsebino. Nad vse zanimiva in poučna so bila tvoja mesečna navodila. Zlasti si poudarjal važnost in koristi močnih družin. Učil si o prestavljanju, o narejanju rojev, o pravilnem ravnanju z naravnimi roji, o vzreji matic itd. Koliko tehtnega strokovnega gradiva si zbral v dolgi dobi petdesetih let po zaslugi svojih neumornih sotrudnikov! Posvetil si celo z lučko v tajnosti prezimovanja naših ljubljensk in nam pojasnil njih čutno življenje. Prinašal si poročila iz raznih krajev Slovenije, pa tudi iz Dalmacije, Srbije in Hrvatske. Da, še čez veliko lužo je seglo tvoje poznanstvo.

Bolezen me je priklenila na posteljo. Dolgo časa je nisem zapustila. Obiski prijateljic so pojemali, le ti edini si mi ostal zvest, zvest tudi v najbridkejših urah življenja. S svojo pestro vsebino si me zazibal v »kraljestvo sanj«. Pozabljene so bile bolečine in začela sem kovati načrte za bodočnost.

Pa je zadivjala vojna po naših krajih. Izostal si. Dolga štiri leta te ni bilo. Za švabskimi plankami smo čakali duševno lačni tvoje vrnitve.

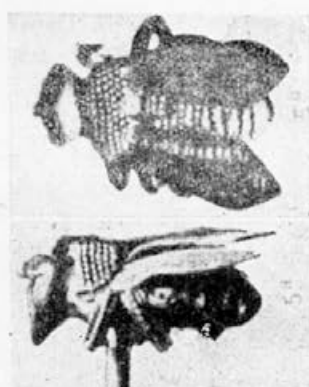
Toda nekega dne se je nevihta unesla. Sonce svobode je zasijalo na ruševine, ki jih je zapustil okupator. In z njim si tudi ti prišel. Prišel si čil in zdrav, v novi obleki, z bogato vsebino. Spet si poprijel za delo, da nas popelješ še k večjemu napredku. Danes, ko stopaš s plodonosnim delom v drugo polstoletje, ti še enkrat kličem za tvoj življenjski jubilej: »Pozdravljen! Tisočkrat pozdravljen, moj zvesti prijatelj Slovenski čebelar!«

Dr. France Bezljaj:

Drobcji iz pradavnine

Ne bo imel lahkega dela, kdor se bo lotil kdaj zgodovine čebelarstva v celoti. Vsako desetletje prinaša s seboj nova odkritja in nove poglede na že znane probleme. Vendar pa se zdi, da bodo ostala vedno nerešena nekatera osnovna, važna vprašanja, tako na primer, kdaj, kje in kako je človek najprej udomačil čebele.

V starejši in novejši strokovni literaturi kroži več različnih mnenj, ki so vsa bolj ali manj dvomljive vrednosti. Od raziskovalcev, ki so se v razdobju med obema svetovnima vojnama mnogo ukvarjali z zgodovino čebelarstva, je pri nas najbolj znan in, žal, edini dostopen dr. Ludwig Armbruster, ki je polnil posamezne številke strokovnega lista »Archiv für Bienenkunde« z obširnimi razpravami iz preteklosti čebelarstva. V njegovih študijah je

1. slika: Desni detajl paleolitične stenske risbe iz jame Cueva de la Arania (po E. Hermandes-Pacheco).

2. slika: Zlata zaponka z otoka Efeza v obliki čebele (A. f. B. 1927, str. 72).

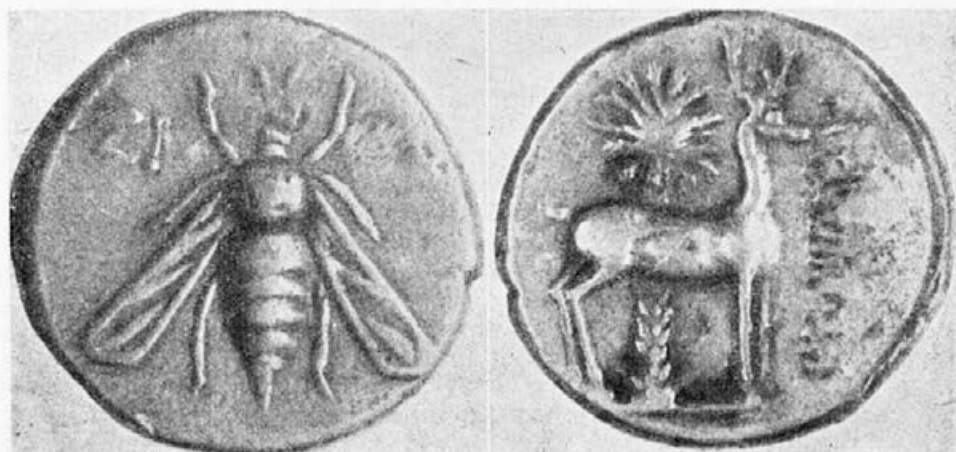
zbranih sicer mnogo dejstev, vendar je to gradivo pogosto uporabljeno skrajno nekritično. Dr. Armbruster je priznan strokovnjak za biološka in fiziološka vprašanja čebele, pri tem pa precejšen diletant v etnoloških vedah; obenem je zapadel stari nemški boleznj, gledati na vse stvari skozi germanška očala.

Prirodoslovci sklepajo, da je morala biti pradomovina čebele po vsej verjetnosti Evropa. Samo na našem kontinentu so našli doslej prednice današnje čebele (*apis mellifica*) iz starejših obdobij zemeljskega razvoja, razne vrste *sinapis* (pračebela), zalite bodisi v jantarju, bodisi v okameninah, v odtisih med skladi premoga itd. Prav tako so na evropskih tleh našli tudi najstarejše dokaze za stike človeka s čebelami.

Leta 1919. je J. Poch y Gari odkril v votlini Cueva de la Arania, severozahodno od Bicorpa v vzhodni Španiji (Provincia Valencia) okoli 50 cm visoko, dokaj slabo ohranjeno stensko risbo v temnordeči barvi, ki brez dvoma predstavlja človeka, ko pobira čebelam med. Sliko je prihodnje leto

podrobno raziskal E. Hernandez-Pacheco in jo je leta 1921. objavil v posebnem spisu (*Escena pictoria con representationes de insectos de epoca paleolitica*. Madrid 1921). Na sliki vidimo dve človeški postavi (leva je manjša in slabše ohranjena), ki plezata po vrveh navzgor z nekakšnimi košarami v rokah in pobirata med iz skalnih duplin. Okoli njiju letajo čebele, katere sta najbrž omamila z dimom.

Slika je brez dvoma iz paleolitika. Po svoji tehniki se v ničemer ne razlikuje od drugih risb, odkritih na stenah podzemskih votlin v vzhodni in severni Španiji, in podobnih risb na živalskih kosteh iz tiste dobe. Risal jih je paleolitski človek, ko je severno Evropo pokrival led in so se pod obronki ledenikov pasle črede že davno izumrlih živalskih vrst, kakor mamutov, nosorožcev, bizonov, predpotopnih prednikov našega konja itd. Danes občudujemo umetniško dovršenost teh risb, ki visoko prekašajo deset-

5. slika: Feničanski srebrni novce iz Arada z likom čebele na eni strani (A. f. B. 1952, str. 14).

tisoče let mlajše najdbe iz začetkov naše civilizacije. Med številnimi slikami takrat živečih živali in lovskih prizorov je omenjena slika izjema, ker predstavlja vsaj na prvi videz pohlevnejši prizor. Sicer so že prej odkrili v neki drugi španski jami La Vieha podobno sliko moža, ki pleza po vrvi, vendar na tej sliki ni več jasno razvidno, s kakšnim namenom.

Dr. Armbruster je v »Archivu für Bienenkunde« za leto 1934. poizkušal dokazovati, da sega čebelarstvo že v paleolitik. Seveda se je temeljito motil. V tem času človek še ni udomačil prav nobene živali, niti psa. Živel je kot lovec in nabiralec sadežev ter ni poznal še drugačnega doma kakor skalne votline. Natančnejša analiza je pokazala, da te risbe niso nastale samo iz umetniških potreb pračloveka, ampak so bile predvsem odraz njegovega verovanja in pogleda na svet.

Primitivni človek, ki ni ničesar vedel o fizikalnih in fizioloških zakonih prirode, je že razmišljal o skrivnostih življenja in smrti ter iskal vzročne zveze med različnimi pojavi. Kakšna je razlika med življenjem in smrtjo? V gibanju ne, ker človek miruje tudi, kadar spi. Ostane samo dihanje. Človek

živi, dokler diha, umre pa, ko preneha dihati, ko ga zapusti tisto nevidno, ki je v njem dihala. To osnovno spoznanje primitivne logike je človek prenesel tudi na druge živi okrog sebe, na živali, na drevje, celo na vodo (od kod dobiva studenec vodo?) in postopoma še na dolgo vrsto življenjskih pojavov. To stopnjo spoznavnega razvoja človeka imenujemo animizem. Odraža se tudi v jeziku; v slovenščini je n. pr. duša, duh isti koren kakor dih, dihati, latinsko: animal žival, anima duša itd. Vsake katastrofe, bolezni, smrti, dobrega ali zlega slučaja je postala kriva ta nevidna idejna fikcija, »duša« te ali druge stvari, kateri se je človek zameril ali prikupil, ter se mu je maščevala ali mu izkazala svojo naklonjenost. Zato je že paleolitski človek iskal načinov, da bi pomiril nevidne sovražnike, ki so ga obkrožali, ali jih vsaj naredil neškodljive. Iz tega prizadevanja se je rodila najstarejša človeška veda, črna magija, čaranje in zagovori. Ko je pračlovek risal živalske podobe na stene svojih jamskih bivališč ali na orjaške živalske kosti, je veroval, da bo tako »zagovoril« duše pobitih živali, ki mu poslej ne bodo mogle škodovati, obenem pa si je hotel na ta način že v naprej zagotoviti plen. (Prim. G. H. Luget: L'art et la religion des hommes fossiles. Paris 1926.) Ker je to počel stalno, se je risarska tehnika paleolitskega človeka razvila do takšne popolnosti, kakor n. pr. v naših dneh pisava. Tudi magični lovski plesi, kakor jih še danes najdemo pri številnih primitivnih rodovih, so imeli enak namen zagotoviti duše živali pred lovom in jih prav takšne kakor danes najdemo upodobljene že na slikah jamskega človeka.

Paleolitska risba človeka, ki pobira čebelar med, ne more biti torej nikakšen dokaz za starost čebelarstva. Priča nam samo, da je človek že od nekdaj poznal čebele in jim pobiral med. Če bi takrat že čebelaril, ne bi čutil potrebe, da bi jih upodobil. Lahko pa sklepamo, da je moralo biti pobiranje medu za jamskega človeka prav tako nevarno in tvegano podjetje kakor lov na orjaške sesalce. Poleg tega pa je moral biti med izredno važen živež, najbrž najizdatnejši med redkimi hranili, katera so se dala shraniti na zalogo. Zato ni nič čudnega, da so čebele zavzemale važno mesto v animističnem pojmovanju pračloveka.

Sledove animističnega verovanja v zvezi s čebelo najdemo pri mnogih narodih v različnih dobah. Pri Slovencih spominja nanj staro čebelarstvo izročilo, da čebela ne pogine, ampak umre kakor človek. Tisoč let krščanstva čebeli ni moglo odvzeti duše kakor vsem drugim živalim! Kasnejša verstva so seveda silno komplicirala prvotni animistični nazor in prisodila čebeli različna magična svojstva. V grških pravljicah najdemo sledove verjetno predgrškega, splošno sredomorskega mita, da so čebele nastale iz trupla bika. Pri mnogih narodih je čebela smrtni poslanec, usodni ptič, ki odnese dušo. Številni amuleti v obliki čebele so bili najdeni na grških in maloazijskih tleh, prav tako tudi na pečatnikih starih Sumerijcev v Mezopotamiji. Znan je čebelji demon z Rodosa, pomen čebele v kultu boginje Artemide Efeške, efeški novci s sliko čebelč itd. Toda vloga čebele v posameznih kultih je preobširna, da bi jo navajali tukaj. (Podrobnosti glej: H. Ransome: The Sacred Bee in ancient times and folklore. London 1937.)

Ceprav je slika v Cuevi de la Arania edinstvena svoje vrste, imamo vendar tudi še druge, dokaj stare dokaze, da je človek že od nekdaj poznal čebele in jim pobiral med. Ko so začeli pri preiskovanju arheoloških najdišč uporabljati tudi kemično analizo, so večkrat na črepinjah posod iz starejše kamene dobe odkrili sledove medu. Že sama beseda »med« mora biti silno

stara. Izvajamo jo iz korena *medhu- »sladek«, tako n. pr. staroindijsko: madhu, staroperzijsko: madu, toharsko: mit (mot), grško: μέθυ »vino«, staro-visoko nemško: meto »medica«, litavsko: medūs »med« in middūs »medica«. V semitskih jezikih najdemo soroden izraz: metek »sladek«. V bližnjem sorodstvu z gornjim izrazom mora biti tudi latinsko: mel (rodilnik: mellis), albansko: mjal', grško: μέλι »med«, gotsko: milith, armensko: melr, keltsko: mil itd. Toda tudi ugrofinski jeziki kažejo indoevropskim sorodne izraze, n. pr. finsko: mat, malja, madžarsko: meze itd. Brez dvoma so vsi ti izrazi dediščina prastare predindoevropske in predugrofinske jezikovne povezanosti, katera se dá ugotoviti samo pri nekaterih sicer redkih, vendar važnih besedah osnovnega jezikovnega zaklada. Vmes najdemo tudi drugačne izraze, za katere ne moremo danes več ugotoviti izvora, kakor n. pr. nemško: honig (angl. honey, švedsko: honung), dalje slovansko: strъdъ (strd) ali starorusko: svepъtъ »med divjih čebel« in še nekatere druge, ki so bržkone jezikovni ostanki že davno izumrlih narodov neznanega porekla, ki so nekoč prebivali na tem ozemlju.

Medica je nesporno najstarejša alkoholna pijača, katero je človek poznal. (Glej klasično delo Viktorja Hehna: Kulturpflanzen und Haustiere, Berlin 1874, ali za novejšo literaturo A. Maurizio: Geschichte der gegorenen Getränke, Berlin 1935.) Zato ni nič čudnega, da se nam je ista beseda ohranila pri posameznih narodih v obeh pomenih »med« in »medica«.

S kulturno-zgodovinskega stališča je zanimivo tudi ime čebele. Z isto osnovo kakor v besedi med imamo opraviti v grški besedi: μέλισσα (μέλιττα) albansko: mjal'tse, armensko: melu, staroindijsko: madhúkaš. Te izraze tolmačimo navadno kot »medena muha«. Podobni so tudi izrazi v ugrofinskih jezikih, finsko: mehi-läinen; madžarsko: meh, mordvinsko: mekš, votjaško: muš, čeremiško: mükš.

S precejšno verjetnostjo sklepamo, da je moralo biti ime čebele nekoč tabu, kakor je še danes pri Čeremisih. (Glej: A. Gauthiot: Les noms de l'abeille et de la ruche, M. S. L. XVI.) Tabu imenujemo pri vseh narodih razširjeno vero, da je nevarno izgovoriti ime kakšnega bitja, ker bi to lahko slišalo in se utegnulo maščevati. (Če o volku govoriš, volk pride.) Tabu je n. pr. slovanska beseda medved. Ker so se ga bali, ni nihče izgovoril pravega imena, ki se je popolnoma pozabilo. Ostal je samo opisni naziv medojed, iz česar se je razvilo medved. Pri Slovencih so enakega porekla izrazi: kača, mačka, hudič in še nekateri drugi.

Slovanski izrazi za čebelo (rusko: пчелá, poljsko: pszola, češko: včela, lužiško-srbsko: pčola, čola, polabsko: čůla, bolgarsko, srbsko: пчела) so se kakor slovensko čebela razvili iz osnove *bščela (to je verjetneje kakor bščela). Izvajamo jo iz korena *bhi- ali s prevojno stopnjo *bhei- kakor litavsko in letonsko: bitis, starorusko: bitte, starovisokonemško: bini (nemško biene, angleško: bee itd.). Najbrž spada k istemu korenu tudi latinski naziv za trota »fucus«. Deblo *bhi- pomeni »brenčati«, »brneti«, »drhteti«. Najbrž je to onomatopoeični izraz, s katerim so nekoč nadomestili staro ime, ki je postalo tabu. Podobne tvorbe najdemo tudi v sanskrtu: bhramaráḥ ali hambharáḥ poleg drugih nazivov, madhúkas, sarát ali alih. Zadnje je v sorodu s perzijskim: ang. latinskim: apis ali egipčanskim: ap en abio, ki prav tako pomeni »medena muha«. Beseda je bržkone tudi prastari tabu, ki kaže na jezikovno in kulturno sorodstvo starih prebivalcev Evrope

pred prihodom Indoevropcejev, tako imenovanih Alarodov s prednjeazijskimi in deloma tudi afriškimi jezikovnimi skupinami, s Semiti in Hamiti.

Tudi balkanski Slovani pogosto uporabljajo besedo »muha« za čebelo, kar kaže na mlajši tabu, ki pa ni bil več tako močan, da bi izpodrinil starejše ime.

Ker ne poznamo prvotnih imen za čebelo, seveda ne moremo sklepati o njih. Zapeljiva, toda popolnoma nedokazljiva bi bila misel, da bi stari etruščanski koren *mezl- »narod« preko nežnanih imen za čebelo spravljali v zvezo z izrazi za med.

Tudi trot je označen podobno kakor čebela. Slovansko *tro^{nt} izvajamo iz *tramos, podobno: trāna, nemško: Die Drohne. Koren je isti, kakor v besedi »trestis«. Vendar lahko opravičeno sklepamo, da so izrazi za trota mnogo mlajši kakor za čebelo in da tukaj nimamo opravka s tabu, ampak je trot označen samo po načinu svojega leta.

Vse osnovno čebelarsko izrazoslovje kaže izredno starost in sega daleč nazaj preko obdobja formiranja nam poznanih jezikovnih skupin. Tudi slo-

4. slika: Čebele na novcih iz antičnega Dyrhachia (A. f. B. 1936, str. 288).

5. slika: Čebelji demon z otoka Roda (A. f. B. 1937, str. 69).

vanski izraz za vosek (staroslovansko: voskŭ), ki ga najdemo že pri Germanih (nemško: wach) in Baltih (litavsko: wāskas), po vsej verjetnosti ni indoevropski in ga navadno pripisujemo starim prebivalcem Evrope. (Glej: Dr. K. Oštir: Etnolog II. 66 in Archiv za arb. starinu I. 102.) Latinski izraz cera tudi ni splošno razširjen; najdemo ga še v grščini κέρως in v narodnem litavskem izrazu: kóris. Brez dvoma pa mora biti pridobivanje voska mnogo mlajše kakor uporaba medu. Najstarejšo voščeno svečo na evropskih tleh je izkopal arheolog Zavitnjevič v kurganih pri Gnezdovu. (Glej: Trudy XII. arh. s. Harkov I. 108.)

Vsi ti drobci nam pa seveda ne povedo ničesar o vprašanju, kdaj je človek udomačil čebele. Kakor sklepamo danes, človek ni začel gojiti nobene živali iz potrebe, čeprav bi se nam to zdelo najbolj logično, ampak iz kulturnih razlogov. Nešteto imamo dokazov za to mnenje; naj omenim samo položaj, katerega še danes zavzema govedo v Indiji. Težko je dvomiti, da bi bile baš čebele izjema. Nimamo pa prav nobenih podatkov, kje bi se to najprej zgodilo in v kakšnih okoliščinah. Izvajanja dr. Armbrusterja v seriji razprav v »Archivu für Bienenkunde« niso, kakor sem že omenil, prinesla nobene

jasnosti k temu problemu. Za starejšo dobo nam manjka virov in zato se moramo omejiti samo na domneve.

V antičnem svetu reja čebel verjetno ni bila splošno razširjena preko prvega tisočletja pred našim štetjem. Stari Sumerijci so že poznali med, toda čebel še niso gojili. O Babiloncih vemo, da so poznali med divjih čebel, katerega so dobivali z gričevja, ki na severni strani obkroža Mezopotamijo. Stari Asirci so v medu konservirali meso. Med je moral biti nekoč važno sredstvo tudi za balzamiranje trupel. Ne vemo sicer, kako so ga uporabljali, vendar imamo v antičnih literaturah več opazk, ki se nanašajo na to vprašanje. (Glej n. pr. Lucretij: *De rerum natura* III. 891.)

Egiptčanski reliefi iz Abusirja, približno iz sredine tretjega tisočletja, nam po vsej verjetnosti res predstavljajo stiskanje medu ali pripravljanje medice, precej problematično pa je mnenje, da imamo na teh shematičnih plastikah že prikazano gojenje čebel v panjih. Stevilni mlajši dokazi iz drugega in prvega tisočletja seveda ne vzbujajo nobenega dvoma. Toda če smo še tako oprezni, moramo vendar sklepati, da imamo v mediteranskem pasu sem in tja opraviti že s starejšim čebelarstvom, čeprav morda samo v kulturne namene.

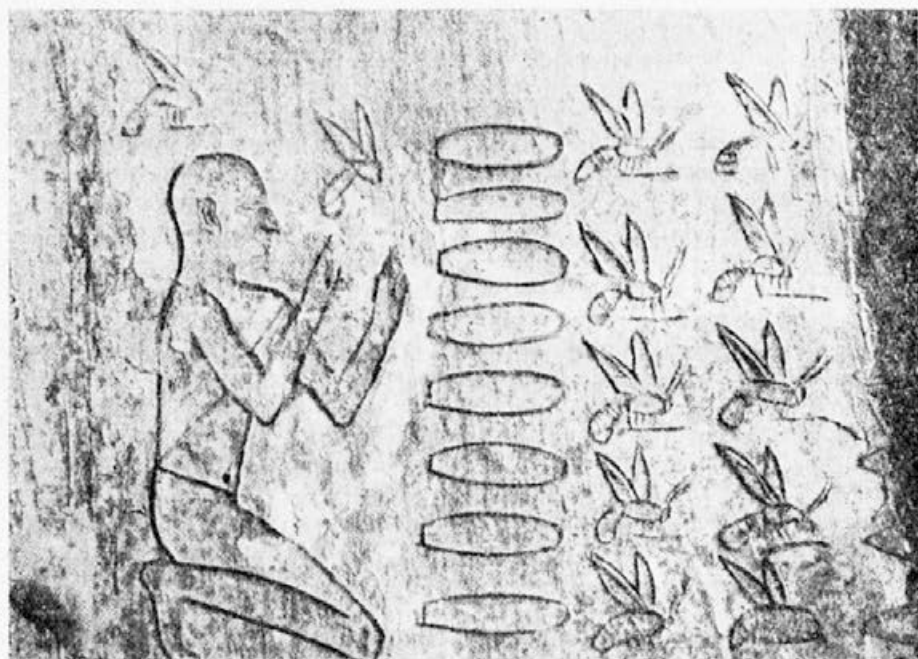
Zanesljivejše podatke imamo šele iz prvega tisočletja pred našim štetjem. Pri Grkih Homer še ne omenja čebeloreje, čeprav govori na nekem mestu v Iliadi o Ahajcih, ki so se vsuli na zborovanje kakor čebele iz skalne dupline. Prva poročila najdemo šele v Hesiodovi pesnitvi iz sedmega stoletja: *Erga kai Hemera* (Dela in dnevi), kjer že omenja čebelarjenje v koših in razlikuje tudi že čebele in trote. Po stari grški pravljici je bil začetnik čebelarstva bajeslovni Aristaios, katerega so nimfe z imenom Brissai naučile skrivnosti čebelarjenja (v imenu Βρίσσαι vidi dr. Karel Oštir prav tako kakor v "Σπερος" »Efez« ista koren kakor v lat. *apis* »čebela«). Po pravljici pa je isti Aristaios tudi začetnik sajenja oliv in pridobivanja olja. Med obema gospodarskima panogama je morala biti neka zveza. Kdor je nasadil olive, je bil sedem let brez dohodkov; ker oljka rodi šele po sedmih letih, ima verjetno stara pripovedka nekaj realne osnove (glej V. Hehn: *Kulturpflanzen und Haustiere*, 116). Vendar pa mora biti gojitev oljke znatno starejša kakor čebelarstvo v pravem smislu besede. Kasnejših podatkov je vedno več. Iz helenistične dobe (po Aleksandru Macedonskem) imamo podatke o gojenju čebel v lončevinastih posodah. Stari hetitski zakonik iz Prednje Azije (ki pa ni tako star, kakor so mislili sprva in kakor omenja dr. Armbruster) navaja že kazni za krajo panjev. V začetku prvega tisočletja pred našim štetjem je moralo biti torej čebelarstvo že splošno razširjeno po vsem antičnem svetu.

Po čebelarški tehniki pa sklepamo, da mora biti čebelarstvo v severnejših predelih Evrope mnogo starejše kakor v mediteranskem pasu. Pri starih Grkih imamo več poročil o uvozu medu iz barbarskih severnih dežel. Herodot omenja po traških virih bogastvo čebel v pokrajinah severno od Istra (današnje Donave). Kl. Aelianus govori o velikih množinah čebel v gozdovih Skitije (današnje Rusije). Pausanias nam pove, da so Grki uvažali najboljše med iz dežele Alazonov ob gornjem Dnestru.

Med je bil eden najvažnejših izvoznih produktov iz severnih dežel Evrope v starem veku. Kako stari so morali biti ti trgovski stiki, nam najlepše pričajo najdbe jantarja, za katerega z gotovostjo vemo, da ga ni najti

nikjer drugje na svetu, kakor ob Baltskem morju. Jantar so našli v starih egipčanskih grobovih že iz tretjega tisočletja pred našim štetjem, v mikenskih grobovih pa iz druge polovice drugega tisočletja. Z veliko verjetnostjo lahko sklepamo, da tudi izvoz medu iz pokrajin severne Evrope ne bo mlajši in da se je tudi gojenje čebel polagoma širilo iz gozdnatih predelov na severu proti jugu Evrope.

Eno najtežjih vprašanj etnološke vede je ugotavljanje prebivalstva v vzhodni Evropi za to zgodnjo dobo. O narodih, ki so nekoč živeli na tem ozemlju, vemo toliko kakor nič. Najstarejše poročilo nam je zapustil grški zgodovinar Herodot iz petega stoletja pred našim štetjem. Sporočil nam je

6. slika: Detajl staroegipčanske stenske slike iz groba Pabase, dvornika kneginje Nitotrix za vlade Psametiha I, okoli 1.600 pred našim štetjem (Archiv für Bienenkunde 1951, str. 249).

kopico imen, s katerimi si pa največkrat ne vemo pomagati. Sedem sto let mlajši rimski satirik Lucian je sicer Herodota proglašal za lažnjivca, vendar mu verjamemo do neke mere. Mnogo mu je manjkalo do kritičnosti, kakršno zahteva moderna veda, in njegova poročila so tem bolj nezanesljiva, čim bolj se oddaljamo od takratnega, Grkom poznanege sveta. Sporočil je potocem vse, kar je slišal. Nekaj osnove je v vsaki njegovi trditvi, toda o narodih vzhodne Evrope nam je v svojih poročilih zapustil zmedo (kar je dejansko najbrž tudi bila). V kolikor se njegova poročila ne strinjajo z izjavami kasnejših grških in rimskih geografov in zgodovinarjev, je to lahko tudi posledica številnih migracij, katere je od stoletja do stoletja preživljalo obširno ozemlje vzhodne Evrope.

Nekje v teh predelih moramo iskati tudi zibelko Slovanov. Herodot jih še ne omenja. Prva poročila o njih imamo šele 500 let kasneje pri rimskih avtorjih, ki jih imenujejo sicer Venede, vendar so po vsej verjetnosti pod tem imenom mišljeni Slovani. (Omenja jih Plinij leta 77. po našem štetju, Tacit leta 98. in Ptolemej leta 172.) Kaj več pa zvemo o njih šele v VI. in VII. stoletju. Ni pa izključeno, da so tudi pri Herodotu mišljeni Slovani pod tem ali drugim neznanim imenom. Herodotovi nazivi narodov so po večini grški — tako so pač razne narode imenovali prebivalci v tej ali drugi grški koloniji — in nam povedo kaj malo. Starejši znanstveniki so iskali Slovane zdaj v Skitih (ki so bili verjetno iranski rod), zdaj v Venetih (po katerih imenu so prikrojeni nemški nazivi za Slovane: Wenden, windisch), za katere pa sodimo, da so spadali med alarodske narode — z njimi so se šele kasneje pomešali Slovani — največ pa v Alazonih in Karpih (Karpati), o katerih danes ne vemo ničesar.

V zadnjem desetletju tik pred vojno in tudi že sedaj po vojni je vprašanje porekla Slovanov znova stopilo v ospredje. Kogar zanimajo ta vprašanja, bi ga opozoril na predvojno Spechtovo študijo o jezikih, ki poznajo glagole na -e (III. glag. vrsto), v časopisu *Indogermanische Forschungen* in na povojna dela ruskih etnologov in zgodovinarjev, predvsem Deržavina in Udalcova ter na temeljiti pretres vseh najnovejših teorij Čeha Poláka v *Casopisu moderních filologů*, 1946.

Pri vsem tem obširnem in zamotanem vprašanju je gotovo samo eno. Predvsem so bili Slovani kulturni dediči večine neznanih izginulih narodov in narodičev indoevropskega, ugrofinskega, uralo-altajskega in kdo ve kakšnega porekla še, ki so nekoč prebivali na tem obširnem ozemlju med Uralom in Šumavo. Kakor sklepamo, se je nekoč tukaj začelo gozdno čebelarstvo, v katerem vidimo danes najstarejšo čebelarsko tehniko.

Čebele le redkokje in samo na posameznih, ne obširnih ozemljih segajo preko Urala na azijska tla. Sibirsko in vzhodnomorsko čebelarstvo je vsekakor mlajšega datuma. V Aziji so le nekatera ozemlja primerna za čebelarstvo. To je predvsem prednja Azija, pas od Kavkaza do Mezopotamije in severni Iran. Do Kitajske, kjer imamo tudi sledove dokaj stare čebeloreje, je pas, v katerem čebela lahko uspeva, večkrat prekinjen. Žal pa v Ljubljani nimamo prav nobene literature o čebelarski tehniki pri oddaljenejših azijskih narodih. Popolnoma izključeno ne bi bilo tudi mnenje, da so ljudje začeli izkoriščati čebele na dveh ali več različnih krajih, neodvisno drug od drugega. Pomisliti je treba, da so našli sledove nekakšnega razumnega izkoriščanja neželatih ameriških sorodnic naše čebele trigon in melipon pri srednjeameriških kulturah pred Krištofom Kolumbom. Kot najugodnejši za čebele pa se sam po sebi ponuja prostrani, strunjeni gozdni bazen v vzhodni Evropi, tudi če ne bi bilo številnih etnografskih sledov, ki govore za to domnevo.

Ko se stari Slovani pojavijo v zgodovini, srečamo pri njih že visoko razvito čebelarstvo. Po poročilih arabskih popotnikov iz konca prvega tisočletja po našem štetju so pridelovali naravnost bajne zaloge medu in medice. Iz desetega stoletja imamo že zanesljiva poročila o poklienih čebelarjih, tako imenovanih brtnikih, ki so bili sužnji ali svobodni in so za svoje kneze oskrbovali čebele po gozdovih. (Glej: L. Niederle: *Slovanské starožitnosti*, Oddíl kulturní III. 1. Poglavlje o čebelarstvu.)

(Dalje prihodnjič.)

Mihelič Stane:

Kako so opazovali praho matice leta 1769.

Medtem ko so hoteli nekateri sotrudniki »Slovenskega čebelarja« ob dvestoletnici rojstva A. Janše prikazati Janšo kot nekakega čebelarskega genija, ki nima predhodnikov in enakovrednih vrstnikov, sem v svoji brošuri o Janši, ki je izšla leta 1934., zapisal naslednje: »Janša je črpal svoje čebelarsko znanje iz nenapisanih modrostnih knjig slovenskega naroda. Njegovo življenjsko delo je koreninilo v čebelarskih izkušnjah slovenskega kmečkega kolektiva, ki so se sporočale in izpopolnjevale od roda do roda,

Peter Pavel Glavar

dokler jih ni poklicani poedinec ponesel v svet...« Te moje ugotovitve tedaj niso bile neutemeljene, vendar pa jih nisem mogel v zgoraj navedeni brošuri še posebej podpreti. Kot majhen prispevek k temu naj ob 50 letnici »Slovenskega čebelarja« objavim dvoje nad vse zanimivih člankov (seveda v prevodu) iz leta 1771., od katerih je prvega napisal Humel, mestni kirurg v Ljubljani, drugega pa kot nekak odgovor na prvega P. Pavel Glavar. Humlov članek z naslovom »Practische Eröffnung daß d. Weiser wirklich von den Thränen außer den Bienenstock befruchtet wird« je izšel pri nas prvič v tisku jezikovno popravljjen v Wöchentliches Kundschaftsblatt des Herzogthmus Krain auf das 1775ste Jahr, 21. št., v Ljubljani dne 27. maja na str. 521—524, med-

tem ko ga je že leta 1773. objavil Schirach na str. 64—71 v svojih znamenitih »Abhandlungen und Erfahrungen der oeconomischen Bienengesellschaft in Oberlausitz (Gorenja Lužica). Kar se tiče Glavarjevega članka, doslej nisem mogel ugotoviti, ali je bil morda tudi objavljen v kakšnem tujem čebelarskem listu (pri nas ni bil!). Vsekakor sem ugotovil, da je bil P. P. Glavar povezan s Schirachom, saj bi ga drugače ta ne bil imenoval kakor tudi Scopolija za častnega člana Čebelarske družbe v Gornji Lužici na Saškem. Vsa zadeva je toliko bolj zanimiva, ker kaže sled, po kateri so prodirale naše čebelarske izkušnje v svet deloma že pred nastopom Janše na Dunaju, deloma pa vzporedno z njim.

V obeh primerih je praha tako resnično in tako prepričljivo opisana, da bi še danes ne mogli nič popraviti ali dopolniti.

Iz Glavarjevega članka moremo posneti, da praha matice zanj ni nobeno odkritje, ker to vedo že davno »izkušeni čebelarji z Gorenjskega«.

Po vsem tem nam more biti samo žal, da ni izdal svoje učne knjige »O praktičnem splošnem čebelarstvu« in da se je izgubil tudi njegov prevod Janševe knjige »Razprave o rojenju«, ki ga je opremil s svojimi pripombami. Prav gotovo bi bili našli v teh delih še večje dokaze za to, da parthenogeneza našim čebelarjem že tedaj v praksi ni bila neznana in da danes pripisuje po krivici čebelarska zgodovina marsikatere zasluge in »izume« ljudem, ki so svojo učenost pobrali pri nas.

Sporočilo iz prakse, da matico res troti zunaj panja obhodijo

Splošno je sedaj znano, da je matica za blaginjo in uspevanje panja nujno potrebna; pri vseh praktičnih in učenjaških poskusih pa ostane vendarle zmeraj nerešeno, od kod pravilna čebelja zalega, in ali matico troti obhodijo ali ne.

Neka vrsta radovednosti me je gnala, da sem bil v svojem malem čebelnjaku na ta sporni predmet bolj pozoren, in postal sem tako srečen, da moje prizadevanje, kakor kaže sledeče pojasnilo, ni bilo zastonj.

Ko sem dobil 23. junija 1769 druga, sem naslednji dan opazil, da so se čebele prašile, obenem pa sem videl matico na bradi. Komaj pa sem si jo dobro ogledal, je zapustila panj in zletela v zrak. Čebele so bile pri tem zelo nemirne; tekale so ob panju sem in tja, kakor da bi hotele zaradi odhoda svoje vladarice žalovati in tarnati. Čez pol ure je prišla matica, ne da bi bilo opaziti na njej kako izpremembo, zopet nazaj; zlezla je takoj v panj, kamor ji je sledilo tudi okoli 40 čebel. Ta pojav mi je bil kljub mojemu petletnemu čebelarjenju popolnoma tuj. Zato nisem odlašal, da bi se z nekaterimi skušenimi čebelarskimi očanci, katerih je tu v deželi zelo veliko, o tej okolnosti ne porazgovoril. Pa sem soglasno za odgovor dobil, da jim je to že davno znano, da so videli v tem vselej dobro znamenje, če je matica tako zgodaj izletela na praho in z belim ustjem domov prišla. Vendar pa da ni znano, ali prihaja to znamenje združitve od kake žuželke ali od vpliva kakšnega cveta, da pa je gotovo, da se matica, če to znamenje domov prinese, ne prikaže več, čeprav je prej, preden je to dobila, do trikrat ali pogosto še večkrat izletela.

Ko sem vse to slišal, je bila moja radovednost tem bolj vzpodbujena in podvožil sem svoje raziskovanje s še večjim prizadevanjem, ko sem 5. julija dobil novega druga. Prvi in drugi dan ni bilo nič opaziti; čebele so izletavale zelo plašno. 3. dan kot 7. dan meseca je prišla matica proti 2. uri po predidčem močnem brenčanju na brado, lezla nad 15 minut z nje na panj in s tega zopet nazaj na brado, končno se je vzdignila v višino in letala nekaj časa v krogu okoli, z glavo k njemu obrnjena, kakor bi hotela panj opazovati, da bi ga pri vrnitvi ne zgrešila; potem je odletela in prišla čez eno uro taka, kakor je bila prej, torej brez kakršnega koli znamenja zopet domov. 8. in 9. pa ni bilo nič opaziti, kajti vreme je bilo zelo oblačno.

10. pa je postalo nasprotno zelo jasno, sončno in soparno. Ob 1. uri so se začele čebele kakor zadnjič prašiti; tudi matica je prišla na brado, opravila zopet prejšnje slovesnosti in odletela. Tukaj sem jo imel večkrat priliko natanko opazovati in našel sem jo še zmeraj nespremenjeno; v 28 minutah nato je prišla zopet nazaj, toda vsa drugačna kot prej, ko je odletela, kajti spolovilo je bilo belo, zelo dvignjeno in razširjeno, tudi je šla popolnoma medlo s poklapanimi krili po bradi v panj, kamor ji je sledilo zelo mnogo čebel, ki so vse s krili mahale, kakor da bi hotele s tem kazati veselje nad prihodom svoje matice.

In tako sem tudi po tem času in pretekla leta v glavnem večkrat opazil isto, razen da so se včasih razlikovale postranske okolnosti.

Pri vsem tem mi je ostalo vendar še zmeraj neznano, od kod dobi matica to znamenje sprašitve, dokler mi ni končno častivredni duhovnik v samostanu visokega plemstva v Mekinjah Matej Forlani, ki je v pravem čebelarstvu z dolgim izvrševanjem postal zelo slaven, s pripovedovanjem svojih opazovanj v tej zadevi razvozlal vozla. Moja navedena opazka, je rekel, mu ni prav nič novega, ker ve, da je to med svojim 22 letnim čebelarjenjem videl nad 40 krat in da lahko pri tem vselej opazujemo, da čebele iz drugecev in tretjecev ne prihajajo prej z obnožino domov, dokler matica ni obhojena; od kod pa znak sprašitve dobi, je pojasnjeno iz tega, kako je v 5 letih pri vročem poletju dvakrat opazil, da je velika kepa trotoev pred čebelnjakom padla na tla. To kepo je prijel in, ko jo je preiskal, je našel obakrat v sredi matico, s katero je bil vselej po načinu metuljev trot tesno združen.

Iz tega razkritja zdaj morebiti nekaterim učenim raziskovalcem čebel ne bo težko marsikaj sklepati, do kamor še moja omejena znanost ne more prodreti. Le to naj mi bo dovoljeno domnevati, da je to, potem ko sem ponovno sam videl, kako gre matica pri vsakem drugem roju na praho in da jo po razkritju zgoraj imenovanega prijatelja res troti zunaj panja obhodijo, tudi večinoma vzrok, zakaj panji večkrat ostanejo brez matice; komu ni znano, kako raznovrstnim nezgodam je ta nežna samica v zraku in vremenu izpostavljena? In kako lahko pri vrnitvi svoj lastni panj zgreši in jo na drugi bradi lahko umorijo.

Prav tako se lahko zgodi, če med cvetenjem ajde, to je na koncu avgusta ali v začetku septembra, kaka družina roji, da materni panj navadno ne napreduje, ker je takrat malo ali pa sploh nič več trotov.

To naj mi bo za zdaj dovolj, potem ko sem zgoraj iz svoje in drugih izkušenj ugotovil, da obhodijo matico troti, in sicer samo zunaj panja.

Zdaj bi končno rad vsakega raziskujočega prijatelja čebel prosil, naj se ne neha truditi, če mu morebiti poizkus takoj prvič ne uspe po želji, tistim pa, ki matici sprašitev po trotih še zdaj bodiši popolnoma ali deloma odrekajo, priporočam ta poizkus prav posebno. In ker se bodo pri tem prepričali, da je drugače, upam na njihovo pravičnost, da za naprej ne bodo dvomili; kako zelo so se ljudje motili pri poizkusih, pri katerih so matici zmeraj branili odleteti na praho.

Glavarjevo pismo Kmetijski družbi

Nekega tukajšnjega anonimnega gospoda Humla*, mestnega kirurga in posebnega prijatelja čebel, lužiški Čebelarški družbi podano in meni po slavni Kmetijski družbi blagohotno za pregled in morebitne pripombe izročeno poročilo iz prakse, da matico troti zunaj panja obhodijo, zasluži vse priznanje, kajti ne le, da mi je več zaupanja vrednih in izkušenih čebelarjev z Gorenjskega to zatrjevalo, ki so tako resnično združitve večkrat videli, ampak sem se tudi sam po lastni izkušnji v svojem 27 letnem gojenju čebel popolnoma prepričal, da ta prej dvomljivi predmet ne more biti več sporen; vendar pa se mi zdi potrebno, da neke druge okoliščine, ki jih neimenovani gospod navaja, deloma spremenim, deloma pa izpuščene dopolnim, da to najvažnejšo točko čebelarstva, ki je ostala toliko stoletij v temi nevednosti nepojasnjena, bolj potrdim.

Da temu zadostim, trdim predvsem, da matica po sprašitvi ne dovoli več združitve, da razen z rojem sploh ne zleti več iz bivališča, vendar pa vse življenje plodna ostane in nešteta jajčeca v celice zleže; da celo s prepogostim poleganjem jajčec tako oslabi in se tako utruji, da umrje in se z zaleganjem kakor čerlji usmrti; to in drugo razlagam v svoji učni knjigi »O praktičnem splošnem čebelarstvu«, ki jo pravkar pišem. Zatorej, ker obenem s prvim rojem stara matica odleti, se ta v novem bivališču do zopetnega rojenja vsakršnega izletanja vzdrži in je z leženjem jajčec tako zaposlena, da čebelice komaj morejo zadosti celice zgraditi, in sem v komaj začelih celicah že res našel poležena jajčeca. Rekel sem pa — v splošnem — kajti, če prvemu roju vreme nekaj dni brani izleteti, ali če je stara matica za to pretmasta, jo velja to življenje in zarod izroji z mlado, kar se spozna po predhodnem petju; zato se take matice tudi pevke imenujejo in morajo, čeprav so to prvi roji, enako kakor pri poznejših rojih v združitvi s troti za poleganje jajc sprašene biti. Vse novorojene matice, ki naj skrbje za razplod čebeljega rodu, kajti odvišne so v kratkem pomorjene, morajo biti za to po samcih obhrojene. Časa za to ne moremo z gotovostjo določiti, vendar v splošnem se zgodi to vselej v prvih 14 dneh, če je vreme ugodno; kajti nekatere so tako pohotne, da smo jih videli že z mesta, kamor se je roj usedel, k združitvi odleteti, druge pa bolj mrzle narave, da veliko pozneje ali pa sploh ne gredo na praho; v zadnjem primeru se dnevno zmanjšuje zarod, ker ni prirastka, in mora končno poginiti.

To in drugo sem to leto, ki je bilo za čebele zelo slabo, opazil. Opazil sem, da so deloma roji šele ob cvetju ajde napravili nekaj zalege, pri dveh pa sem našel, čeprav sta dovolj satovja zgradila in že nekaj medu nabrala, ko sem ju znotraj ogledoval, sicer matico, ampak nič zalege; brez dvoma je to znak, da matica še ni obhrojena; oca ta roja so po dveh mesecih, ko je nehala ajda cveteti, družine drugih panjev napadle, oplenile in pomorile.

* Humel je najbrž psevdonim (izmišljeno ime); drugače bi ga Glavar ne mogel imenovati anonim (brez imena, neimenovani).

Popoldanska doba prašenja pri toplem sončnem vremenu brez vetra med prvo in tretjo uro je pravi čas za izlet matice k obhoji. Pri žrelu pride prav počasi iz panja, obstane za kratek čas in ogleduje svoje stanovanje, da bi ob vrnitvi laže našla pot, potem se dvigne v višino in odleti zelo urno. Tukaj navaja neimenovani gospod neko okoliščino, ki je jaz nisem opazil, da so namreč čebelice pri odletu matice zelo vznemirjene, da tekajo ob panju sem ter tja in da zaradi njene oddaljitve žalujejo in tarnajo. Jaz — da po pravici povem — sem nasprotje tega večkrat videl; da so se čebele pri odletu matice kazale popolnoma mirne, kakor da bi tega niti ne bile opazile; pač pa se to zgodi, če matica odlaša ob navadnem času se vrniti; zaradi suma, da je zgubljena, začno v notranjosti panja nenavadno šumeti, v panju se popolnoma razprše, tekajo išoč jo sem ter tja, prilezejo tudi k žrelu in begajo po bradi, kakor da bi hotele rojiti, z edino razliko, da od tam ne odletijo, ampak se zopet vrnejo noter; da, odletijo celo k sosednemu panju, kakor da bi jo hotele zapustiti, kar se tudi ne le enkrat zgodi; če pa pride matica med tem alarmom domov, brz ko se dotakne deščice, to opazijo. Na mah je vse mirno znotraj in zunaj panja, svoje žalostno šumenje spremenijo v navadno, da bi izpričale svoje veselje, stojijo živahno na nogah z navzgor privzdignjenim zadkom in pahljajo veselo s krili, kar sem večkrat občudoval, ko sem matico, ki je padla v travo, našel in pred žrelo postavil.

Nasprotno pa, če se delj zamudi — in če družina ne zapusti takoj svojega panja in se pridruži sosednim — traja alarm vsekakor nekaj časa, vendar čedalje bolj pojema. Med tem nemirom po eni uri od izgube, ko so matico že popolnoma pozabile, prevzamejo čebelice rade volje tujo matico, če pa ta čas prezremo, je roj zgubljen. Čebele ne potrdijo več tuje matice, če jim jo pozneje pridenemo, kajti medtem so že začele mlado matico vzgajati, iz česar pa ne bo nič, ker se bo iz novozgrajene kraljevske celice izlegel trot. Drugače je pri plemenskih čebelah, če zgube matico; te najdejo, če je zgubljena matica nedavno že legla jajčeca, ker je bila sprášena, preko 2 ali 3 dni staro ličinko med njimi, vzgojijo iz nje mlado matico, in če ta srečno izleze, odleti na praho, in če se zdrava vrne, si je družina sama pridobila novo vodnico.

Koliko časa pa matica zunaj panja ostane ali koliko časa je treba za njeno sprašitev, se ne da določiti, temveč se ravna po tem, če ujame priliko združiti se s troti. Včasih se vrne že čez četrto uro, če se je hitro zgodilo, drugič pa čez eno, dve ali tudi več ur. Včasih se vrne celo, ne da bi kaj opravila; zato izlet tako dolgo ponavlja, dokler ji ni popolnoma zadoščeno. Pred dvema letoma sem neki drugi roj z odvišno matico in prgiščem čebel ujel ter ga v stekleni omarici obenem s koščkom medenega satu na okno postavil, da bi ga opazoval. Drugi dan popoldne sem videl matico izleteti. Ker je zapustila 5 pare čebel, sem sumil, da so vse skupaj ušle. Sumnja je bila tem bolj upravičena, ker so do večera tudi ostale čebelice izginile. Toda motil sem se, kajti matica je izletela le na praho. Prihodnji dan zvečer sem jo namreč nepričakovano opazil sedeti z mnogo bolj belim zadkom nad omarico, obdano od dveh čebel, in jo dal nazaj noter. Toda tretji dan je med, ki je bil tam, privabil tuje čebele in te so matico popolnoma pokončale, ker je nekaj domačih čebel ni moglo braniti.

Popisani dogodek, ki se je zdel neimenovanemu gospodu pri njegovem čebelarstvu popolnoma tuj, ga je pripravil do tega, da se je posvetoval z nekaterimi izkušnimi sodečelani, ki so mu soglasno povedali, da je to znak resnične sprašitve, če namreč pride matica z belim ustjem domov; tudi da ne odneha od izletanja prej, dokler ne prinese tega znaka s seboj, potem pa se ne prikaže več. Ta novica je zbudila v gospodu radovednost, na kakšen način in s kom se ta združitev matice zgodi. Zato je podvojil svoje raziskovanje, dokler ni istega leta dobil drugega in tretjega dne opazil, da je matica proti drugi uri popoldne po predidóčem močnem brenčanju prišla na brado, nad 15 minut dolgo s te na panj in s tega zopet nanjo nazaj lezla, končno pa se v višino dvignila in nekaj časa v krogu letala z glavo proti panju obrnjena in ga ogledovala, da bi ga pri vrnitvi ne zgrešila, po eni uri pa je zopet domov prišla brez znaka, torej ne da bi kaj opravila.

Zato je morala matica svoj izlet ponoviti, kar je 3. : 7. dan* po pomirjenju oblačnega vremena pri jasnem, sončnem, soparnem (vremenu) ob popoldanskem

* Tu se je P. P. Glavar zmotil. Ta datum velja za prvi izlet, tretji dan roja, to je 7. dan julija 1769. leta; drugi izlet pa je bil 10. julija, to je 6. dan roja, po njegovem načinu torej 6. : 10. dan.

prašenju ali zračanju čebel ob 1. uri napravila, ko je zopet s slovesnostmi, ki jih je videl pri prejšnjem izletu in z letanjem, še zmeraj na telesu nespremenjena, z brade odletela, po 28 minutah pa zopet nazaj prišla, vendar močno spremenjena, kajti njeno spolovilo je bilo belo, zelo dvignjeno in razširjeno; šla je popolnoma medlo s poklapanimi krili po bradi v panj, kamor so jo čebele spremljale s pahljajočimi krili, da bi izrazile veselje nad prihodom svoje vodnice. Tudi ta dogodek ni zadovoljil radovednosti neimenovanega gospoda, ker mu je še zmeraj ostalo neznano, od kod je matica ta znak prejela, dokler mu ni duhovni gospod Matej Furlan iz samostana devic v Mekinjah, po 22letnem izvrševanju čebelarstva zanesljiv čebelar, moj bivši najbližji sosed, vozla razvezal.

Imenovani duhovnik je zatrdil raziskovalcu, kako je v 5 letih dvakrat v vročih poletnih dneh opazil, da je velika kepa trotoev pred čebelnjakom na tla padla; to je takoj prijel in ko jo je preiskal, je našel obakrat v sredi matico, s katero je bil vselej po načinu metuljev troto tesno združen; zato je tudi dodal, da dokler matica ni sprašena, čebelice drugega roja ne pridejo z obnožino domov, da pa je tako izletavanje matice tudi vzrok, če ostanejo panji brez matice, ker so te samice v zraku ne le mnogim nevarnostim in slabemu vremenu izpostavljene, ampak tudi pri svojih redkih izletih in sledečih vrnitvah svoj panj lahko zgreše in gredo v tujeja, njegova družina pa prihajača zelo slabo s pikanjem in grizenjem pozdravi.

Navedena opazovanja neimenovanega gospoda se z mojimi skoro popolnoma ujemajo, razen v nekaterih malih postranskih okoliščinah, ki pa glavnega uspeha njegovega namena nikakor ne ovržejo; tako na primer v daljšem ali krajšem ostajanju matice na izletu, ki naj bi se ravnalo po njeni poželjivosti, da bo več veselja; ali v tem, da sem (videl) nekolikokrat ne le matico z belim, privzdignjenim in razširjenim ustjem spolovila, ampak tudi trote, s katerimi se je kratko pred tem združila, da so se deloma pred matico, deloma za njo domov vrnili in imeli med obema modoma, kakor med dvema navzven zakrivljenima rožičkoma, ki pri stisku trotoev ven zlezeta, štrleč, bel moški ud v debelosti srednje niti sukanca, pa ne daljšega kakor 1 črto ali $\frac{1}{12}$ palca, kar še bolj potrjuje pričujoči predmet. To mi je znano iz popolnoma gotove izkušnje, ker sem nekoč videl matico drugega roja izleteti in sem zato čakal na njeno vrnitev, toda zaman, kajti zagledal sem trota z omenjenimi znaki iti v panj, dočim matica kar najdaljši čas ni prišla. Že po tem, še bolj pa zato, ker so čebele, ki so bile prej mirne, začele opisani alarm, sem sklepal, da se je morala matica po združitvi ponesrečiti, kar so najbrž čebele po vonju domov vrnivšega se trota spoznale in se zmedle. Da bi to zlo pravočasno preprečil, sem vzel drugo, za tak primer pripravljeno matico, jo postavil med čebele na brado, nakar je takoj postalo vse mirno, kakor prej.

Trditev duhovnega prijatelja (da je videl kepo trotoev) moram kar z molkom obiti, ker take sreče nisem nikdar imel, čeprav sem po njej hrepenel. Pač pa so mi drugi o tem pripovedovali, posebno moji kosci, ki so mi nedavno letos potrdili, da je pred nje nenadoma iz zraka kepa trotoev na zemljo padla, vendar niso razumeli, kaj je temu vzrok. Trote sem zelo pogosto v popoldanski sončni pripeki nad travniki šumeti (slišal), pogosto sem in tja sem jih tudi letati videl, da bi pa na tla padli, doslej še nisem opazil. Da matica kakega drugega roja še ni sprašena, ali da je kak panj ostal brez matice, brž ko čebele hrane na nogah bodisi sploh nič, ali prav redko in v majhni količini prinašajo, nasprotno pa druge z njo polno natovorjene prihajajo, je nesporen znak. Da pa po mnenju neimenovanega ajdovi roji zato ne uspevajo, ker je takrat malo, ali pa sploh nič več trotoev, je gospod zelo v zmoti, kajti le preveč jih je. Marsikateri (panji) jih pridržijo do Mihaelovega dne in še čez, kar je gotovo znamenje, da je drugi materni panj vzredil mlade matice; te imajo namreč navado tudi v oktobru na praho letati in ležejo še v novemburu jajca, če je dovolj toplo. Nasprotno pa smo lahko, brž ko kak panj resno začne trote daviti, zagotovljeni, da je njegova matica sprašena, in kolikor prej se jeseni to zgodi, toliko zgodnejše roje nam za prihodnjo pomlad obljublja.

H koncu moram neimenovanega gospoda radovednost in raziskovalno prizadevanje odobriti in pohvaliti z željo, naj bi ga mnogi, zlasti učeni čebelarji posnemali, kajti v temi nevednosti ležijo pogreznjene in zakopane kakor v globokem morju še zelo mnoge reči, ki se tičejo čebel. Slavna Družba pa naj, če se ji zdi vredno, to mojo izjavo sporoči Lužiški družbi, da razpravo neimenovanega gospoda potrdi, v nekaterih okoliščinah morda izpremeni, v drugih pa večino objavi v spisu o čebelah, ki gre vsako leto v tisk. Priporočam se posebno pokorno.

Lampreška graščina, 25. septembra 1771.

Peter Pavel Glavar

Ob krsti našega predsednika

V ponedeljek 22. decembra 1947 je v jutranjih urah zašumelo med čebelarji kakor v brezmatičnem panju. Dnevno časopisje je objavilo osmrtnico, s katero so sorodniki sporočili javnosti pretresljivo vest:

Naš dobri dedek

ANTON ZNIDERSIČ

predsednik Čebelarke zadruga za Slovenijo

nas je kot žrtev nemile prometne nesreče za vedno zapustil.

Skoraj nismo mogli verjeti, da je to res. In vendar je bilo tako.

Popoldne je bila žalna seja izvršnega odbora. Podpredsednik Majcen je imel spominski govor. Stojte smo ga poslušali. In nikakor se nismo mogli sprizniti z dejstvom, da njega, ki je po navadi vodil seje, ni več med nami. Se v petek popoldne smo sedeli z njim skupaj ob isti mizi. Ko smo razpravljali o njegovem panju, ki naj bi bil preurejen za daljše prevoze, se je ves razživel. Z mladeniškim ognjem je posegel v debato. Kdo bi tedaj slutil, da je zaznamovan s smrtjo, da so mu štete tako rekoč ure življenja?

Misli so se žalostne lovile po nedavni preteklosti in se zmedene vračale k besedam govornika. »O zaslugah našega bivšega predsednika«, je Majcen zaključeval svoja izvajanja, »vam ne bom mnogo govoril. Vsi dobro veste, kaj pomeni in kaj je pomenil Znidersič za slovensko čebelarstvo. S panjem, ki ga je izumil, si je sam postavil najveličastnejši spomenik. Njegovo ime bo ostalo zapisano v zgodovini slovenskega čebelarstva z nesmrtnimi črkami.« V nadaljnji seji sta bila sprejeta sklepa: V počastitev spomina zaslužnega predsednika prekrstimo »Sklad za potrebe čebelarkega znanstvenega zavoda v Ljubljani« v »Sklad Antona Znidersiča«. Čebelji rod na plemenišču v Javorniku se bo imenoval po Antonu Znidersiču.

V torek ob 11. uri dopoldne se je zbrala na Žalah gruča črno oblečenih ljudi. Sonce je prigrevalo kot v prvih pomladanskih dneh. Alabastrsko belo zidovje pokopaliških poslopij je žarelo v tako bleščeči svetlobi, da je jemalo vid očem. Iz kapelice sv. Nikolaja so prinesli uslužbenci pogrebne zavoda s cvetjem obloženo krsto in jo položili na kamenit katafalk. Pred krsto so se postavili trije člani izvršnega odbora z vencem, ki ga je poklonila zadruga. Od nekod je pribrenčala čebelica in začela obletavati cvetje na vencu...

Na vzvišeno mesto za krsto se je povzpел urednik Slov. čebelarja tov. Rojec, da se kot zastopnik zadruga poslovi od nepozabnega predsednika. Po govoru se je razvil do ceste, kjer je čakal avtofurgon, dolg sprevid. Nosači so potisnili krsto v voz, ki jo je takoj nato odpeljal proti Ilirski Bistrici.

V Ilirski Bistrici je bil ob 3. uri popoldne pogreb. Velika množica ljudi, ki se je udeležila pogreba, je jasno izpričala, kako priljubljen je bil pokojnik med domačini. Ob odprtem grobu mu je spregovoril v zadnji pozdrav nekaj prisrčnih besed referent za čebelarstvo pri ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo, tov. Košmerl. V obeh pogrebcvih so se zalesketale solze. Sonce se je zavilo v megleno kopreno, ko so padle prve grude prsti na rakev Antona Znidersiča.

Ilirska Bistrica je bila Znidersičev rojstni kraj. Tam je zagledal luč sveta 15. marca 1874. Tam je tudi preživel svoja detinska leta v družbi starejše sestre in

mlajšega brata. Po končani osnovni šoli je odšel v Kočevje na gimnazijo, kjer pa je dovršil samo štiri razrede, čeprav je imel izredno veselje do učenja. Nazaj na domačijo ga je poklicala nenadna smrt očeta. Po testamentu je moral prevzeti za njim srednjeveliko, a dokaj zadolženo posestvo.

Mlad in neizkuščen je začel Znidaršič gospodariti, toda s trdno voljo, da izpuli posestvo iz rok grabežljivih upnikov. In to se mu je popolnoma posrečilo. Da, celo razširil ga je. Mnogo zaslug so imele pri tem tudi njegove čebele.

Za čebele se je začel Znidaršič zanimati že v svojem 15. letu. Prve čebelarške nauke je prejel pri takratnem bistrškem županu Aleksandru Ličanu. Kadar je le utegnil, se je odtrgal od doma in se oglašil pri njem v čebelnjaku. Sicer je krožil med ljudmi glas, da ne zahaja tjakaj toliko zaradi čebel, kolikor zaradi lepe županove hčerke, pa je bilo v teh govoricah kljub temu, da jo je kasneje popeljal na svoj dom kot nevesto, menda vendarle več obrekovanja kot resnice.

Znidaršič je zgodaj spoznal, da more čebelarstvo donášati znaatne dohodke, če se ga lotiš s prave strani. Predvsem se je zavedal, da je vsako večje čebelarstvo na stalnem mestu obsojeno že naprej na neuspeh. Doma si je sicer postavil vzoren in obsežen čebeljak, a je poleg tega imel še drugod daleč izven domačega kraja po več manjših čebelnjakov, kamor je prepeljeval čebelje družine na določene paše. Kmalu je postal prevoznik velikega stila. Čebele je prevažal po vsej Notranjski, pa tudi v Dalmacijo in Furlanijo.

Čebelariti je začel v dzierzonovanih kranjičih večje oblike. Kasneje je presedlal na amerikkance. Prve amerikkanske panje je dal napraviti po vzorcu, ki mu ga je bil poslal ravnatelj rižarne na Reki. Imeli so polovična medišča. Ko pa je videl pri Petru Pavlinu v Ljubljani panje za enako mero satnikov v plodiščih in mediščih, je pravilno zaslutil prednosti te preureditve in se jih je takoj oprijel. Amerikkance so čez čas izpodrinili gerstungovci, toda tudi ti mu niso povsem ugajali, kakor sploh ne panji za opravljanjem od zgoraj. Iskal je dalje in končno res našel, kar si je želel, v Albertjevi čebelarški knjigi. Po opisu v knjigi je dal izdelati več listovnih panjev, obdržal pa je pri satnikih Gerstungovo mero. Te panje je potem stalno izboljševal in tako izumil AZ-panj, ki je pri nas sedaj na splošno v rabi.

Podjetni Znidaršič pa ni ostal samo pri čebelah. Ko se je začutil finančno dovolj močnega, je s pokojnim Valenčičem iz Trnovega na Krasu osnoval v Ilirski Bistrici moderno tovarno testenin. Izdelki tovarne so si pod zaščitno znamko »Pekate« hitro osvojile trg v Sloveniji. Tu pa mu je prvokrat v življenju začela nasprotovati usoda. Leta 1904. je tovarna pogorela, vendar Znidaršič ni obupal. Tovarno je pozidal in jo celo razširil, kasneje pa odprl tudi podružnico na Viču pri Ljubljani.

Medtem je izbruhnila prva svetovna vojna. Moral je odriniti k vojakom, kjer je ostal toliko časa, dokler ga niso zdravniki zaradi slabega vida spoznali za nesposobnega in ga poslali domov.

Po vojni je Ilirska Bistrica z ostalo Notranjsko prišla pod italijansko oblast. Italijani so ga kot zavednega Slovenca večkrat zaprli, mu nagajali pri izvrševanju obrti in ga skušali s prizadevanjem raznih sitnosti gospodarsko onemogočiti. Ko je Znidaršič uvidel, da pod Italijani ni zanj kruha, je prodal tovarno in posestvo, pa se preselil v Ljubljano. Tudi v Ljubljani je še čebelaril in prevažal, vendar nikdar več v takem obsegu kakor v Ilirski Bistrici.

Če bi hoteli poudariti pomen Znidaršiča za napredek slovenskega čebelarstva, bi se morali zaustaviti v prvi vrsti pri njegovem panju. Toda zdi se, da bi bilo to nepotrebno, kajti njegov panj vsak naš čebelar je predobro pozna ne samo po imenu, temveč predvsem v praksi. Prav tako je znana njegova knjiga, v kateri je popisal svoj izum. Izšla je v slovenščini, srbohrvaščini in nemščini. Manj znano pa je morda to, da je bil Znidaršič strokovnjak tudi v knjigovodstvu in da je iz te stroke napisal knjigo o sodobnih knjigovodskih reformah.

Med čebelarji je užival Znidaršič velik ugled. Pri njegovem čebelnjaku se je vršilo nešteto čebelarških tečajev in sestankov, na katerih je tudi sam stalno sodeloval kot predavatelj. Njegove članke najdemo doma in vsakem letniku Slovenskega čebelarja. Odbornik bivšega čebelarškega društva je bil od ustanovitve, predsednik pa od tedaj, ko se je preselil v Ljubljano. Po drugi svetovni vojni je postal predsednik Čebelarške zadruge za Slovenijo in je v tem svojstvu tudi umrl. Na njegovo lastno željo so ga svojci po smrti prepeljali v rojstni kraj, od koder je moral pred leti bežati zaradi fašističnega nasilja. Danes je ta zemlja po zaslugi hrabrih partizanskih čet zopet svobodna. Naj mu bo lahka s krvjo partizansko prepojena in po tej krvi odrešena domača gruda!

Od izzimljenja v spomladanski razvoj

Ko se prične zima, ki je marsikje zaradi površnosti in malomarnosti, marsikje pa tudi zaradi nepoučenosti čebelarja o zazimovanju čebeljih družin zahtevala več žrtev, mikati pred prihajajočo pomladjo, začenja v preostalih panjih tako imenovano izzimljenje čebel in s tem za pravega čebelarja največja skrb.

Kakor hitro nastopi toplejše vreme, pa čeprav še pred legendarno svečnico v začetku februarja, kakor hitro pokaže toplomer v senci 8—10° C toplote, se čebeljke družine, zlasti tiste, ki so bile zazimljene na medu slabše kakovosti, sprelete in otrebijo.

Na ta, za čebelarja zelo važen in obenem, lahko rečem, svečan dan naj bo čebelar na svojem mestu, da čebelicam po potrebi takoj nudi vsestransko pomoč.

Čeprav je bilo v našem glasilu že večkrat popisano, kako naj čebelar ravna s čebelami ob njihovem izzimljenju, sem se vendarle namenil, da v zgoščeni obliki podam in obnovim za čebelarske začetnike nekatera navodila.

1. V prvi vrsti je treba tedaj izpred čebelnjaka odstraniti sneg, ali pa več metrov pred čebelnjakom potrositi sneg s senenim zdrobom, listjem, žaganjem ali s čim podobnim. Lahko pa prekriješ sneg tudi s slamnatimi ponjavami, s pletenino iz bičja, z vrečami ali celo s strešno lepenko.

2. Ne postavaj pred čebelnjakom, ker bi s tem motil in oviral izlet čebel!

3. Očisti žrela mrtvic, s katerimi so morda zamašena.

4. Ne pozabi opozoriti sosede na to, da ne smejo razobešati perila, ker bi ga čebele ponesnažile!

5. Postavi v bližini čebelnjaka napajališče! Postavljeno mora biti v zatišju in na primernem sončnem mestu. Dobro se obnese tudi napajanje v panjih. Pokladaj prekuhan vodo, kateri si dodal nekaj zrnc soli.

6. Očisti, če le mogoče, še pred izletom pri panjih dna! Če imaš v njih podloge iz impregnirane lepenke, jih previdno izvleci, jih zaznamuj s številkami panjev, iz katerih si jih vzela, in začasno nadomesti z drugimi. Ako nimaš rezervnih podložkov, vložki odvzete zopet istim družinam, a to šele po končanem izletu. Izogibaj se po možnosti vsake zamenjave podložkov!

7. Vlažne slamnice nadomesti s suhimi, odstranjene pa deni na sonce, da se popolnoma presušijo. Družine, ki ne izletavajo, pusti popolnoma pri miru!

8. Z vso skrbnostjo in vestnostjo preišči izvlečene lepenke! Po dolžini in širini zjedi na lepenki se dá ugotoviti zimska poraba medu in količina še neporabljene zaloge, pa tudi to, na katerem mestu so čebele prezimovale in koliko ulic zasedajo. Po številu zasedenih ulic lahko presodiš moč družine. Pri tem preiskavanju pa bodi posebno pozoren na mrtve matice! Med zjedjo opažena jajčeca in ličinke so dokaz, da ima družina matico, ki je že pričela zalegati.

9. Zjed prerešetaj skozi primerno sito, izločene voščene drobce pa spravi v pločevinasto posodo, ki se dobro zapira, da jih obvaruješ pred večjo. Mrtvice in kar je ostalo na situ, zakoplji v zemljo, še bolj pravilno pa je, da vse skupaj vržeš na ogenj.

10. Ob nastopajočem mraku pazi na družine, pri katerih čebele pred žrelom nemirno begajo sem in tja. Taka družina je osumljena brezmatičnosti in jo moraš takoj naslednji sončni dan pregledati.

11. Ko nastopi stalno toplo vreme, izvrši temeljit pregled vseh družin. Ugotovi, ali imajo matice, kako močne so, koliko imajo zalege in medene zaloge. Vložene lepenke znova očisti in že tedaj dobro premisli vsako delo, ki ga nameravaš kdaj kasneje izvršiti. Pri pregledovanju bodi zelo previden; obvaruj družino pred nepotrebno izgubo toplote!

Zmernost v uporabi dima je posebno pri pomladanskem pregledu družin potrebna.

Če opaziš lepo, strnjeno zalego, si lahko uverjen, da je družina v redu. Prencehaj takoj z nadaljnjim iskanjem in brskanjem po panju! Odstrani nezasedene satnike in toplo zapazi prazen prostor! Ne pozabi pa obenem pogledati, ali so družine s hrano in obnožino primerno preskrbljene.

12. Zdrave, brezmatične družine združi z matičnimi, in sicer tako, da zložiš sate z osirotelimi čebelami, ki jih moraš prej poškopiti s sladkorno ali medeno vodo, na obe strani gnezda matične družine. To smeš napraviti le v večernih urah.

Rezervne matice smeš dodati le tedaj, če je osirotela družina še dovolj močna, ako zaseda najmanj še pet satnikov.

15. Preko zime močno oslabele družine z obilo mrtvicami, zlasti če zasedajo komaj še štiri satnike, so verjetno bolne. Od take družine pošlji 25–30 mrtvic v preiskavo bakteriološkemu zavodu v Ljubljano.

Bolezen, ki se lahko pojavi pri starejših čebelah v času izzimljenja, je ne-nalezljiva griža ali driska. To bolezen povzročita neprimerna zimska zaloga medu, razne motnje in brezmatičnost. Spoznaš jo po rjavem trebežu, ki ga opaziš znotraj in zunaj panja, kakor tudi po neprijetnem vonju.

Grižo preprečimo s skrbno nego, izredno snago in s tem, da ohranimo notranjost panja suho in toplo. Najhitreje ozdraviš družino tako, da jo s sati vred prestaviš v drug panj. Če so tudi sati ponenaženi, zloži lepe, medene sate iz svoje zaloge v skrbno očiščen in dobro ogret panj, nato pa bolne čebele hitro ogrebi v to novo domovanje in panj dobro zapaži!

V času izzimljenja nastopa tudi tako imenovana majniška bolezen, zaprtje blatnega črevesa pri mladih čebelah. Spoznaš jo po tem, da čebele z odebelelimi zadki lazijo iz panja in ne morejo vzleteti. Taki družini pokladaj redko sladkorno raztopino v razmerju enega dela sladkorja in treh delov prekuhane vode.

Najnevarnejša pomladanska čebelja bolezen pa je nosema, ki se kot kužna bolezen zelo hitro širi in lahko v kratkem času uniči vse čebelje družine v čebelnjaku. Oba prej navedena pojava, t. j. driska in begajoče čebele z odebelelimi zadki, sta tudi za to bolezen značilna. Nemir v panju stalno narašča, moč družine pa čedalje bolj pojema.

Borba proti nosemi je dolžnost slehernega slovenskega čebelarja! Zato je treba vsak primer te boleznin takoj javiti bolezenskemu strokovnjaku čebelarstva ali podružnice.

Prečitaj članke o boleznih čebel v »Slovenskem čebelarju« in prof. Verbičevu brošuro »Čebelje bolezni«, ki je izšla leta 1935!

14. V pomladanskih mescih morajo biti družine, ako ne zasedajo vseh satov, zožene, toplo zapazene in založene z zadostno množino odkritega medu. Vse to pospešuje razvoj zalege in poznejšo zmogljivost družin.

15. Ako narava kljub toplemu vremenu ne nudi čebelam dovolj paše, zlasti če matica preneha zalegati, je treba družinam pokladati, jih je treba špekulativno pitati. Najboljši način špekulativnega pitanja je ta, da daš družinam polne medene sate, ki jih kakor pri točenju z vilicami odkriješ. Ako pa teh nimaš, jim pokladaj redno in v malih količinah redko sladkorno raztopino z dodatkom dobrega medu. Spočetka je dovolj, da jim pokladaš $\frac{1}{4}$ litra dnevno, pazi pa, da s takim pitanjem pričneš šele tedaj, ko se razvezte kosmulja.

16. Uvaževanja vredno je dejstvo, da s špekulativnim pitanjem dosežeš pravi namen le tedaj, če ima družina dovolj obnožine.

Ako si preteklo jesen zasadil v okolici čebelnjaka rastline, ki nudijo čebelam že v zgodnji pomladi obilo cvetnega prahu, boš sedaj vesel svoje skrbnosti in malenkostnega truda, ki si ga imel s tem jeseni.

17. Ako v tvojem kraju obnožine primanjkuje, uporablaj kot nadomestilo sojevo moko. Napolni stare in suhe sate na eni strani s sojevo moko, odvečno otresi, nato pa sate položi na deskah na kako mesto, oddaljeno približno 5–10 m od čebelnjaka. Mesto mora biti prisojno, v zatišju in proti dežju zavarovano. Vsak večer sate odnesi v hišo, ker jim hlad in vlaga škodujeta.

18. Družinam, katerih moč narašča, dodaj mlad in lepo izdelan sat brez trotovine, ki si ga prej ovlažil z razredčenim medom. Dodani sat spada v razmaknjeni prostor med zadnjim zaleženim satom in satom z obilo obnožine.

Z razširjanjem čebeljega gnezda ne prični poprej, dokler ni družina na primerni višini razvoja, dokler ne podseda in po hladni noči še zjutraj ne zaseda prostora za oknom.

Satnice začni dodajati šele tedaj, ko se pojavi v družini graditeljski nagon. Če imaš panj z gradilnim satnikom, vložiti tudi tega.

19. Odvadi se nepotrebnege stikanja po panjih, ker to škoduje razvoju. Vežbaj in uči se presojati stanje družin po opazovanju na bradi. S smotrnim opazovanjem žrela lahko točno ugotoviš stanje vsake družine, ne da bi panj odpiral. Družina, ki že ob priliki prvega izleta vlačí iz panja mrtvice, ličinke in zjed, ima matico in je v redu.

- Družine, pri katerih posamezne čebele živahno izletavajo, imajo in goje že obilo mlade zalege. Zato potrebujejo veliko vode. Ako opaziš na bradi kristalno bele drobce, je to znak, da je družina žejna. Taki družini priskoči takoj na pomoč in ji daj en liter redke sladkorne ali medene raztopine!

20. Izzimljenje kakor tudi pomladni razvoj čebeljih družin zahteva stalno in zelo skrbno nego.

Pravilno izzimpljenje je mojstrovina. Kar je bilo pri izzimpljenju čebel zamujena, je med letom težko popraviti in nadomestiti.

R. J.: Pridelovanje facelije za seme

Setev. Ako hočemo pridelovati facelijo za seme, jo lahko posejemo že prav zgodaj spomladi, ker ni občutljiva za mraz. Sejemo jo lahko že v marcu istočasno z jarimi žiti. Lahko jo pa sejemo tudi kot strniščni posevek v vsakem času, kakor hitro je kaka njiva prazna, zlasti pa za zgodaj dozorevajočimi posevki kot so oljna repica, inkarnatka in ozimni ječmen.

Za pridobivanje semena sejemo facelijo kar najbolj na redko. Najbolje je, da jo sejemo v vrsticah po 30—40 cm narazen. V vrstice jo sejemo s strojem, ali pa ročno. Najprikladnejše bi bilo, da bi uporabljali za setev malo ročno sejalnico z enim kolescem, kjer bi padale na vsakih 5 cm po ena do dve semenki. Lahko jo pa sejemo tudi ročno na široko. V tem primeru seveda setev ni enakomerna, pa tudi več semena porabimo.

Na samem rastoča rastlina požene veliko število stebel. Na vsakem stebelu se razvije več (5—7) vijačkov. Facelija zraste $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ m visoko, včasih je pa tudi čez 1 m visoka. Razraščča se zelo na široko.

Za posetev enega ara (100 m²) potrebujemo 8—10 dkg semena, ako jo sejemo v vrstice 30—40 cm narazen. Čim bolj redko jo bomo sejali, tem bolj bo močna in razraščena, toliko več cvetov bo nastavila in toliko večjo množino semena bo dala.

Facelija uspeva najbolje v zemlji, na kateri so bile prejšnje leto gnojene okopavine. Zemlja mora biti dobro pripravljena in rahla. Najbolje je, da zemljo priredimo po vrtnarsko, ker je seme drobno, drobnejše od semena kumne. Seme je treba plitvo zagrestbi, ker drugače ne bi vzkalilo. Koristno je, da po setvi njivo nalahno povaljamo.

Glede gnojenja je facelija zelo skromna. Vendar vidno vpliva na njeno rast, ako ji pognojimo s superfosfatom in kalijevo soljo. Na 1 ar je potrebno potresti 2 kg superfosfata in 1 kg kalijeve soli. Ako zemlja ni bila zagnojena s hlevskim gnojem, pognojimo faceliji še z apnenim dušikom (1 kg na 1 ar).

Facelija hitro vzkali. Cveteti začne po 6—7 tednih in cvete 3—5 tednov, včasih tudi dalje časa.

Pridobivanje semena facelije. Semenke sedijo na dolgem vretenu, ki ga imenujemo vijaček. Semenke dozorevajo na rastlini časovno neenakomerno. Najprej dozori spodnji cveti, medtem ko cveti na gornjem delu vijačka še cveto. Kdor bi odlašal z žetvijo facelije tako dolgo, da bi bila tudi semena na vrhu poslednjih cvetov že zrela, ta bi pobral samo zgornje seme, t. j. zadnjo polivico semen, semenke na spodnjem delu vretena bi pa bile že prezrele in bi že izpadale. Če bi pa poželi facelijo tedaj, ko so zrele samo spodnje semenke, bi bil zgornji del vretena še v cvetju. Če hočemo pridelati čim večjo množino facelijinega semena, jo požanjemo, ko se razvijejo plodovi na zadnjih cvetih. V času zrelosti so semenke rjave barve. Najbolje je, da facelijo žanjemo ali kosimo v vlažnem vremenu, da se seme preveč ne raztresa. Zvežemo jo v snope kot oljno repico in jo pustimo, da ovne in dozori. Pri nakladanju jo damo na rjuhe ali plahto, da se seme ne razgublja, ker se semenski mešički odpirajo. Omlatimo jo s cepci ali pa z mlatilnico. Na 1 ha pridelamo 350—525 kg semena, t. j. 3,5 do 5,25 kg na 1 ar. Ako gojimo facelijo za seme v manjšem obsegu, pridelamo lahko še neprimerno več semena.

Seme očistimo na vejalniku in rešetju. Seme je drobno, podobno kumni in rjave barve. En liter facelijinega semena tehta 0,54 kg in vsebuje približno 250.000 semenk.

V kratkem času izide prevod češke brošure »Facelija«, kjer boste našli še mnogo podrobnih in zelo zanimivih podatkov o tej, nam premalo znani, a odlično medeči rastlini.

Janko Belec: Naša poskušnja s facelijo

Medonosna rastlina facelija, katere sloves prihaja iz Češke, je tudi nas navdušila. Sklenili smo, da jo zasejemo, opazujemo in s tem preizkusimo, kako ji bo ugajalo naše podnebje. Je že tako, da smo čebelarji precej radovedni ljudje, da se za vsako novost navdušimo in si jo hkrati, ker smo včasih tudi neverjetni Tomaži, ogledamo z njene dobre in slabe strani. Tako je bilo pri nas s facelijo.

Odsek za medovite rastline pri izvršnem odboru nam je poslal prvič 10 dkg semena facelije, drugič pa 40 dkg. Ker smo hoteli vedeti, na kakšni zemlji bo facelija bolj uspevala, smo se odločili, da zasejemo prvo pošiljko semena na njivi s srednje težko glinasto zemljo, drugo pošiljko semena pa, da zasejemo na njivi s peščeno zemljo. Prvo pošiljko semena je zasejal pisec teh vrstic na svoji njivi, dočim je bila druga pošiljka zasejana na njivi Čebelarke družine Ljutomer. Setev sem izvršil točno po navodilih, ki nam jih je dal odsek za medovite rastline. O pravem času in na prostoru enega ara smo zasejali 10 dkg semena v vrstah. Seme je hitro vzkliko in pognalo iz zemlje majhne narezane liste. Kljub veliki suši je facelija na ilovnati zemlji zelo bujno rasla. Kakor hitro je dosegla višino 20 cm, so že pognali stranski poganjki. Rastlina je zrastle do 80 cm visoko ter zaradi bujne rasti stranskih poganjkov in zaradi teže deloma poglela. Ker je bil velik del facelije zelo košat, mi je bilo takoj jasno, da je bila setev mnogo pregosta in da bi morala biti količina 10 dkg semena zasejana ne na prostoru enega ara, temveč na prostoru najmanj dveh arov. Šele potem bi bile vse rastlinice popolnoma izkoriščene za gojitev in pridelovanje semena. Od navedenih 10 dkg semena sem pridelal 2,50 kg; računam, da sem pridelal le polovico semena, kot bi ga sicer moral pridelati.

Da bi uničili plevel, zrahljali zemljo in zadržali vlago, smo facelijo večkrat okopali, kar je pospešilo njeno rast. Poganjala je tako bujno, da je že pred cvetenjem vzbujala pozornost mimoidočih ljudi. Mnogi so se živo zanimali za to rastlino, ki je pri nas še niso videli, in nekateri so celo vpraševali, če gojimo kavo ali kaj kavi podobnega.

Ko je facelija dobila prve stranske poganjke in dosegla višino 20 cm, so se na njej začeli odpirati popki, in sicer najprej na vrhu, pozneje pa tudi na stranskih poganjkih. Razume se, da sem na prve cvetove že težko čakal. Radovednost me je stalno priganjala, da sem hodil na njivo in oprezal, kdaj se bodo popki odprli. No in tudi to sem dočakal. Na ta trenutek pa so menda prežale tudi čebele, kajti že ob prvih cvetovih so nekatere pribrenčale spoznavat naše nove medonosne rastline. Sonce, ki je prigrevalo vedno bolj, je odprlo še več novih cvetov. Ti so dali sčasoma prej zeleni faceliji svetlomodrikasto barvo, kot bi odsevalo jasno nebo na njeni površini. Čebele so prihajale kar trumoma na cvetove in se na njih pozibavale, da je valovala vsa njiva kot gladina majhnega gorskega jezera. To je bila prava gostinja za naše čebele. Na vsakem cvetu je sedela po ena, na nekaterih celo po dve. Tudi obnožino so nabirale, vendar zelo malo. V zraku je šumelo kot v času ajde, vendar ne kot pri ajdi nekaj ur, temveč ves dan. Ta čebelji ples je trajal dobre štiri tedne, ker so od stranskih poganjkov poganjali vedno novi popki, tako da je vsaka rastlinica bila po štiri tedne v cvetu. Čim so eni cveti oveneli, so že začeli cvesti drugi. In čebele so, lahko bi rekel, rajale preko pet tednov na tej nam do sedaj nepoznani rastlini. Tudi tehtnica je pokazala, da facelija dobro medi. Kakega izrednega donosa pa tehtnica seveda ni mogla pokazati, ker je bilo cvetoče facelije samo na enem aru zemlje, čebel pa nad 40 družin.

Tako nam je bila dana prilika, da smo se do dobrega seznanili s to rastlino, o kateri smo slišali že toliko čudovitega. Veselilo nas je pri tem zlasti dejstvo, da pada njeno medonosno cvetenje ravno v tisti čas, ko pri nas ni nikake paše.

Nastopil pa je čas, ko je začela naša facelija odcvetati, ko se je bilo treba pobrigati za njeno seme, zaradi česar smo jo prav za prav gojili. To delo pa je precej nerodno in dolgočasno. Kljub temu, da ni za moje živce, sem vendarle nekoliko pomagal svoji ženi in našemu mlademu čebelarju Jožku, ki se je bil ob cvetenju ves navdušil za to rastlino. Pomagal pa nam je tudi naš Zabota, ki je imel pri tem delu svojevrsten užitek. Saj mu je dal gospodar Karlo, za katerega je seme nabiral, na pot steklenico grezovščaka. Vsi moji pomagači so si seveda za plačilo izgovorili nekoliko semena, da bodo lahko prihodnje leto tudi oni gojili facelijo.

Kako pa se je vršil ta posel? Vsak, ki je nabiral seme facelije, je moral imeti škarje in gosto tkan predpasnik, kamor je spravljal seme. S škarjami je odrezal klas, ki je bil že močno rjave barve, kar je bilo znak, da je seme v njem zrelo.

Preveč zrelo seme ni smelo biti, sicer bi se čašice odprle in seme bi se raztreslo med rezanjem po tleh. Zelenih klasov torej nismo rezali, kajti seme v njih še ni bilo zrelo. Če smo hoteli čim več semena nabrati, smo morali nabiranje vsake 4 do 5 dni ponoviti. Le na ta način nam ni šlo nič semena v zgubo. Če pa bi čakali z nabiranjem tako dolgo, da bi dozorelo vse seme, bi se nam tisto, ki je bilo najprej zrelo, že davno razsulo po zemlji in bi pridelali le malenkostno količino semena od tistih cvetov, ki bi nazadnje cveteli. Nabrano seme v klasju smo nato razgrnili na podstrešju, kjer se je dobro presušilo. Sele čez tri tedne smo z delom nadaljevali. Razprostrli smo klasje po plati ter ga s šibami omlatili, da se je seme izluščilo iz plev. Pleve smo kasneje presejali skozi rešeto ter jih na ta način ločili od semena. Slednjič smo seme še v koritu »oplali«, kot pravijo pri nas, s čimer smo izločili prah in še kako plevo ter dobili popolnoma čisto seme facelije.

Pridobivanje semena od obiranja do čistega pridelka je nekoliko zamudna stvar, vendar za čebelarja, ki mu je kaj do izboljšanja čebelje paše, nujno opravilo. Treba je seveda pri tem precej dobre volje. No, pri nas je ni manjkalo. Zato sem tudi s pošiljko 10 dkg semena dobro uspel in pridelal 2,5 kg facelije.

Na isti način smo pobrali seme na njivi naše čebelarke družine, kjer smo ga posejali 40 dkg. Vendar tam uspeh ni bil takšen, ker je suša v peščeni zemlji uničila nekaj semena in ker ga zaradi nepredvidenih ovir nismo sproti obirali. Tudi tukaj je moral naš čebelar Zabota rešiti situacijo. Spravil je skupaj 7,62 kg semena facelije, ki smo ga odposlali odseku za medovite rastline v Ljubljano.

Poskušnja, ki smo jo napravili pri nas na dveh njivah s facelijo, je torej popolnoma uspela. Spoznali smo to nad vse dobro medovito rastlino, se naučili z njo pravilno ravnati in pridelali dovolj lepo količino semena. Če upoštevamo, da je bil to le poizkus, smo lahko povsem zadovoljni. Kar pa je najvažnejše, je to, da smo naše čebelarje seznanili s facelijo ter jih zelo zainteresirali zanjo. Že danes imamo mnogo reflektantov za seme; če ga bomo hoteli dati vsakemu vsaj 10 dkg, ga bomo imeli mnogo premalo.

Zaključujem to svoje poročilo s pozivom na vse čebelarje širom po Sloveniji, naj se tudi oni lotijo tega dela. Če bodo čebelarke družine in podružnice pokazale pri tem vsaj toliko vneme, kot smo je mi, ne bo več dolgo, ko bomo imeli doma dovolj facelijinega semena, ko ga nam ne bo več treba prosjačiti po drugih državah. A ko bo dovolj semena, bomo lahko pristopili tudi k zelenemu gnojenju s facelijo po vinogradih. In takrat bomo vozili čebele ne samo na gozdno in ajdovo pašo, temveč tudi na facelijino pašo, ki nas bo vsekakor bolj zadovoljila kot nas je zadnja leta ajda.

Letvica. Ko si je AŽ-panj utiral pot med naše čebelarje, je kakor proti vsaki novotariji nastopila tudi proti njemu množica poklicanih in nepoklicanih kritikov. Vsi starejši čebelarji vedo, koliko se je takrat o tem pisalo. Med raznimi napakami, ki so jih nasprotniki panju očitali, so navajali, da je prostor med satniki plodišča in dnom panja previsok ter da morajo čebele ta prostor nekako preskakovati kakor kobilice. Da bi znalo biti nekaj na tem, je priznal tudi izumitelj panja A. Znidaršič v svoji knjigi »Naš panj«, pripominja pa, da se ta nedostatek pojavlja le v dobi, ko čebele ne podsedaajo. Pozneje, ko je panj poln čebel, naj bi bila višina tega prostora brez pomena.

Da se temu nedostatku izognemo, je potrebno, da imamo pod plodiščem, dokler čebele ne podsedaajo, nameščeno primerno visoko letvico. Ogleдал sem si marsikatero čebelarstvo, vendar takih letvic nisem nikjer zasledil, dasi je Slovenski čebelar pred vojno o njih koristnosti že pisal.

Sirina letvice je lahko poljubna, visoka pa mora biti toliko, da gre tesno pod palice v plodišču in dolga toliko, da seže od okenca do žrela. Biti mora iz mehkega lesa, ker je trd les premrzel. Ko jeseni zazimimo družine in potisnemo lepenko v panje, položimo na lepenko v vsak panj še opisano letvico. Te letvice, ki morajo biti zagozdene ravno pod gnezdrom, uporabljajo čebele kot prehod s satja na dno in nazaj. Letvica ostane v panju vse dotlej, dokler družina močno ne podseda. Koristno je, če imamo na enem koncu letvice zvrtno luknjo; potem jo lahko s primerno kljuko izvlečemo, kakor izvleče čevljar kopito iz čevlja.

Sedaj pozimi je čas, da si vsak čebelar omisli potrebno število takih letvic, da jih bo lahko ob prvem trebljenju spomladi potisnil v panje in tako čebelicam olajšal izhod, zlasti pa vrnitev, ko se bodo vračale s prve pomladanske bere. Zunko

Ing. Rihar Jože: Obveščevalne postaje

Skoraj vsi obveščevalci poročajo, da so se čebele od 22. do 24. novembra prav živahno prašile. Postaja iz Trziča zatrjuje, da so v teh dneh donšale belo in živo-rdečo obnožino. (Kaj misliš, bralec, na katerih cvetlicah so dobile tako obarvani cvetni prah v tem poznem jesenskem času?) Zaradi vlažnega vremena se je les panjev napil vlage in zato podatki o porabi zimske zaloge ne ustrezajo dejanskemu stanju, saj n. pr. poroča postaja Prosenjakovci, da ni bilo nikakega donosa, pa panj kljub temu ni izgubil na teži, temveč je celo 10 dkg pridobil. (Ni izključeno, da se bo našel kdo med čebelarji, ki bo hotel na tej in podobnih osnovah izračunati, koliko vlage vpije poprečno les panjev raznih sistemov v tem letnem času, oziroma koliko pridobi na teži. Kdo zna odgovoriti, koliko činiteljev bi bilo treba pri tem upoštevati, da bi dobili pravilen rezultat?) V tem mesecu je bila zemeljska površina v večini predelov Slovenije dvakrat pobeljena s snegom, in sicer prvič v dneh od 17. do 20., drugič pa od 27. do 30. novembra.

V decembru je vladalo milo vlažno vreme. Sredi marca smo imeli domala vsak dan slano. Skoraj v vseh krajih so čebele izletavale dne 5. ter 23. in 24. decembra. Zato upamo, da bodo prav lepo prezimile. Vlažno vreme je bilo vzrok, da je tehtnica razmeroma malo padla. Najbolj je padla v tretji tretjini mesca.

Mesečni povpreček za	Toplota	Padavine	Izlet	Poraba
november	6,41°C	133,7 mm	9	60,77
december	1,95°C	124,6 mm	3	60,95

Virmaše. Zadnji dan v mesecu sem vsem panjem vložil blazinice. Družine so sedaj pripravljene za zimski počitek.

Moščenicka Draga. Suša je bila kriva, da 4 mesece trajajoče cvetenje dušice ni dalo onega donosa medu, ki bi ga sicer moralo. Z novembrom se je zaključila sezija Moščenicke Drage. Zaradi milega vremena so čebele celo v decembru tu in tam prinašale obnožino.

Bistra. Panja zaradi bolezni ne tehtam. Vihar v noči od 29. do 30. decembra mi je razbil minimalni in maksimalni toplomer.

Ribnica. Panj na tehtnici je preveč oddaljen od mojega bivališča. Zato manjkajo podatki o gibanju teže.

Krka. Dne 24. novembra so se čebele lepo prašile. Med njimi sem opazil tudi trota, ki je prav živahno brenčal pred panjem. V decembru je bilo 105,8 mm padavin.

Novo mesto. Ob izletnih dneh so čebele marljivo obiskovale napajališče. To je znak, da imajo nekatere družine še mlado zalego, kar se v tem času redko dogaja. Zadnji izletni dan je bil 29. decembra. Zaradi mnogih izletnih dni v decembru je poraba medu za 50 dkg večja kot znaša popreček porabe v prejšnjih letih. Tudi srednja mesečna toplina zraka je bila za 1,98°C višja od desetletnega poprečka.

Slovenska Bistrica. 5. decembra so izletavale čebele iz vseh panjev, 23. decembra pa se je prašila le polovica družin. To kaže na dobro prezimovanje.

Turški vrh — Zavrč. V novembru je bilo 49,8 mm, v decembru pa 70,3 mm padavin.

Prosenjakovci. V decembru ni bilo nobenega izletnega dneva. Družine prezimujejo v redu.

Podroben pregled za mesec november 1947

Opazovalna postaja	Višina nad morjem	Panj je na teži						Toplina zraka						Dni je bilo															
		pridobil v			izgubil v			v mesecu čistih dkg		največ pridobil		najvišja v			srednja me-sečna			izletnih		deževnih		snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovitih			
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pridobil	pa-ri-odobil	dkg	dne	1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.	1.	2.	3.
		mesečni tretjini dkg						mesečni tretjini C°																					
Breg-Tržič	483	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	12	13	13	0	5	4	5	35	6	7	3	18	4	10	5	
Kranj-Straziče	385	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	6	6	5	2	2	2	20	3	8	2	20	—	3	—	—
Vrmaše-Skofja Loka	361	—	—	—	15	25	—	—	—	—	—	—	—	10	11	10	1	5	2	5	03	7	5	3	19	8	3	14	—
Kalce-Logatec	494	—	—	—	40	20	30	—	—	—	—	—	—	10	14	14	4	1	4	5	41	5	7	3	9	7	3	—	—
Moščen-Draga-Opatija	3	70	60	—	—	—	—	130	—	—	—	—	—	15	17	16	8	7	5	11	33	24	6	—	11	3	9	20	—
Bistra-Borovnica	290	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	15	10	1	0	0	5	70	6	6	3	12	9	4	4	—
Verd-Vrhnika	290	—	—	—	15	15	5	—	—	—	—	—	—	13	15	14	0	1	1	6	53	9	4	3	21	8	1	7	—
Brest-Barje	290	—	—	—	45	35	35	—	—	—	—	—	—	11	15	12	—	6	3	6	13	9	5	2	16	6	8	15	—
Zerovnica-Cerknica	551	—	—	—	20	5	10	—	—	—	—	—	—	10	16	12	1	5	5	5	65	14	2	2	14	15	3	3	—
Ribnica	500	—	—	—	70	65	66	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	6	2	18	5	2	7	—
Ponoviče-Litija	—	—	—	—	20	20	20	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	4	19	—	4	5	14
Struge	300	—	—	—	20	20	20	20	—	—	—	—	—	15	18	16	2	0	3	7	65	11	4	2	21	4	5	14	—
Krka	459	—	—	—	10	10	15	5	—	—	—	—	—	12	15	15	2	1	2	5	01	15	3	7	—	6	—	—	—
Livold-Kočevje	207	—	—	—	71	57	48	—	—	—	—	—	—	15	15	13	0	7	3	4	85	15	3	7	—	6	—	—	—
Pluska-Trebnje	254	—	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	15	17	14	2	2	1	6	83	15	6	1	10	1	15	6	—
Dob pri Mirni	180	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	18	16	1	2	3	6	76	16	5	1	15	14	1	5	—
Grm-Novo mesto	180	—	—	—	30	10	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Novo mesto	156	—	—	—	30	30	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Črnomelj	442	—	—	—	30	10	10	—	—	—	—	—	—	13	16	15	3	5	7	5	88	6	2	3	28	17	2	7	—
Sv. Lovrenc na Pohorju	324	—	—	—	35	15	10	—	—	—	—	—	—	16	17	19	1	7	6	7	03	12	4	1	12	13	5	17	—
Selnica ob Dravi	288	—	—	—	40	60	20	—	—	—	—	—	—	14	17	16	3	2	5	6	21	14	2	1	11	15	4	9	—
Slovenska Bistrica	320	—	—	—	25	15	25	—	—	—	—	—	—	15	17	17	4	7	6	5	98	10	4	2	16	12	—	15	—
Donačka gora	235	—	—	—	30	25	20	—	—	—	—	—	—	14	13	13	1	2	3	6	31	3	4	1	10	20	—	15	—
Sv. Lovrenc na Drav. p.	200	—	—	—	25	20	20	—	—	—	—	—	—	12	14	15	3	3	1	7	35	7	3	1	11	17	2	8	—
Turški vrh-Zavrč	279	—	—	—	5	5	5	—	—	—	—	—	—	14	18	16	2	3	2	7	26	1	3	2	11	18	1	16	—
Bučkovci-Mala Nedelja	182	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	17	20	1	4	2	8	13	—	2	1	8	8	7	4	—
Cezanjevci	192	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pristava-Ljutomer	247	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	18	17	21	1	3	4	6	03	7	1	2	15	13	—	21	—
Prosenjakovci	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Podroben pregled za mesec december 1947

Opazovalna postaja	Višina nad morjem	Pani je na teži						Toplotna zrasla						Dni je bilo													
		pridobil v			izgubil v			v mesecu čistih dkg		pridobil največ		najvišja v srednja mesečna				deževnih		snežnih		oblačnih	rot jasnih	jasnih	vetrovnih				
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pr.	pos.	dkg	dur	1.	2.	3.	1.	2.	3.										
		mesečni tretjini dkg						mesečni tretjini C°																			
Breg-Tržič	483	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	20	—	—	—	7	1	6	—	—	—	6	5	25	6	3	4
Kranj-Strazišče	385	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	30	—	—	—	9	3	6	—	—	—	3	4	3	9	11	7
Vrmaše-Skofja Loka	361	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	50	—	—	—	7	3	8	—	—	—	1	8	1	17	12	2
Kalce-Logatec	495	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	70	—	—	—	8	3	10	—	—	—	1	3	3	9	16	1
Moščen-Draga-Opatija	3	—	—	—	—	90	—	—	—	—	—	160	—	—	—	15	9	14	—	—	—	17	4	—	6	2	15
Bistra-Borovnica	290	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	9	—	—	—	1	7	1	14	5	7
Verd-Vrhnika	290	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	40	—	—	—	11	5	11	—	—	—	2	6	3	18	4	8
Zerovnica-Cerknica	551	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—	—	—	9	2	9	—	—	—	1	6	3	14	8	9
Ribnica	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	1	11	—	—	—	1	1	4	20	7	2
Ponoviče-Litija	390	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	8	5	12	11	6
Struge	300	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	143	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	12	4	10
Krka	459	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	45	—	—	—	12	7	13	—	—	—	1	3	2	20	7	4
Ljovld-Kočevje	207	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	25	—	—	—	15	10	13	—	—	—	—	—	4	5	—	25
Pluska-Trebnje	254	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	40	—	—	—	9	9	10	—	—	—	—	—	5	4	29	1
Dob pri Mirni	195	—	—	—	—	45	—	—	—	—	—	85	—	—	—	12	6	9	—	—	—	3	4	2	13	9	9
Grm-Novo mesto	180	—	—	—	—	70	—	—	—	—	—	110	—	—	—	11	4	12	—	—	—	6	7	2	19	8	4
Novo mesto	156	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Črnomelj	442	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	25	13
Sv. Lovrenc na Pohorju	324	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	50	—	—	—	9	4	14	—	—	—	2	5	2	8	23	5
Selnica ob Dravi	288	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	40	—	—	—	12	6	10	—	—	—	2	2	2	15	15	3
Slovenska Bistrica	320	—	—	—	—	40	—	—	—	—	—	70	—	—	—	8	8	12	—	—	—	—	—	3	1	25	5
Donačka gora	235	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	90	—	—	—	10	4	14	—	—	—	1	5	1	13	16	1
Sv. Lovrenc na Drav. p.	336	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	55	—	—	—	5	1	11	—	—	—	1	3	1	12	18	1
Turški vrh-Zavrč	279	—	—	—	—	35	—	—	—	—	—	85	—	—	—	9	4	11	—	—	—	6	2	11	15	5	
Mala Nedelja	182	—	—	—	—	40	—	—	—	—	—	40	—	—	—	12	5	14	—	—	—	—	—	7	3	8	19
Cezanjevci	190	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	40	—	—	—	10	9	14	—	—	—	—	—	2	2	8	12
Pristava-Ljutomer	247	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	30	—	—	—	18	10	14	—	—	—	—	—	2	3	16	12
Prosenjakovci	247	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

MALI KRUHEK

Slabe in dobre čebelarke letine. Vsi čebelarji se veselimo samo dobrih letin, pa bi se morali veseliti tudi slabih. Zakaj? Ob dobrih letinah, zlasti kadar jih je več po vrsti, rastejo novi čebelarji kot gobe po dežju. Če bi šlo to kar naprej, bi bil kmalu vsak drugi človek čebelar oziroma šušmar v čebelarstvu.

Ko pridejo slabe letine, tedaj odpadejo vsi čebelarji-šušmarji. Pravi čebelarji pa ostanejo in potrpežljivo čakajo boljših časov.

Zato trdim, da so slabe letine pravi čistilnik za čebelarški rod.

Kako sem pregnal roparice. Nekega dne sredi oktobra lanskega leta so bile čebele zelo živahne. Saj je bil prav lep sončen dan. Ob takih jesenskih dnevih rad posedam pred čebelnjakom in tudi to pot me je zvleklo k mojim ljubljankam. Ko pa jih zagledam, se resno prestrašim. Na nekem AZ-panju je bila vsa sprednja stena polna roparic. Takoj sem žrelo toliko zožil, da je mogla skozenj samo po ena čebela. Nato pa sem začel razmišljati, kako bi najhitreje pregnal te predrzne muhe. Kar mi šine v glavo, da bi bilo dobro, če bi jih podkadil z bukovo gobo. Kadar imam namreč med letom pri čebelah večje delo, jih vedno preganjam z dimom tleče gobe. No, sem si mislil, morda bo tudi tukaj pomagala. Stopim hitro v čebelnjak, vzamem dva kosa gobe, ju prižgem in ju v pločevinastih škatlicah postavim na brado na vsako stran žrela. Spočetka ni bilo videti nobenega učinka, ko pa sta se kosa gobe razživela zaradi vetra, ki so ga delale priletavajoče in odletavajoče čebele, so se začele roparice umikati.

Več kot pol ure sem sedel na klopci pred čebelnjakom in čakal, kdaj bo izlet pri napadenem panju popolnoma prenehal. A tega nisem dočakal, pač pa se mi je zazdelo, da se vrtil pred žrelom celo več čebel kot malo poprej, ko jo je glavna roparska tolpa popihala. Tedaj se domislim, da so to morda domačinke, ki si zaradi dima ne upajo v panj. Za trenutek odmaknem goreči gobi. In glej! Čebele sedejo na brado ter si s pahljanjem sprosijo vstop v svoj dom.

Na straži sem ostal še nadaljnje pol ure in ugibal, če se bo rop ponovil. Pa se ni. Ko sem spoznal, da je panj izven vsake nevarnosti, sem zmagoslavno odšel

v hišo. Bil sem zadovoljen in vesel, da sem pravočasno preprečil nezgodo.

Tovariši čebelarji, če bi se tudi vam kdaj kaj podobnega pripetilo, preizkusite moje sredstvo za preprečevanje ropal! Videli boste, da vam ne bo žal.

Adamčič Martin

Pogoji za dobro prezimovanje čebel so:

1. zadostna in primerna zimska zaloga,
2. popoln mir v panju in njegovi okolici,
3. primerno nizka in enakomerna vnanja temperatura,
4. čist, srednje vlažen zrak.

Glede hrane je dokazano, da sta listna mana in hojev med pozimi čebelam škodljiva. Moramo ju tedaj že jeseni, če ne prej, odstraniti in nadomestiti s cvetličnim medom ali s sladkorno raztopino. Le ob strani gnezda lahko pustimo tudi kak sat hojevega medu. Do tega bodo prišle čebele šele spomladi, ko se lahko že sprelete in dobe v naravi vode ter nekaj medecine, s katero težko prebavni med mane primerno razredčijo. Med mora biti zadelan, ker takega čebele jeseni ne nosijo v gnezdo. Če je pa odprt, je bolje, da dodamo take sate spomladi.

Tudi za mir v okolici panja lahko poskrbi čebelar sam s tem, da odstranjuje vse, kar bi znalo čebele motiti. Posebno naj bo pozoren na ptice, ki hodijo rade kljuvat na panje, da privabijo čebele na brade, in jih potem pozobljejo. Žrela naj bodo po možnosti opremljena s takimi zapahi, da ne morejo v panj rovke. Prav tako vznemirja čebele vsak prepih in veter, ki piha naravnost v žrela. Vse to lahko čebelar sam prepreči.

Glede enakomerne vnanje temperature seveda čebelar ne more dosti ukreniti, nekaj pa vendarle. Za prezimovanje je najprimernejša temperatura od 0° do 4° C. Vsako občutno znižanje toplote vznemirja čebele. Da bi se ogrele, zaužijejo tudi več hrane kakor sicer. Če se to pogosto dogaja, trpi njihov organizem. Take čebele prej odmrjejo kot one, ki ne doživljajo pri prezimovanju nikakih motenj. To je za pomlad zelo važno, ko je res vsaka posamezna čebela nekaj vredna. Da čebele zaščitimo pred nenadnimi in prevelikimi razlikami v toploti, jih moramo zapažiti s primerno odejo, ki naj bo vedno slab prevodnik toplote. Papir in slamnice so morda najboljše sredstvo.

Za čist zrak poskrbimo najbolj s tem, da očistimo žrela večkrat mrtvic, da odstranimo sneg, ki ga je morda nanesel veter na brade in da ob toplejših dneh za kratek čas odpremo panje ter zbršimo vlago, ki se je nabrala na stenah panja. Ob prvi priliki pa moramo osnažiti dna panjev, kjer leže mrtve čebele in razni odpadki, kar prav gotovo ne daje prijetnega duha.

Rast čebelje zalege. Odprta zalega naglo raste. Lahko bi rekli, da pridobiva pred zabubljenjem od ure do ure na teži. Prvi dan tehtla, kakor je ugotovil Straus leta 1911., 0,5 mg, konec drugega dne 3,4 mg, konec tretjega 26,7 mg, a konec četrtega že 100,1 mg. Strabe pa je l. 1950. primerjal teže čebelje, trotovske in matične zalege od jajčeca do starosti 144 ur. Tehtal je zalego vsakih 12 ur. Pokazalo se je, da rasteta prvih 48 ur čebelja in matična zalega enako, nato pa se čebele začno razvijati hitreje. V 60. uri starosti je zarodek čebele dvanaajstkrat težji od zarodka matice. Tudi v 72. uri je razlika še znatna. Šele v 84. uri razvoja se zarodka po teži približno izenačita, nakar začne rasti zalega matice hitreje. V starosti 114—122 ur tehtla čebelja zalega 159,07 mg, zarodek matice pa v starosti od 122 do 152 ur že 322,6 mg. Straus je ugotovil, da doseže čebelja zalega najvišjo težo v starosti sedmih dni, in sicer težo 175,6 mg.

Na težo zalege vpliva v določeni meri prehrana. Po Nelsonu pade teža starejše zalege pri slabi paši za 6—1 %, zviša se pa pri stimulaciji hrane. Izležena čebela nekoliko variira v teži. Velich pravi, da tehtla poprečno 114,5 mg. Najmanjša čebela pri njegovih poizkusih je tehtala 62 mg. Mihajlov je leta 1927. določil popreček 130 mg (med 123 in 135 mg). Delavka, ki se izleže v trotovski celici, naj bi tehtala od 145 do 152 mg. Podobne zaključke navaja tudi von Rhein.

Mnogo bolj pa variira teža izležene matice. Giblje se med 126 in 231 mg. Poprečna teža matic posameznih pasem koleba po Zandru med 168 in 206 mg. Od 53 matic, katere je tehtal Zander, jih je bilo samo dvanaajst težjih od 200 mg. Dönhoff pa je že leta 1859. našel matice, ki niso bile nič težje kot navadne čebele.

Bližina železniških prog ni ugodna za čebele, zlasti pozimi ne. Če je namreč zemlja zmrzla, se svet ob železniški progi zaradi mimodreveh vlakov močno tresse. To kaj dobro občutijo stanovalci v hišah ob železnici. Čebele ti tresljaji zelo vznemirjajo, kot sem se pred krat-

kim prepričal. Stal sem ob čebelnjaku, ki je bil oddaljen od proge kakih 12 m. Ko je vlak zdrčal mimo, se je zmrzla zemlja močno stresla. Slišal sem, kako so čebele pri tem zašumele, in da se precej dolgo niso pomirile. Tako vznemirjanje med zimskim počitkom je zanje zelo neugodno, posebno če se dogaja to večkrat. Pa tudi dim, ki se vali včasih na gosto ob progi, škoduje čebelam, če ga zaganja veter naravnost v žrela panjev.

Naše žive meje. Pri nas se je nekako ukoreninila navada, da zasajamo žive meje z gabrovimi sadikami, ki pa niso prav nič »žive«, ampak naravnost enolične in dolgočasne. Če so pravilno oskrbovane, še gre, a navadno ostanejo čez nekaj let v tej meji sami štori s krivencastimi vejami. Po drugi strani pa so take meje res »žive« — raznega mrčesa. Saj dobijo tu prijetno zavetje razne gosnice in drugi škodljivci. In vendar imamo polno raznovrstnega grmičevja, ki je prav primerno za žive meje. Čim bolj pisan je izbor takih sadik, tem lepša in res pestra je za oko živa meja. Med temi grmičji je dosti takih, ki dajejo s svojim cvetjem tudi čebelam kaj haska. Omenim naj samo japonsko kutino, ki cvete zelo zgodaj, in ima lepo karminasto cvetje, ali pa zelo medoviti bisernik (pamela). Njegove drobne lepe cvete pridno obiskujejo čebele dolgo dobo in ravno v času, ko ni dosti drugega cvetja. Še jeseni je bisernik v okras živi meji s svojimi snežnobelimi jagodami med zelenimi listi. Tudi španski bezeg je prav primeren grm za te namene.

Vsaj čebelarji naj bi začeli zasajati žive meje z lepotičnimi grmi in kmalu jih bodo začeli posnemati tudi drugi, ko bodo videli, da je taka meja res lepša in da se dá prav tako striči, redčiti in negovati kakor gabrova.

Čebele obirajo tudi popje sadnega drevja. To sem opazoval že večkrat, letošnje leto pa bolj natančno. Sedale so na napeto cvetno popje in tam nekaj srkale. Ali so nabirale medecino ali kako smolnato snov, tega nisem mogel ugotoviti. Na nekaterih drevesih jih je bilo toliko, da so s svojim šumom vznemirile mojo pozornost. To je bilo 16. aprila ob izredno gorkem dnevu. Na posameznem popku so se mudile precej dolgo in z rilčkom silile za ovojne lističe. Toda to se je dogajalo le na jablanah, ne pa na hruškah, češnjah ali drugem sadnem drevju.

NAŠA ORGANIZACIJA

DOPISI

Iz Dobove. Nedavno tega je naročila dobra polovica članstva naše čebelarke družine Verbičevo knjigo: »Vzrejajmo najboljše čebele«. Da bi imenovana knjiga dosegla svoj namen, smo zaprosili čebelarsko zadrugo v Ljubljani za predavanje o vzreji matic. Bilo nam je ustrezno, in dne 16. novembra 1947 nas je obiskal urednik Slovenskega čebelarja tov. Rojec Vlado. Razen štirih je bilo vse članstvo navzoče. Predavanja so se udeležili tudi gostje: Počivavšek, tajnik železničarske čebelarske zadruge v Zagrebu, Predanič iz Brezic in Zokalj iz Krške vasi. Po običajnem pozdravu in razgovoru o ustanovitvi samostojne podružnice za brežiški okoliš je povzel besedo tov. predavatelj. Poljudnemu predavanju so vsi sledili z napeto pozornostjo. Živa beseda je podvojila vrednost knjige o vzreji matic. Po tem predavanju in debati je vzel vsak od nas knjigo še enkrat v roke in jo še z večjim zanimanjem kot prvič proučil. V trajen spomin na ta lep sestanek čebelarjev je navzoče slikal fotograf Grame iz Brezic. Zadruzi najlepša zahvala! Zahvaljujemo se tudi tovarišu predavatelju in ga prosimo, da nas kmalu spet obišče. — Vadnal Franc.

Iz Srbije. Pri nas v Srbiji je mnogo manj čebel, kakor pri vas v Sloveniji. Po izbornem vinu in po lepem grozdju daleč poznano Smederevo, kjer čebelarim že več kakor 10 let, ima dobro zgodnjo pomladansko pašo na sadju, vrbi, brestu itd., a v prvi dekadi mesca maja tudi na akaciji. Paša na njej je kako leto zelo bogata, a je na žalost zelo nezanesljiva, kajti ravno takrat, kadar akacija cvete, kaj rado nastopi slabo in hladno vreme. Streno zmešajo navadno trije »ledeni možje«: sv. Pankracij, Servacij in Bonifacij. Ti svetniki imajo svoj god 12., 13. in 14. maja. Če bi se držali pratike, bi akacija prej odevetela in bi odšli z dolgim nosom. Toda največkrat ostane »dolg nos« nam, iz ust pa se nam cedijo sline po zlahtnem »bagrenovcu«, kot pravimo tukaj medu akacije.

Tri do štiri tedne po akaciji se razcvete pri nas lipa. Vendar tega drevja v Smederevem ni mnogo in še to, kolikor ga je, ne medu s pridom. Lipa dobro medu samo na ilovnati zemlji, na peščeni pa ne. Mnogo bolj razširjen je v Smederevem grm, ki ga sade v ogradi ali za vezavo nasipov, da se ne rušijo. Ta grm, ki ga nisem v Sloveniji nikjer našel, imenujejo tukaj »živi plot« ali »živa ivica«. Latinsko se imenuje *Lycium europeum*. Grm cvete vse leto od pomladi do kasne jeseni. Proti jeseni dozore na njem plodovi, ki po svoji obliki in rdeči barvi spominjajo na drnulje. Cveti so vijoličaste barve. Te male cvetove čebele zelo pridno obiskujejo. Grm se razmnožuje s poganjki iz korenin in s potaknjenci, ki se zelo radi primejo.

V Srbiji nimamo pravih čebelnjakov, kakor jih imate v Sloveniji. Pri nas stoje panji vsak zase kar na prostem. Panji so po nekaj metrov oddaljeni drug od drugega. Zato se čebele ne mešajo in bolezní, zlasti nosema, se ne širijo tako hitro, kakor v čebelnjakih, v katerih so panji zloženi tesno skupaj v skladanice. Tudi matice, kadar se vračajo s prahe, ne zaidejo v druge panje, kjer bi jih tukje umorile. Marsikdo si bo morda mislil, da družine v takih posamezno stoječih panjih ne prezimujejo dobro, toda naše skušnje tega ne potrjujejo. Lansko zimo smo imeli v Smederevem najnižjo temperaturo — 31° C in vendar mi ni nobena družina umrla. Tukaj čebelarimo izključno le v panjih, ki se odpirajo od zgoraj, in sicer v »srbskih položakih«, kongresovkah, pristnih Langstrotovih in Dadant-Blatovih panjih. Poslednja dva sta pri nas najbolj razširjena. — Just Ušaj, ravnatelj Vinogradniške zadruge v Smederevem.

Iz Medjimurja. Ker vem, da je vsak čebelar radoveden, kakšna je bila čebelar-ska letina drugod, sem se odločil, da nekaj malega poročam o uspehu našega lanskega čebelarjenja.

V Medjimurju so v prvem razdobju lanskega leta, to je v akacijevi paši čebele zelo dobro odrezale. Tudi na domačem kostanju so precej nabrale. Saj so točili nekateri čebelarji po 7 kg na panj. Jaz na žalost nisem točil. Ker me je preteklo leto kostanj potegnil za nos, sem ostal s čebelami doma in tako se je zgodilo, da so moji sosedje točili, dočim sem jaz samo gledal, kako spravljajo polne posode medu. Zanašal sem se potem, da bom ob ajdi popravil to napako, pa je ajda kakor prejšnje leto tudi lani popolnoma odpovedala. Ves čas njenega cvetenja ni bilo niti dežja niti rose. Imel sem svoje čebele v Hrvatskem Žagorju, a so nabrale le toliko, da bodo lahko prezimile. Zame ni ostalo nič. Kljub temu sem zadovoljen, kajti tisti čebelarji, ki čebeljih družin niso peljali na ajdovo pašo, bodo morali poseči globoko v žep in kupiti sladkor v prosti prodaji po 100 din za kilogram. Sicer je tukajšnja čebelar-ska zadruga sladkor za krmiljenje čebel pravočasno naročila, a ga do nastopa zime ni prejela niti drobca. Člani so bili obveščeni, da bodo morali počakati nanj do pomladi. Kdor je imel seveda suhe čebele, ni mogel tako dolgo čakati in je moral sladkor nabaviti v prosti prodaji.

V Medjimurju imamo slabo ajdovo pašo, a razmeroma dobro akacijevu pašo, ki pa ni nikdar popolnoma izrabljena. Neizrabljena pasišča bi lahko odstopili čebelarjem s Stajerske v zameno za njih ajdovo pasišča. V okolico Čakovca bi bilo mogoče sprejeti do 150 panjev. Naša zadruga naj se glede tega domeni s podružnico Ljutomer ali s kako drugo podružnico v Sloveniji.

Tukajšnji čebelarji tožijo, da so zazimili zelo šibke družine in se sprašujejo, kaj je temu vzrok. Po mojem mnenju je iskati vzrok v pomanjkanju jesenske paše. Ker ni bilo donosa, je matica slabo zalegala. Zato se je poleglo v avgustu le malo čebel, stare pa so do zime večinoma pomrle. Pirjevec Jože

Občni zbor čebelar-ske družine Ljubljana. Čebelar-ska družina Ljubljana je imela svoj občni zbor dne 18. januarja 1948 v železničarski Naprozi na Masarykovi cesti ob udeležbi 34 članov s sledečim dnevnim redom: 1. Poročila odbora. 2. Poročilo o pregledu računov. 3. Volitve. 4. Smernice za delo v tekočem letu. 5. Slučajnosti.

Poročila odbora in preglednikov računov so bila z odobravanjem sprejeta. V odbor družine so bili izvoljeni za poslovno leto 1948 kot predsednik Bric Dominik, kot tajnik Ježek Maksim, kot blagajnik in gospodar Kopač Stane, kot člani tovariši Raič Slavko, Senegačnik Edo in Dobravec Valentin. Za namestnika sta bila določena Romo Franc in Babnik Jakob, za preglednika računov dr. Podgornik Milan in Stok Viktor, za delegata pa Bric Dominik.

Važni sklepi občnega zbora: 1. Ker nima družina zadostnih sredstev za uspešno izpolnjevanje svojih nalog, bodo člani prispevali v blagajno po 2 din od panja. Pri onih članih, ki imajo manj kot 5 panjev, prispevek ne sme biti manjši od 10 din. 2. V dobri letini bodo dali člani družini po 1 din od kilograma prodanega medu, in sicer brez kakšne kontrole, pač pa po svoji čebelar-ski zavednosti. 3. Upravo agrar-nega sklada bomo naprosili, da nam dodeli zemljišče za sajenje medovitih rastlin, po možnosti parcelo, ki je bila prejšnjemu odboru že ustno zagotovljena. 4. V teku petletke, posebno pa v tem letu bo skušala družina pridelati čim več voska za našo industrijo in oddati čebelar-ski zadrugi čim več medu.

Člane čebelar-ske družine, ki se občnega zbora niso udeležili, prosimo, da te sklepe upoštevajo in obveznosti, ki so jim bile z njimi naložene, vestno izpolnjujejo. Le na ta način bo imela družina uspeh, člani družine pa od tega uspeha koristi.

ZAPISNIK

I. redne skupščine Čebelarke zadruga za Slovenijo v Ljubljani, ki se je vršila dne 25. maja 1947 ob 8. uri v dvorani Doma sindikatov, Miklošičeva cesta 22

Dnevni red:

1. Izvolitev verifikacijskega odbora.
2. Otvoritev skupščine, izvolitev zapisnikarja in dveh overovateljev.
3. Poročilo referenta za čebelarstvo pri Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo.
4. Poročilo tajnika.
5. Poročila odsekov o njih delovanju: a) poročilo gospodarskega odseka, b) poročilo odseka za tisk in propagando, c) poročilo odseka za plemenilne postaje in vzrejo matic, č) poročilo odseka za obveščevalne postaje in sajenje medovitih rastlin, d) poročilo odseka za zavarovanje in prevoz čebel na pašo, e) poročilo odseka za trgovino z živimi čebelami in maticami.
6. Poročilo blagajnika; računski zaključek za leto 1945. in 1946.
7. Poročilo nadzornega odbora s predlogom za razrešnico upravnemu in nadzornemu odboru.
8. Sklepanje o zidavi mizarske delavnice.
9. Sprememba in dopolnitev združinskih pravil.
10. Spremembe pravilnikov za podružnice in čebelarke družine.
11. Delovni načrt za petletko.
12. Proračun za leto 1947.
13. Sklepanje o višini zneska, do katerega se sme zadruga zadolžiti.
14. Volitev upravnega in nadzornega odbora.
15. Samostojni predlogi in pritožbe.
16. Služajnosti.

K točki 1. in 2. Tovariš predsednik Stane Mihelič je ob 8. uri ugotovil, da skupščina ni sklepna in da se bo zato pričela ob 9. uri. Ob 9. uri je tov. Mihelič otvoril I. redno skupščino Čebelarke zadruga za Slovenijo, pozdravil prisotnega šefa odseka za združništvo pri Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo v LRS tov. Štefko Lorbek, dalje referenta za čebelarstvo pri istem ministrstvu tov. Košmerla, člane upravnega in nadzornega odbora Čebelarke zadruga, vse delegate podružnic CZ in ostale člane čebelarje, ki so se udeležili skupščine. Ugotovil je, da je bila skupščina pravilno sklicana in da je sklepna po členu 20. združinskih pravil. Predlagal je izvolitev verifikacijskega odbora, zapisnikarja in dveh overovateljev.

V verifikacijski odbor so bili soglasno izvoljeni tovariši: Adolf Arko, Albin Hrovatin in Ruža Poličeva. Za zapisnikarico je bila soglasno izvoljena tov. Kati Sajovičeva. Za overovatelja sta bila soglasno izvoljena tovariša Maksim Ježek in Franc Skof.

Verifikacijski odbor je ugotovil, da je na skupščini navzočnih 8 članov izvršnega odbora, 4 tovariši od nadzornega odbora, podružnice Čebelarke zadruga pa so zastopane s 86 delegati. Podružnice Dolnja Lendava, Novo mesto, Slovenj Gradec, Prevalje, Gornja Radgona in Trebnje se skupščine niso udeležile.

K točki 3. Tovariš referent za čebelarstvo pri Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo v LRS Vinko Košmerl je v obrisih očrtal dobre strani dosedanjega dela naše zadruga, pokazal tudi na pomanjkljivosti in nakazal smernice, po katerih bo treba organizirati nadaljnje delo v Čebelarški zadrugi.

Tovariš predsednik se je zahvalil tovarišu referentu za njegova izvajanja in poudaril, da je tako izvršni odbor CZ za Slovenijo kakor tudi celotni upravni odbor imel pri svojem delu le en smoter: obnovo in dvig našega čebelarstva v tesni povezanosti s težnjami in naporji naše ljudske oblasti.

K točki 4. Tajniško poročilo je podal tov. Josip Kobal, ki je med drugim poročal tole: Na ustanovni skupščini dne 15. avgusta 1945 so bili izvoljeni v izvršni odbor tovariši: Viktor Cedilnik, Franc Cvetko, Ivan Elsner, Janko Janežič, Vinko Košmerl, Stane Mihelič, Ruža Polič, Slavko Raič in Anton Znidaršič. Na prvi seji je izvršni odbor izvolil za predsednika zadruga tov. Staneta Miheliča, za podpredsednika tov. Antona Znidaršiča, za tajnika tov. Slavka Raiča in za blagajnika tov. Franca Cvetka. Ker se tov. Janežič zaradi svoje službe ni mogel redno udeleževati sei, je odstopil, na njegovo mesto pa je prišel dotedanji namestnik tov. Adolf Arko. Nadzorni odbor, v katerega so bili izvoljeni tovariši: Leopold Debevec, Franc

Erjavec, ing. Jože Rihar, Edvard Senegačnik in Ivan Šmajdek, je na svoji prvi seji izvolil za predsednika nadzornega odbora tov. Ivana Šmajdka.

Izvršni odbor je po ustanovni skupščini takoj pristopil k delu. Najprej se je lotil izvedbe zadrudne organizacije. V ta namen je ustanovil organizacijski odsek, ki ga je vodil tovariš Cvetko. Odsek je imel po vsej Sloveniji 68 organizacijskih sestankov in ustanovil po vseh okrajih podružnice ČZ. Podružnic je sedaj 28, družin 202.

Ker pa bi bilo težavno izvesti organizacijo samo s sestanki, je izvršni odbor takoj začel izdajati »Slovenskega čebelarja«. V letu 1945. so izšle 3 številke, ki jih je uredil tov. Stane Mihelič in so jih dobili člani brezplačno.

Organizacija zadruga je uspela. Do 31. decembra 1945 je stopilo v zadrugo 5458 čebelarjev. Ker so nekateri člani plačali tudi po več deležev, je število deležev za 387 večje kot pa število članstva. Med člani je: kmetov 2773 (50,8%), delavcev 460 (8,4%), obrtnikov 852 (15,6%), uradnikov 214 (3,9%), učiteljev 127 (2,3%), železničarjev 225 (4,8%), profesorjev 16 (0,3%), trgovcev 151 (2,4%), zdravnikov 17 (0,3%), sodnikov 5 (0,08%), čebelarjev po poklicu 64 (1,2%), duhovnikov 28 (0,52%), upokožencev 186 (3,5%), industrijcev 3 (0,5%), raznih 359 (6,37%).

Ce primerjamo zgornje številke o članstvu s številom članov, ki sta jih imela bivše Slovensko čebelarstvo društvo in Čebelarstva zadruga uslužbencev državnih železnic (skupaj okoli 4000), vidimo, da je ČZ v dobrih 15 mescih svojega obstoja zajela nad 1500 čebelarjev več. Če prištejemo k številu 5458 tudi čebelarje s Primorske, ki formalno še niso vključeni v našo čebelarstvo organizacijo, a že aktivno sodelujejo v njej, potem je porast članstva znatno večji.

Širši upravni odbor je imel v tej poslovni dobi 3 seje, izvršni odbor pa 45. Ker ni mogel izvršni odbor sam opraviti vsega dela, je ustanovil: a) odsek za tisk in propagando, b) odsek za obveščevalne postaje in sajenje medovitih rastlin, c) odsek za plemenilne postaje in vzrejo matice, č) odsek za zavarovanje in prevoz čebel na pašo in d) gospodarski odsek. O delovanju teh odsekov bodo poročali načelniki.

Po podatkih, ki so bili zbrani iz letnih poročil, so imele podružnice in čebelarске družine 181 članskih sestankov. Poslovni odbori so imeli skupno 566 sej. Vseh predavanj je bilo 85.

Da bi mogla zadruga načrtno organizirati svoje delo in da bi dobila točen pregled o našem čebelarstvu, je izvedla popis našega čebelarstva. Popis se je vršil dvakrat: prvič po stanju z dne 15. aprila 1946 in drugič po stanju z dne 15. novembra 1946. Podatki ni poslala edinole podružnica Dolnja Lendava. Popisne pole so izpolnili 5303 zadrudniki. Če primerjamo to število s stanjem zadrudnikov, vidimo, da ni storilo svoje dolžnosti 130 članov. Razen tega je popisalo svoje čebelarstvo tudi 2757 čebelarjev nečlanov. Iz statistike je razvidno, da so imeli v tem času:

Člani:	45.945 A. Z.,	8.466 kranjičev,	7.357 drugih panjev,	skupaj 61.777 panjev
Nečlani:	4.986 A. Z.,	3.085 kranjičev,	7.514 drugih panjev,	skupaj 15.584 panjev
V celoti:	50.931 A. Z.,	11.549 kranjičev,	14.871 drugih panjev,	skupaj 77.361 panjev

V zadnji zimi se je število čebeljih družin zmanjšalo najmanj za 50%, ker jih je mnogo pomrlo zaradi griže in nosestavosti.

Ljudska oblast nam je za jesensko krmiljenje čebel nakazala 61.551 kg sladkorja. Razen tega pa smo dobili še 1500 kg voska. Čebelarji so oddali zadrugi 27.505 kg medu in 664 kg voska. Res je bila lanska čebelarstva letina katastrofalna in je bil pridelek medu in voska majhen, vendar pa niso vsi čebelarji izvršili svojih dolžnosti do zadruga. Prodajali so namreč tako med kakor vosek po pretiranih cenah rajši drugam.

Delo naše zadruga je bilo tesno povezano ves čas z našo ljudsko oblastjo in, kolikor je bilo mogoče, tudi z množičnimi organizacijami. Ker je v prvem času obstoja Čebelarске zadruga primanjkovalo medu in ga zadruga ni imela toliko, da bi ga lahko nudila vsakomur, je izvršni odbor, zavedajoč se potreb našega delovnega človeka, nakazoval med večkrat samo sindikalnim organizacijam. Prav tako je izvršni odbor v času svojega delovanja nudil po svojih močeh denarno pomoč raznim organizacijam. Nakazal je: za poplavljenca v Albaniji 10.000 din, za vračajoče se izseljenca 10.000 din, mladincem, ki so šli na progo Šamac—Sarajevo 10.000 dinarjev, Akademskemu pevskemu zboru 2000 din, raznim drugim organizacijam manjše zneske v višini 5000 din; skupno torej 37.000 din. Prav tako je dajal brez-

plačno v uporabo svoj tovarni avto raznim organizacijam za dovoz materiala, ki jim je bil potreben pri obnovi.

K točki 5. Poročilo o delovanju gospodarskega odseka je podal tov. Franc Cvetko. Izvajal je med drugim: Gospodarski odsek je bil zaradi povojnih razmer v velikih skrbih, kako in odkod naj preskrbi članstvo čebelarstva potrebščine. Stare zaloge so bile med okupacijo izčrpane in jih takoj po osvoboditvi ni bilo mogoče nadomestiti. Polizdelke smo iskali vsepovsod, kjer jih je bilo mogoče dobiti. Zavedali smo se, da bo članstvo za obnovo čebelarstva potrebovalo mnogo potrebščin in da zato čebelarstvo ne sme biti brez blaga. Za hitrejšo dobavo industrijskega blaga smo se morali večkrat obračati tudi na Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo v LRS s prošnjo za posredovanje.

Takoj po ustanovitvi naše zadruga je upravni odbor spoznal, da bo največja stiska za panje. V tej stiski nam je zopet priskočilo na pomoč Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo. Iz državne imovine nam je preskrbelo mizarske stroje in orodje, kar nam je omogočilo ustanovitev lastne mizarske delavnice.

Nova mizarska delavnica je začela obratovati v februarju lanskega leta. Do danes je izgotovila 700 AŽ-panjev, več desetisočev satnikov, 200 šablon za zbijanje satnikov, 200 deščic za žičenje satnic, 11 čebeljakov za plemenilne postaje in še marsikaj drugega. Mesečno produkcijo panjev smo hoteli čim bolj zvišati, a so nas ovirali pri tem neprimerni prostori delavnice in pomanjkanje kvalificiranih delavcev. Da bi to vprašanje povoljno rešili, je gospodarski odsek predlagal izvršnemu odboru združitve naše delavnice z Gromovo delavnico na Vrhniki. Ko je zvedel za to KLO na Vrhniki, nam je ponudil v trajno uporabo 4000 m² zemljišča, na katerem naj bi zgradili novo mizarsko delavnico. Za to delavnico so bili izdelani gradbeni načrti, vendar do realizacije teh načrtov še ni prišlo.

Satnišnica je že pol leta v obratu. Njene zmogljivosti pa nam ni bilo mogoče zvišati, ker je nameščena v neprimernih prostorih. Dnevno lahko izdelamo komaj 90 do 100 kg satnic. Do sedaj smo prekuhali v vosek nad 5000 kg voščin, voska pa predelali v satnice nad 16.500 kg.

Kar se tiče osebja, je treba pripomniti, da je pri svojem delu zelo požrtvovalno, zlasti pa še osebje v trgovini, ki mora skoraj vsa naročila za člane izvrševati po normalnem delovnem času.

Poročilo odseka za tisk in propagando je podal tovariš Stane Mihelič. Glavne misli tega poročila so tele: Med prvimi odseki, ki jih je ustanovil izvršni odbor, je bil odsek za tisk in propagando. Izvršni odbor zadruga se je namreč dobro zavedal, da sta tisk in propaganda dva faktorja, ki moreta odločilno pomagati pri organizaciji zadruga in njenem razvoju, na drugi strani pa pospešujeta čebelarstvo izobrazbo in skrbita za vzgojo združne zavesti.

Delo v odseku je bilo razdeljeno takole: tov. Franc Cvetko je prevzel organizacijo podružnic, V. Rojec uredništvo »Slovenskega čebelarja«, Sl. Raič ureditev združne čebelarke knjižnice.

Razen zgoraj naštetih nalog pa ima odsek za tisk in propagando še vse širši delokrog: skrbeti mora za izdajanje primernih čebelarskih knjig, organizirati predavanja po podružnicah in družinah, prirejati in se udeleževati razstav, delati za ustanovitev čebelarkega znanstvenega zavoda, skrbeti za povezavo s čebelarskimi organizacijami ostalih federalnih edinic in drugih narodov.

Nekaj teh nalog je že do danes opravil. Tako je izšla prva knjiga naše »Čebelarke knjižnice«, in sicer Verbičeva knjiga »Vzrejamo najboljše čebele!« V pripravi je prevod češke brošure »O faceliji« in prevod ruske knjige »Čebelarstvo«. Nadalje pripravlja tudi praktično čebelarstvo knjigo. O številnih predavanjih po podružnicah je poročal tov. Kobal. Treba je priznati, da v tem pogledu nismo izvršili vsega, kar bi morali. Glavna ovira je bila pač ta, da nam manjka predavateljev in da so še ti, ki bi lahko vodili predavanja in tečaje, preobremenjeni z delom.

Naša zadruga se je udeležila tudi razstave v Zagrebu. V ta namen smo dali izdelati razne grafikone, ki so prikazali rast naše čebelarke organizacije.

Da bi vzgojili znanstveni kader čebelarskih delavcev, je odsek predlagal razpis dveh štipendij za študij v inozemstvu. Prav tako bo odsek v želji, da se čimprej ustanovi v Sloveniji znanstveni inštitut, predlagal temu občnemu zboru, da se ustanovi fond za potrebe znanstvenega inštituta.

Tov. Rojec, načelnik odseka za plemenilne postaje in vzrejo matic, je v svojem poročilu navajal naslednje: Na eni izmed svojih prvih sej mi je sedanji izvršni odbor naročil, da organiziram na novo čebelarke plemenilne

postaje v Sloveniji. Zato je bilo potrebno najti kader strokovno izvežbanih ljudi. V ta namen sem predlagal izvršnemu odboru, da priredi v prvem letu več tečajev za vzrejevalce matic, v »Slovenskem čebelarju« pa sem forsiral članke, ki so poudarjali važnost plemenitnih postaj. 8. in 9. številka lanskega letnika sta bili skoraj izključno posvečeni temu vprašanju. Razen tega je odsek za tisk in propagando izdal knjigo prof. Verbiča »Vzrejjamo najboljše čebele«, ki bo zelo dobro rabila vzrejevalcem pri njihovem delu. Lansko leto sta se vršila dva daljša tečaja za vzrejo matic. Letos pa smo imeli na deželi že 12 predavanj o vzreji matic; razen tega smo priredili na desetih krajih enodnevnih praktičnih tečajev.

Ob zaključku prvega tečaja lanskega leta je bil ustanovljen pri naši zadrugi odsek za plemenilne postaje in vzrejo matic. V ta odsek je bilo kasneje pritegnjenih še nekaj novih članov. Odsek je imel redno seje vsak mesec, od letošnjega februarja dalje pa se je sešel na posvetovanje vsak teden. Podobni odseki so bili ustanovljeni tudi pri nekaterih podružnicah. Danes je vzpostavljenih v Sloveniji 10 plemenitnih postaj in je prvih 64 vzrejevalcev že na delu za izboljšanje kranjske čebelje pasme. To je končni efekt naših dosedanjih prizadevanj. Kako smo organizirali delo in kakšen namen ima naša celotna akcija, je razvidno iz načrta, ki je bil objavljen v zadnji številki »Slovenskega čebelarja«. Naš končni cilj je, dokopati se do dveh, treh čebeljih rodov, ki bodo po donosu in drugih lastnostih visoko nadkriljevali poprečne čebelje družine. Morda bo potrebno za to najmanj 10 let. Z vztrajnostjo in natančnim delom pa bo ta naš cilj prej ali slej prav gotovo dosežen.

Za svoje delo nismo našli samo razumevanja pri preprostih čebelarjih, ki so tako rekoč glavni poborniki te naše akcije, temveč tudi vso podporo pri naših oblastih. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo nam je naklonilo znesek 120.000 din. Levji delež pri obsežni vzrejni akciji pa nosi Čebelarska zadruga. Visoki zneski ne smejo nikogar oplahiti. Kdor pravilno razume celotni pokret, mu bo jasno, da je ta denar dobro naložen in da se bodo obresti te glavnice stekale izključno le v korist čebelarskih množic.

Poročilo odseka za obveščevalne postaje in sajenje medovitih rastlin je podal tov. ing. Rihar. Odsek je bil ustanovljen meseca januarja 1946. Zbral je podatke o še ohranjenem inventarju predvojnih opazovalnih postaj. Večina toplomerov in precej tehtnic je bila med vojno uničena ali izgubljena. Nove postaje smo ustanavljali predvsem v bližini smrekovih ali jelovih gozdov, kjer se večkrat pojavlja gozdno medenje. V letu 1946. je delovalo poprečno 15 obveščevalnih postaj. Z letošnjim majem je začelo delovati 25 postaj. Njih število se bo dvignilo do konca leta na 28. Vendar nekatere postaje niso popolno opremljene, ker primanjkuje toplomerov in tehtnic. Naročenih je sedaj 100 tehtnic. Na željo čebelarjev je bilo uvedeno obveščanje vsak tretji dan z dopisnicami. Prizadevamo si, da se mreža obveščevalnih postaj čim bolj izpopolni, da zajame zlasti tiste predele, kjer se pojavlja izdatno medenje.

Odsek je preko zadrुžnega glasila priporočal setev bele in švedske detelje. Nakup teh semen je posredovala tudi zadrुžna trgovina, dokler so bila pri državni semenarni v zalogi. Prav tako je odsek priporočal čebelarjem setev ozimne repice kot odlične oljne in medovite rastline.

Širši upravni odbor Čebelarske zadruge je priporočil podružnicam, naj si iz sklada agrarne reforme zagotovijo zemljišča za saditev in setev medecih rastlin oziroma za njihovo nadaljnje razmnoževanje. Podružnice Maribor, Ljutomer, Celje in Krško so z večjim ali manjšim uspehom pristopile k temu delu. Vendar nekatere okrajne agrarne komisije niso pokazale pravega razumevanja za to stvar (n. pr. Maribor), čeprav jih je Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo obvestilo, da imajo na področju vsake podružnice čebelarji pravico do 1 ha zemlje iz agrarnega sklada. Zemljišča so si po dosedanjih poročilih zagotovile razen zgoraj navedenih še podružnice Gornji grad, Slovenska Bistrica in Stična.

V dvojni številki »Slovenskega čebelarja«, ki izide za julij in avgust 1947, bodo objavljena navodila za ureditev teh zemljišč in za njih primerno zasaditev.

Letošnjo pomlad je bilo razposlano podružnicam, ki so že imele zemljišča, družinam in zasebnikom preko 5000 potaknjencev najboljših vrb. Drevesničarsko vzgaja zadruga v lastni režiiji 1200 potaknjencev teh vrb.

S Čehoslovaške smo prejeli 2 kg semena facelije. Seme je bilo razdeljeno med štiri privatnike in tri čebelarske podružnice z lastnim zemljiščem. Kmetijski znanstveni zavod je na naše priporočilo uvrstil med krmne rastline tudi facelijo. Na državnem kmetijskem posestvu Črnelo je posejanih 8 arov s facelijo. V stikih smo

prav tako z vinarskim institutom, ki bo skušal uporabiti facelijo za zeleno gnojenje v vinogradih. Tudi Vinarsko-sadljarska šola v Mariboru prideluje facelijo na površini četrte hektara.

Nadalje smo priporočili saditev sofore. Sadike so bile naprodaj pri mestni vrtnariji v Ljubljani. O zaščiti vrbovih mačic smo imeli v radiu predavanje. Razen tega je bilo izdanih v zaščito medecih rastlin nekaj priložnostnih opozoril.

Poročilo odseka za prevoz čebel na pašo in njih zavarovanje je prečital tov. Raič. Odsek je bil ustanovljen v februarju tega leta. Da je odsek potreben, je pokazalo lansko leto, ko je zaradi nediscipliniranosti nekaterih čebelarjev padlo na poti veliko število družin. Prevažanje mora biti regulirano s posebnim pravilnikom, ki veže vse čebelarje. Tak pravilnik je odsek že izdelal, treba pa ga bo še predebatirati in dokončno formulirati.

Slovenski čebelarji so skoraj primorani prevažati, včasih celo v zelo oddaljene kraje, n. pr. v Vojvodino. Pa tudi doma niso vse obilne priložnostne paše, kakor hoja, ajda in listna mana, vedno pravilno izkoriščene, tako da vsako leto propade velika množina medecine. Zato je treba narediti točen kataster pasišč in v kataster sprejeta pasišča pravilno izkoristiti. Šele potem bodo zadovoljni prevaževalci in domači čebelarji. Priznati moramo, da se mnogo greši na eni in na drugi strani. Na eni strani je preveč egoizma in nevoščljivosti, na drugi strani pa breznačrtnost in brezobzirnost. Odseki za prevažanje bi morali biti ustanovljeni tudi pri podružnicah, kajti le tako bomo mogli priti do enotnih sklepov.

Nadalje je treba misliti na to, da ustvarimo tip panja, ki bo primeren za prevažanje. Sedaj preizkušamo najnovejši tak tip in zdi se, da se bo dobro obnesel.

Zavarovanje čebel za primer zadržitve, vroma in boleznij naj bi bilo vzajemno. Ustanove naj se ločeni fondji za posamezna zavarovanja in izdelajo zadevni pravilniki. Načrt pravilnika za zavarovanje proti boleznim je že izdelan, vendar še ni dokončno sprejet. Požarno zavarovanje je stvar posameznih čebelarjev.

Uredbe o prevozu čebel na ajdovo pašo odsek še ni popravil, ker je pričakoval predlogov iz območja ajdovih pasišč. Obljubljeni so bili na zadnji seji širšega upravnega odbora. Skrajni čas je, da jih podružnice pošljejo. Izpreminjevalne predloge je poslala samo podružnica Ljutomer.

Glede prevažanja v ostale paše je odsek mnenja, da je treba po terenskih razmerah določiti, koliko panjev lahko postavijo prevaževalci na enem prostoru in v koliki razdalji od domačih čebel. Prostor naj si poiščejo sporazumno z lastnikom zemljišča in, če je treba, tudi z domačo čebelarsko družino. Če ne pride do sporazuma, naj odloči v sporu komisija, sestojeca iz zastopnikov kmetijstva, CZ in družine. Stroške komisije nosi stranka, ki je neupravičeno zahtevala ali neupravičeno branila dovoz čebel.

Misliti moramo tudi na uvedbo enotnih prenosljivih čebelnjakov, ki bodo čim cenejši. Odsek želi, da bi dobil od podružnic čim več pobud, ki jih je do sedaj na žalost pogrešal.

V poročilu odseka za trgovanje z živimi čebelami in maticami je povedal tov. Adolf Arko tole: Po osvoboditvi je nastalo veliko povpraševanje po čebelah in po maticah. Ne samo v Sloveniji, ampak iz vse Jugoslavije in tudi drugih dežel Evrope in Amerike se javljajo kupci, ki bi radi imeli naše čebele in maticice. Pred vojno so se s trgovino z živimi čebelami in maticami bavili le privatniki, medtem ko niti Slovensko čebelarsko društvo, niti Železničarska zadruga nista napravila v tej smeri nobenih korakov. Šele sedaj smo se začeli brigati tudi za to, toda, ker nismo imeli izkustev in ker je pomanjkanje čebel v Sloveniji dokaj veliko, nismo mogli že takoj ob pričetku primerno organizirati trgovine z živimi čebelami in maticami. Organizacija tega odseka je bila poverjena meni; seveda pa bo treba, ko se bo ta trgovina razmahnila, pritegniti k delu še druge čebelarje. Danes vam ne morem poročati nič drugega, želim pa, da bi vsi člani zadruge pomagali z aktivnim sodelovanjem utrjevati sloves naše kranjske čebele.

S tem so bila poročila izvršnega odbora in odsekov izčrpana. Predsednik je pred debato o poročilih odredil desetminutni odmor. Po preteku tega odmora je tovariš predsednik otvoril debato, ki so se je udeležili delegati: Alojz Omahen, Franc Vovk, Matija Klinar, Jakob Bratuša, Franc Kermauner, Franc Zupan, Martin Jereb, Anton Skorja, Janko Belec, Franc Lampret, Joško Belar, Ivan Brglez, Miha Pečkaj in drugi. V zvezi z debato so bili soglasno sprejeti naslednji sklepi:

1. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo v LRS je dodelilo 28 ha zemlje za čebelarke namene. Od oddelka za agrarno reformo so dobili OLO nalog, da jo razdele čebelarskim podružnicam. Podružnice naj porazdele zemljo čebelarskim družinam, ki so najbolj delavne. Zadruga je podružnicam poslala okrožnico o tej dodelitvi in naročila, naj takoj stopijo v stik z OLO.

2. Člani bivše Železničarske čebelarke zadruge so postali s spojitvijo obeh bivših čebelarskih organizacij v Čebelarsko zadrugo člani Čebelarske zadruge.

3. Izvršni odbor Čebelarske zadruge bo priredil tečaj za tajnike podružnic. Na tem tečaju bodo dobili tajniki navodila, kakšne knjige naj vodijo pri čebelarskih podružnicah.

4. Vrbove potaknjence bo Čebelarska zadruga poslala v prvi vrsti tistim podružnicam, ki že imajo zemljišča.

5. Železniška uprava je na prošnjo Čebelarske zadruge odgovorila, da dovoljuje sajenje medovitih rastlin na svojem zemljišču ob progi po predhodnem sporazumu z njo in zainteresiranimi čebelarskimi podružnicami.

6. Čebelarska zadruga bo pričela izdelovati tudi praktične čebelnjake, ko bo imela za to na razpolago potrebne načrte in možnost za delo.

7. Da ne bo v čebelarski sezoni primanjkovalo satnic, bo naša satnišnica pričela z izdelovanjem satnic že več mesecev pred sezono.

8. Podružnicam in družinam, ki redno plačujejo svoje račune, bo zadruga pošljala naročeno blago na 14dnevni kredit.

9. Čebelarska zadruga bo poslala Ministrstvu za industrijo in rudarstvo predlog, naj bi tisti čebelarji, ki bodo oddali določeno količino voska v industrijske namene, prejeli nekaj sukanca.

10. »Slovenski čebelar« bo izhajal redno vsakega 10. v mesecu, v kolikor ne bo ovir v tiskarni.

11. Čebelarske podružnice in družine bodo poskrbele za redno dopisovanje v »Slovenskem čebelarju«.

12. Ko bo dobila Čebelarska zadruga naročene tehtnice, bo ustanovila še več novih obveščevalnih postaj.

13. Čebelarska zadruga bo v letu 1947 uredila v sporazumu s čebelarskimi podružnicami in družinami ajdova pasišča. O dovozu čebel v druge paše so se dolžni prevaževalci sporazumeti s tamkajšnjo čebelarsko podružnico oziroma družino.

(Dalje prihodnjič.)

DELOVANJE IZVRŠNEGA ODBORA ČEBELARSKE ZADRUGE

14. seja dne 8. novembra 1947. Na predlog tov. Miheliča je izvršni odbor pooblastil komisijo, sestojčo iz tovarišev Adolfa Arka, Jožeta Mažgona in Franca Slejka, da izdela pogodbo za odkup mizarske delavnice tov. Ignaca Groma na Vrhniki. Mizarska delavnica s stroji in vsem inventarjem je bila že prej ocenjena na 350.420 din.

15. seja dne 14. novembra 1947. Da nam bo mogoče zbrati čim več voska za industrijo, je izvršni odbor sklenil dovoliti nakup 2 kg denaturiranega sladkorja za 1 kg zadrugi prodanega voska.

Predavanja se bodo vršila v Grosupljem, na Robu, v Goričah in Slov. Bistrici. Tov. Mihelič je sporočil, da sta brošuri o faceliji in o medicini pripravljene za tisk; tov. Raič bo pri prevodu ruske knjige »Čebelarstvo« upošteval izdajo iz l. 1947. Za obveščevalne postaje bomo rezervirali 14 tehtnic.

Do konca leta 1948 bomo izdelali 2400 panjev.

Posebna komisija bo določila enoten tip AŽ-panja, ki ga bo izdelovala naša mizarnica.

16. seja dne 21. novembra 1947. Če bo kaj voska na razpolago, bomo tudi letos dajali začetnikom satnice proti gotovini, največ 1½ kg. Začetniki morajo vložiti utemeljene prošnje.

Sprejeli smo pravilnik o plemenitih postajah, ki bo objavljen v »Slovenskem čebelarju«.

Tov. Rožman bo v »Slovenskem čebelarju« objavil članek o davku na čebele.

17. seja dne 28. novembra 1947. Na članski sestanek v Idrijo bo šel tov. Košmerl.

Na znanje smo vzeli dopis Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo LRS v Ljubljani z navodili za razdeljevanje sladkorja za krmljenje čebel.

Tov. Cvetko bo prevzel administrativne posle pri odseku za trgovino z živimi čebelami.

18. seja dne 5. decembra 1947. Naročili smo tov. Rojcu, da sestavi poročilo o uspehu novoustanovljenih plemenilnih postaj, ki ga mora zadruga predložiti v pogled Ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo LRS v Ljubljani.

Tovarni v Celju bomo poslali dispozicijo za sladkor. Tov. Jelnikar naj se zanimala za vskladiščenje sladkorja v Mariboru, Celju in Ajdovščini.

19. seja dne 12. decembra 1947. Tovarišu Jelnikarju bomo preskrbeli pri okrožnem kot trgovskem sodišču pravico sopodpisovanja.

Tov. Mihelič priporoča, da je treba rešiti zaradi uspešnejšega dela vprašanje organizacijskega sekretarja. Ta naj bi vršil in vodil samo tiste posle, ki so v zvezi z organizacijo zadruge. Pri tem bi bile izvzete trgovina in čebelarstva podjetja. Njegov predlog je, da se naj uprava »Slovenskega čebelarja« in vse, kar je z njim v zvezi, loči od organizacijskega dela ter najame nova pisarniška moč, ki bo vodila te posle. Predlog je bil sprejet.

Glede razdeljevanja sladkorja za krmljenje čebel bomo izdali okrožnico. V njej bomo upoštevali smernice, ki nam jih je za razdeljevanje sladkorja dalo ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo v Ljubljani.

Vsi tajniki podružnic, ki se bodo dne 27. decembra 1947 udeležili enodnevnega tečaja, bodo zadolženi, da vsa navodila prenesejo na čebelarstva družine.

Znova bomo naredili seznam vsega materiala, ki ga bomo potrebovali v l. 1948 in ta seznam predložili na odločilno mesto.

20. seja dne 19. decembra 1947. Zaradi prezaposlenosti tajnika zadruge tov. Rožmana je bil na njegovo mesto izvoljen tov. Cvetko.

Poročilo tov. Miheliča o delu odseka za tisk in propagando smo odobrili.

Sklenili smo, da izide »Slovenski čebelar« za petdesetletnico v 8000 izvodih. 100 izvodov bo tiskanih na boljšem papirju. Naslovno sliko nam je narisal tovariš De Reggi.

Za slavnostno številko so obljubili prispevati članke tovariši: Žnideršič, Bukovec, Debevec, Rojec, Košmerl in Mihelič. Če bo dovolj dopisov za petdesetletnico »Slovenskega čebelarja«, bosta izšli dve številki skupaj na 64 straneh, v nasprotnem primeru pa na 48 straneh.

Ugotovili smo, da ne slavimo samo petdesetletnice »Slovenskega čebelarja«, temveč tudi petinosemdesetletnico slovenskega periodičnega čebelarstva tiska.

Naročnino za »Slovenskega čebelarja« bomo morali zaradi podražitve papirja, tiska, vezave in odpreme lista zvišati za člane na 75 dinarjev letno, za nečlane pa na 100 dinarjev.

Ker sta rokopisa za tisk knjige »Facelija« in »Medica« že pripravljena, smo prosili za dovoljenje za tiskanje obeh knjig. Tovariša Mihelič in Rojec naj preskrbita, da bo zapisnik o občnem zboru čimprej natisnjen. Obsega naj največ 16 tiskanih strani. Tov. Cvetko predlaga, da naj zadruga v bodoče poročilo izvršnega odbora sestavi in natisne pred skupščino ter pravočasno razpošlje članom, da ga lahko temeljito proučijo. Sprejeto.

Sklenili smo, da bomo začeli s pripravami za izdajo knjige, ki bo obravnavala naš panj in čebelarstvo orodje. S prevodom ruske knjige »Čebelarstvo« bomo dobili učbenik, ki govori o vseh panogah čebelarstva udejstvovanja. Sklenili smo, da bomo izdali o čebeljakih posebno brošuro.

Tov. Rojec poroča, da bo 12. številka izšla z zakasnitvijo zaradi ureditve kazala. Tudi slavnostna številka bo izšla bolj pozno.

Od tov. Valenčiča iz Ribnice v Slovenskem Primorju si bomo za preizkušnjo izposodili stiskalnico za vosek.

Zalna seja dne 22. decembra 1947. Na žalni seji za tragično preminulim predsednikom Antonom Žnideršičem je imel podpredsednik tov. Majcen spominski govor, v katerem je navedel vse zasluge, ki si jih je pokojnik pridobil za razmah in procvit slovenskega čebelarstva. Navzočni so spomin pokojnega predsednika Antona Žnideršiča počastili z enominutnim molkom.

Nadalje smo sklenili, da se bo čebelji rod na plemenilni postaji, ki jo bomo ustanovili v letu 1948, na Javorniku, imenoval po Antonu Žnideršiču. Prav tako smo sklenili, da v trajen spomin pokojnega predsednika preimenujemo »Sklad za potrebe čebelarstva znanstvenega zavoda« v »Sklad Antona Žnideršiča«.

ZADRUŽNI VESTNIK

Letna poročila

Pozivamo vse čebelarke podružnice, da zahtevajo od svojih čebelarskih družin, da jim takoj pošljejo letna poročila, na podlagi katerih morajo podružnice sestaviti skupno letno poročilo in ga do 15. marca poslati izvršnemu odboru naše zadruge. Letna poročila morajo biti izpolnjena, posebno kar se tiče blagajniškega poslovanja, vestno in natančno, da ne bo kakšnih nepravil. Tudi statistični podatki o številu zazimljenih čebeljih družin se morajo ujemati z dejanskim stanjem. Prijavljenih jih mora biti toliko, kolikor so jih člani pri družinah zazimili.

Vosek za sladkor

Vsi tisti člani, ki so nam v svojih prošnjah javili, da bodo dali tudi vosek za industrijske namene v zameno za sladkor (1 kg voska za 2 kg sladkorja) proti obojestranskemu obračunu, naj prinesejo ali pa pošljejo ta vosek čimprej v našo zadruge.

Delitev sladkorja

Čebelarke družine, ki so prejele na prošnje svojih članov seznam, koliko sladkorja je posameznim članom nakazanega, naj jih o tem takoj obveste, da ga dvignejo na določenem mestu.

Prvenstvo za nakup panjev

bodo zaradi pomanjkanja suhega smrekovega lesa imele tiste čebelarke podružnice in družine, ki bodo same preskrbele les za panje. Marsikak član potrebuje panje, ima pa tudi doma sam suh smrekov les. Takih članov pri čebelarskih družinah se naj skupno dogovorijo, koliko panjev potrebujejo, zberejo naj za to potreben in primeren smrekov les, ki bi ga nato naša zadruge, če bi ga bila zadostna količina (približno 7–8 m³), prepeljala s svojim avtomobilom od zbirališča do mizarke delavnice na Vrhniki. Manjše količine lesa se ne bi izplačalo prevažati z avtomobilom. Les bomo zaračunali po dnevnih cenah in bomo to vsoto upoštevali pri ceni za panje. Komur se mudi za panje, naj naš predlog uvažuje. V tem primeru se lahko med seboj poveže več čebelarskih družin. Pričakujemo odgovorov.

Napačno pojmovanje

Izvršni odbor naše zadruge je prejel od nekaterih podružnic pritožbe, da nimajo s čebelarskimi družinami svojega področja nikakih stikov, ker dopisujejo družine direktno z zadruge, sklicujoč se na sklep skupščine. Ta pa ne določa ničesar drugega kakor to, da sme zadruge pošiljati zaradi hitrejšega poslovanja okrožnice direktno čebelarskim družinam. Da ne bo v bodoče pritožb, je nujno potrebno, da čebelarke družine dopisujejo z zadruge samo preko svojih podružnic, zlasti če se tiče dopisov statističnih podatkov, ker brez njih vendar ne morejo sestavljati podružnice svojih poročil. Naravnost na zadruge naj se čebelarke družine obračajo le tedaj, če menijo, do odgovor podružnice ni zadovoljiv.

Naročilo fotografij

Na enodnevem zaključnem tečaju vzrejevalcev matic, ki se je vršil dne 8. novembra 1947 v Ljubljani, so se udeleženci tega tečaja pustili skupno slikati. Te slike smo od fotografa prejeli in jih lahko vsak udeleženec dobi v tajništvu naše zadruge. Cena slikam je 36 din za komad. Ako kdo od udeležencev želi sliko imeti, naj pošlje denar, mi mu pa bomo po pošti poslali sliko. Slike so zelo dobre in bodo udeležencem v lep spomin. Na naročilo za slike napišite točen naslov!

Naročila za panje

Čebelarke zadruge je prejela do sedaj toliko naročil za panje, da jih do nadaljnjega ne more več sprejemati. Ko bodo panji v zadostni meri na razpolago, bo naročila zopet upoštevala.

Delavci za satnišnico

Naša zadruge potrebuje dva zdrava in krepka delavca za zaposlitev v satnišnici. Delo ni pretežno, plača je dobra. Ponudbe sprejema v zadruge tovariš Jelnikar.

Stalna namestitve

Naša zadruge potrebuje perfektno in dobro verzirano moč za strojepisje. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj. Ponudbe sprejema tajništvo Čebelarke

ČEBELARSKA ZADRUGA ZA SLOVENIJO

Odsek za vzrejo matic v Ljubljani

Vzrejna knjižica

Ime in priimek čebelarja

Rojstni podatki

Bivališče

Član zadruge od

Številka članske izkaznice

Od kdaj čebelari

Število in sistem panjev AŽ

..... kranjičev

..... drugih panjev

V, dne 19.....

Podpis vzrejalca:

I. Podatki o začetnih roditeljih

1. Matiča

Rod

Panj št.

Poležena dne Sprašena dne

Znak na oprsju

Velikost in oblika

Barva

Od kod izvira družina

Posebnosti družine

2. Trot

Rod Plemenišče

Morebitne izpremembe

II. Seznam vzrejenih matič (rodovnik)

Leto - rodilna ♀ × ♂	Vreje, veja, nacin vzreja	Tečna števila	Opis matice			Na plemenitcu Spraštevna due	Uporaba	Opombe
			Velikost in oblika	Barva	Znak na oprsu			

III. Seznam vzrejenih serij

Tečna številka	Leto	Pokolenje, veja	Nacin vzreja	Vzrejno gradivo		Vzreja		Sprasitev		Uporaba												
				Število matikov	Uspesh v %	Število matič	Uspesh v %	Število matič	Uspesh v %	Število matič	Uspesh v %	Število matič	Uspesh v %									
a	b	c	č	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	

IV. Pregled izdatkov in dohodkov

Leto	Pleme- nilkov	Nabava	Poraba				Škoda na redniku	Potrine in vozine	Prislojine	Drugi stroški	Skupni stroški	Prodaja				Drugi dohodki	Skupni dohodki											
			medu	v prahu	sladkorja	v kristalu						Število prečk	Izku- ševilo	Število prečk	Izku- ševilo			Število prečk	Število prečk									
			kg	din	kg	din	kg	din																				

Pojasnila k vzrejni knjižici objavimo prihodnjič.